

ჩამოდიოდნენ. მაგრამ ევრიპიდე პრიმიტიული რაციონალისტი არ ყოფილა და თეატრალური მანქანა თავისი ირაციონალური ღმერთებით, მისთვის იყო მხატვრული სახე, მიწოდებული ადამიანური ფორმებით.

ტრაგიკულ ციკლთა შორის უდიდეს ქმნილებაში თავდაპირველად პრომეთე განწირული იყო ტანჯვისათვის შურთან ღმერთის მიერ, იმიტომ, რომ მიწაზე მუცლით მხოხავ არსებებს მან გონი და ბრმა იმედები უბოძა. პრომეთეს ტანჯვა დამთავრდება ათი ათასი წლის შემდეგ, მას ღმერთისა და მოკვდავი ქალის შვილი გაათავისუფლებს, ამ დიადი ციკლის დასასრულს თებში გამოჩნდება ღმერთისა და ქალის შვილი. იგი ადამიანის სახეს მიიღებს და ახალ რელიგიას მოუტანს სამყაროს. მაგრამ ეს ღმერთის ის შვილი არაა, რომელზედაც წინასწარმეტყველებდა „პრომეთეში“ ესქილე. იგი ქალებს მოუხმობს — დასტოვეთო ქალაქი, მიაშურეთ მთებს და ღვთაებრივი ცეკვის შესრულებისას შექამეთ მისი ხორცი და შესვით მისი სისხლიო. სანაცვლოდ აღუთქვამს მათ ყველა სასჯელის გაუქმებას, ყველანაირ შინსაგან და აკრძალვისაგან გათავისუფლებას. იგი დაკარგული სამოთხის დაბრუნებას ჰპირდება მათ. ადამიანი ისევე უდანაშაულო იქნება, როგორც ცხოველი, მაგრამ როცა ღვთაებრივი ცეკვის დროს ექსტაზში შესული დედა შვილის სხეულს ნაწილ-ნაწილ გლეჯს, დიონისე მხოლოდ ილიმის და იქაურობას სტოვებს.

ბერძნული ტრაგედია სათავეს დიონისურ დღესასწაულებში იღებს. მაგრამ თავად დიონისე დღემდე შემორჩენილ უკანასკნელ ტრაგედიაში გამოჩნდება მხოლოდ. მას უკეთია ოქროს ნიღაბი, რომელზედაც ტკბილმწარე ღიმილი აღბეჭდილა. ეს არის ნიღბის ორმინიშვნელოვანი და იდუმალი ღიმილი — აბსურდის უკანასკნელი ნიშანი ბერძნულ ტრაგედიაში.

„ხელოვნება“

№ 7,
1991 წ.

გიორგი ხუხაშვილი

ცხოვრება ნიკო ფიროსმანისა

დაბაბ ორ ნაწილად

ნაწილი პირველი

1969 წელი, პარიზი, გაზაფხული. დარბაზი ლუვრში. ნიკო ფიროსმანის სურათების გამოფენას აწყობენ. გამოფენის მომსახურეებს შემოაქვთ ფიროსმანის სურათები, კედლებზე კიდებენ. მუშაობის დროს განცვიფრებულნი ყოვნიანად, შეკუთრებენ, ათვალეირებენ, ფიქრობენ. ამ ადამიანებს საუბარი აქვთ უცნობ მხატვართან. მოდით, მათ პირობითად ქორო დაეარქვათ. ეს იქნება ფიქრი-დილოგი, უცნობ მხატვართან, რომელზეც აქამდე არაფერი ცოდნით პარიზელებს, ვინ იყო ეს კაცი? ეს კითხვა არ ასვენებთ. ეს პიესა შესაძლებელი პასუხი იქნება ამ კითხვაზე.

მორი. ვინ იყო ეს კაცი? მოვიდა და განცვიფრდა ჩვენც, ბევრის მხახველი პარიზელები.

— ვინ იყო, ხადაური, როგორ იცხოვრა, რა ახატინებდა, ხად წავიდა. კატალოგები იძუვნიან მეტად ძუნწ ცნობებს.

— მას ერგო პატივი ლუვრის დარბაზში გამოფენათ. ვინ იყო ეს უცნაური უცნობი? ეს კითხვა აღბეჭდილია გაოცებულ სახეებზე. პარიზის გაოცება ძნელია.

— გამოყენის გახსნის დღეს ლუვრთან ჩამ-
წყროვდა მოკლევარე კიდურებიანი ცხენოსანი
გვარდიელების ესკორტი, გამოყენა გახსნა საფ-
რანგეთის კულტურის მინისტრმა ანდრე მალ-
რომ.

— დღეს მატის—ფიროსმანაშვილის დიპლო-
გია. ეს აქამდე ჩვენთვის უცნობო ქადოქა-
რი მხატვარი მთელი საქართველოა, — თქვა
მწერალმა არმან ლანუშ.

— პაბლო პიკასო დახატა მისი პორტრეტი.
მას არახოდეს უნახავს ნიკო ფიროსმანაშვილი.
და მაინც ისე დახატა. თითქოს მთელი ცხოვ-
რება იცნობდა.

— მისი შედარება თუ ვინმესთან შეიძლება.
მხოლოდ წოტოსთან, ამ ღვთაებრივ ბავშვ-
თან, მე ამ სახმის ფიროსმანის თანამემამუ-
ლეებისკენ მივმართავ, იმათკენ, ვინც საქარ-
თველოს სიღიადეს განსახიერებს რუსთაველი-
დან ბარათაშვილამდე, წერეთლამდე, ტყეშელა-
შვილამდე...

მივმართავ იქაურ ჩემს მეგობრებს და ვამ-
ბობ: გაუმარჯოს ფიროსმანს, გაუმარჯოს უც-
ნობს საქართველოდან! — თქვა პოეტმა ლეო
არაგონმა.

— რამდენა ადამიანმა ნახა მისი ხუროთები
და კიდევ რამდენი ნახავს მომავალში. ვერ
ეღირხა სიყოფილში აღიარებას და მან მწარ-
ე სინანულით თქვა: მე ცივი თვლებით მომე-
ლეს!

ნიკო. მე პარიზში ადრეც მიცნობდნენ.
ძორო. ეს ჩვენთან დღემდე არაინ იცის.
ნიკო. რაც, შეხედეთ ამ ქალს. იგი ყო-
ველდღე მისი ამ დარბაზში, ზის საათობით
და უუუურებს ჩემს ნახატებს.
ძორო. ამ ბებერ ფრანგ ქალბატონზე ბრძა-
ნებთ?

ნიკო. ის ჩემთვის არახოდეს ხერდება. მას
აქტობისა მარტობისა ბჭვია.

ძორო. ბევრმა შენიშნა ეს ქალი. მაგრამ
ფრანგის ვერაფერს მისვდა.

ნიკო. მე მის ვუუვარვარ. მხოლოდ სიყ-
ვარულს შეუძლია ბევრი რამ ახსნას.

ძორო. ეს ყველაფერი მეთისმეტად უც-
ნაურია. კიდევ ვინ გვეტყვის შენზე, მხატ-
ვარო ნიკო ფიროსმანო?

ნიკო. ეხენი, ჩემი ხუროთები, მათ ლაპა-
რკი იცნავს.

ძორო. რა დიადი გულუბრყვილობაა და
რა დიადი სიმართლე.

ნიკო. მწეროდა კიდევ შევხვდებოდით, მარ-
გარიტა.

ძალი. მეც მწეროდა, ნიკო...
ცხრაასიანი წლების ბაზარი თბილისში,

ნიკო და დიმიტრა.

დიმიტრა. თვალები გაგვიტერდა, ნიკო?

ნიკო. ლამაზია თბილისი.

დიმიტრა. თავს იკლავდა ქალაქში უნდა
წავიდეთ და ამა, მომირთმევია ხონრით.

ნიკო. ვუუუურებს და თვალი ვერ ძღვება.
ღვთის კურთხეული ყოფილა.

დიმიტრა. შენ აკლდი ამოდენა მიტოვის
ხალსა და ქვეყანას. მოხვედი კიდევ აქით
გამოიხედე, სულ დაგაფრუდა დიმიტრა შენს
ნიკო. ასე სცოდნია ამ დალოცვილს.
სიჭმარში მგონია.

დიმიტრა. შენც მაგრად იქმითე ტანზე და
გამოფხიზლდები. გირჩევნია მირზანს?

ნიკო. იქაურობას სხვა მაღლი აქვს. ამას
კიდევ სულ სხვა.

დიმიტრა. ესეც მაიღნი, აქეთ ნარკილა.
იქით მტები. ჭერ რა გინახავს? რაც საქარ-
თველოში ქიჩი-მირზანია. უველას დოვ-
ლაი აქ გროვდება, ამ ყოფან-დაბლზეზე.

ნიკო. რამდენი ფერია. რამდენი ხმა და
კილო.

დიმიტრა. ჭერ კონკ ტრამვაიკ არ გინა-
ხავს და არც სინერამაში გინახავს კაცი რო-
გორ დადის კედელზე და მატარებელი როგორ
გარბის კვილა-თუხთუხით. შენი ამბავი ვიცი.
ნახვ და გადირგვი.

ნიკო. ქვეუნიერება სანახობაა. მეტს ნა-
ხავ. მეტს ცოცხლობ.

დიმიტრა. შენც იტყვი ზოლზე შენებურად.
დალოცვილმა სოლომონ ბრძენმა მეტი ჭკუა
შენთვის არ გამოიშტა.

ნიკო. უველა თავისი ჭკუით ცხოვრობს,
დიმიტრა, მეც ჩემებურად მონდა ვიცოვრო.

დიმიტრა. ფეხი გამოადგი, თუ ძმა ხარ.
ფარანვით ნუ დგახარ. საქმეს უნდა ვეწიოთ.
რას ამირებს ამოდენა ქალაქში?

ნიკო. ჩემ გზას ვიპოვი, ჩემსას მივგანებ
დიმიტრა. უველა თავისი გზა-ბილიკით
დადის ამქვეყნად. კაცმა უნდა იცოდეს ხიდან
მოსველი, რა გინდა მოიპოვო და საით მიდი-
ხარ.

ნიკო. ეპ, ჩემო დიმიტრა, ეს სულმნათმა
რუსთაველმაც არ იცოდა ბოლომდე. სად წა-
იყვან სადაურხასო, ზომ გაგვიგონიათ?

დიმიტრა. მაგ სიბრძნეს შევედვით, ნიკო.
ჩვენ გზას ვეწიოთ. თორემ ქალაქი ისე და-
გარტყანებს, ისეთ თავბრუს დაგახვევს. ნი-
ჩაზე დაუხვამს და შორს მოგვიტყობს.

ნიკო. რა ისეთი უბირი მე მნახე, თავგზა
დავკარგო?

დიმიტრა. რა ვიცი, გაზიფული ვართ შუა ბა-
ზარში და ნახიქი ვერ წაგვიდგამს, წამოდი.
ძმაო, დროს ოქროს ფასი ადევს, დროის უად-
რი იცოდე.

ნიკო. ამაზე უკეთესი თვალი რას ნახავს.
სად გვეჩქარება?

დიმიტრა. არა, ძმაო, შენ ამქვეყნისა არა
ხარ.

ნიკო. ამქვეყნისა ვარ. ჩემო დიმიტრა, ამ-
ქვეყნისა.

დიმიტრა. მე გულს ვაკლები და ეს ილი-
მება. დელაგებთ მითხარი, ამოდენა კაცს
ჭკუა მოგეკითხება. რა უნდა აეთო, სწავლა-
განათლება შენ არა გაქვს და ხელობა.

ნიკო. თბილისს მოვხატავა.

დემიტრბ რაო, რა თქვი. ერთხელეც გა-
მაგებინე.

ნიკო, თბილისს მოვხატავ, უფრო მშვე-
ნერი იქნება.

დემიტრბ, ანეთ რა ავლადილება გამოგა-
ყოლი მირჩაინიდან ფიროსმანაშვილებმა, ეს
ქალაქი გააშვენიერო?

ნიკო, თვადი და ყური, ჩემო დემიტრა.

დემიტრბ, დიდი სიმდიდრე გქონია, ერ-
თიც ხშირად გატყუებს და მერტყვ.

ნიკო, რახაც ვხედე და მესმის, ჩემი
სიმდიდრეც ეს არის.

დემიტრბ, მთელი ქვეყანა შენი ყოფილა,
ნიკო.

ნიკო, ჩემია.

დემიტრბ, აბა, შენ იცი, არავის გაუყო,
მაგრად დადექი.

ნიკო, ეს შენ შენს არღანზე მღერი მაინც.

დემიტრბ, გაუტოე შენებურად, დაშალამდა
შენთან მისხლათში, პირველის ჩეთვირა.

ნიკო, ეს საათიც ტუუსი, დემიტრა?

დემიტრბ, პაპაჩემის ნაქონია, რუსეთ-იპო-
ნიის ომის დროინდელი. მღერის კიდეც, ცო-
ტა შეკეთება უნდა და ამღერდება. მესაათე
იქნება სადმე ამ ხაზარში.

ნიკო, სული აიბღერე, დემიტრა, სული და
სული სხვაწიარ ხმებს გაიგონებ.

დემიტრბ, ჩემი სამყოფი მესმის და ვხე-
ვაე კიდეცა? იქნებ უკეთ იცი ეს ქვეყანა
როგორია.

ნიკო, ისეთია, როგორცაც ვხედავ.

დემიტრბ, ამ ბრძანს ხომ უუფრებ, ესეც თა-
ვის ქვეყანას ხედავს.

ნიკო, ხედავს.

დემიტრბ, ნამუსის ქული მოუხდია და მათ-
ხოვრობს.

ნიკო, (ბოასს ქულში ფულს ჩაუგდებს),
რამდენი ნაწყალი ჰყავს გაშჩენს.

დემიტრბ, შენ მაგაზე მდიდარი გგონია
თავი? ქიხას პირი მოუყარი და მაგრად შეინა-
ხე, ქალაქში ათასი წამგლეჩია, ესეც შენდა-
ირებს ლეიტავს.

ნიკო, ღმერთს ნუ სცოდავ, დემიტრა, ამ
უბედურს მეო რა შეუძლია?

დემიტრბ, იქნებ იმ შავი სათვალეებიდან
შენზე ხალად იხედება, ფულს ხომ ცნობს?

ნიკო, დღეინებული კაცი შუა ხაზარში
ხეუგაწვდილი არ დაადება, დემიტრა.

დემიტრბ, მოწყალება ხშირად არაფრის
შანისად ხდის მაგ უბედურებს.

ნიკო, მე ხომ ვიცი, მაგას ენა ამბობს,
გული სხვას გეუბნება.

დემიტრბ, კუთო ცხოვრობს, კუთა ფნი-
ლად წონის ცოდო-მადლის სახწორზე.

მთხმტპირი, მიიღეთ მოწყალება, განიქო-
ხეთ ბრძა და საყარი, ღმერთი გიწლავთ ერ-
თი ათასად.

დემიტრბ, გეხმის? ღმერთის იმედით იღებს
ვალს.

ნიკო, ეგეც ღვთის ვაჩენილია, რა ქნას.
დემიტრბ, იქნებ ეშმაკმა შთაგონა თუაღო?

ნიკო, თუ ასე ეგვიო უუფრო, შემდეგნაშა
შეგძულდება, დემიტრა.

დემიტრბ, ხაზარი ტყუილ-მართლის კიდი-
ლია, ნიკო, ცნობრებაც ეს არი, აქ ხარკენა-
ვით გიჩვენებს წუთისოფლის ავანჩავანს.

ნიკო, მაშ შენი თქმით უველა? კაცი ბო-
როტების თარგზეა მოჭრილი.

დემიტრბ, აღამონა ბოროტიც არის და
ეთორილაც ცალკე ბოროტიც და ცალკე ეთო-
ლავს, უღვას აპარებს, ნიკო?

ნიკო, არც ატრია, შენ რომ ჭრი და ეტრავ,
დემიტრა, მაშ ეს ხატკანი ეთილი არ არის?
ჩახედე ამის თვალებს.

დემიტრბ, პირუტყვია, მაგას მერი ძალა
არ აქვს, ვიდაც იუიდის და საღამომდე დაე-
ლავს, უღვას აპირებს, ნიკო?

ნიკო, სად წავიყვანო, ფარები მქონდეს,
ვაყოლოებდი.

დემიტრბ, კერი არა გაქვს, დალოცვილო, ფა-
რეზე ფაქობს? დროზე მივიღეო ცალანტა-
რკვებთან, თორემ ამ ვეებერთელა ქალაქში
კარს არავინ გაგადებს, ვაგწალში მოგწივს
ღამისთვის.

ნიკო, ერთი ორი ღამე ცისქვეშ რა გვი-
კირს, დემიტრა? ვარსკვლავიანი ღამეები ცოდ-
ნის ამ დროს თბილისში.

დემიტრბ, შენ ან მცდო, ან დამცინი, ნიკო.
ნიკო, უყადრებელს რადა მყადრებს, დი-
მიტრა.

დემიტრბ, ნათესავად შეკუთვნი, ნათლიმა-
მად მერგებოდა ცნონებული მამაშენი, იმი-
ტომ ვერა გტოვებს ამ უთავბოლო თბილისში.
მაგრამ იცოდე, შენზე კი არ დამიწერია
ჭვარი.

ნიკო, ნუ მიჭაგრებები, დემიტრა, თბილისში
ვართ, არ დავიკარგებთ.

დემიტრბ, იქნებ მაგ გაგარში ჩაიბებდა
ვინმემ, თბილისში ვოლოვიწე, გამველელ-გა-
მომველელს აივრებიდან უურიან ჩერვონცე-
სო, ვერ ხედავ, ქვეყანა თავდაური და დეგა,
ამდენი საღდათი, ნაფრონტალი და ნაცობარი
სად გინახავს? თანაც კბილებამდე იარაღში
შთან, ვერა ხედავ? ახაზად კაცს ეელს გა-
მოკრიან თვადეაუხამამებლად, ეგერი თურქი-
თის ფრონტიდან აიუარნენ, მთელი ეგელონი
წამოვიდაე ბაქო-ხალაქარაზე, ვერ შეაკავენს,
იარაღი აყარებს და აგერ, აივსო თბილისი, ამ-
დენი აარცვა, კაცის კვლა და ათასი ოჭრობა
სად გხმენია, ნიკო.

ნიკო, შენს დიდი თვალეები აქვს, დემიტრა,
ქვეყანა ერთხამად ხომ არ დაიქვევა, დალოც-
ვილო?

დემიტრბ, შენწიარი კაცი, ხანამ მაგრად არ
ეიწვება უურგი, კუთას ვერ ისწავლის, წამო-
დი, მაგ სახედარს რაღას მიჩერებინარ, ცოტა
გინახავს ქიზიუში?

ნიკო, როგორი ნაცრისფერია და ჩვირვი-

საქართველო
საბჭოთა კავშირი

რი თეთრი აქვს. მუცელზე წოლად გახდეს. აქ ლამაზი ჭირი არხად მიწახვება.
დმინიტრა. მოცლია, ვირი ვირია, რამოდენა საპანე აუკიდნია მაგ პატარა ბიჭს.
ნიკო. მეცოდება, კმოდენა შეშა როგორ აკიდებს.
დმინიტრა. ვარია და იმიტომ. თუ შეშა არ მოწიდებს, ცეცხლი როგორღა დაანთონ ამ სახლებში, ზამთარში ხალხი ხომ გაიყინა?
ნიკო. როგორი თვინიერია, თითქოს ფიქრობს.

დმინიტრა. ეგა ფილოსოფოსი ვირია. დაილაპარაკებს და არ გაგიკვირდეს; ე მანდიდეტი, ფეხი არხად არ მოიკვალა. მესაათეს საათს დაფუტოვებს და მოვბრუნდები. არხად გაშებნი, თავი არ მაძებნინო. კალანტაროვებთან დროზე მივიდეთ, აგერ, თათარს აქლემი მომყავს, ახლა ვცი, არ მოშორდები.
ნიკო. აქლემს პირველად ვხედავ.
დმინიტრა. ასე უწონდა აწოწილას და აუღაუღებს რომ უფურებს, იმ კუჭში მარაგად მთელი თვის სამყოფი წყალი აქვს. ზოგ კაცზე ჭკვიანია და თადარიგაინი.

ნიკო. უდაბნოს ფერისა აქვს ქათობი, დაილოცა განგების ნება. ყელზე რამოდენა ზან-ზალაი ჰქვია. იმის ხმას ალბათ ნაბიჯებს უწყობს შორ გზაზე.
დმინიტრა. მაგისი ყიდვაც ხომ არ გიფიქრია, ნიკო, აქლემი ვის კართანაც დაიჩიქებს, უბედურება ეწვევაო. ნათქვამია.
ნიკო. თვალები ნაღველით აქვს ხავნი. იქნებ უდაბნოზე ნაჭვლობს.
დმინიტრა. შენ აქ თვალისიერივით ვერ გაძლები, კინტობებს ერთდუ, უინულზე არ გაკატორენ.

ნიკო. ლამის მუხლი მოვიყარო და თბილისს დაფუჩოქო. დმიიტრა.
დმინიტრა. თუ დაჩიქება და ლოცვა გინდა, აგერ სიონი. შედი და დაჩიქილმა ილოცე.
ნიკო. ე, ვაგებულა კაცი ხარ, დმიიტრა. ამ წუთისოფლისა ბევრი რამ არ გესმის. ნუ მიწყენ, დღეს რაღაც სხვაწაირმა კარმა დამკრა. თვალზეზე სიხარულის ცრემლი მადგას. რახაც ვხედავ, უკვლამერი მიყვარს, ხულიერი და უხული, ამ აქლემსაც იმ წამოშვებრილ დრუნჩზე მიინდა ვაკოცო.
დმინიტრა. აკოცე, თუ პატრონი მიგიშვებს, ვილაყას გივი ეგონები.

ნიკო. შენცა, დმიიტრა, ასე არახოდეს მიყვარდი, მიინდა გადაგებვო.
დმინიტრა. მოიცა, დილით რომ მატარებლით ჩამოვედით, იქნებ ვაგზალში ცოტა გადაქარა, მა? ვიცი, არაუხე არც ისე მწურალადა ხარ?
ნიკო. წვეთი არ მისვამს, დედის საფლავს გეფიცები. აქ გვამში, რაღაც ისეთი დამიტარაალდა, ჩიგარო შეშემდა, ტირილი მიინდა რატომღაც სიხარულის ცრემლით ტირილი.
დმინიტრა. ე, შენ ისეც ცაში ხარ ნიკო, მიწაზე ფეხი არ გიდგას.
ნიკო. მიწაზე ვდგავარ, დმიიტრა და

ვარსკვლავებსა ვწვდები.
მირკო. მართლა ასეთი იუჯი, ნიკო, ჭირს მანო, როცა თბილისში ჩამოხვედი, ვინაში ნიკო, ამა რა ვიცი, როგორმე მიტრას ასეთი ვახსოვარ.
მირკო, საიდან მოხვედი ასე გულმართალი და ალალი.

ნიკო. განა ვინმემ იცის ამ ქვეყნად საიდან მოვიდა და სად წავა, წუთისოფლის ნათელში ჩვენი სიცოცხლის ნაწილია განათებული, ბნელიდან მოვედით და ბნელში მივდივართ. ჩვენი სული ტოვებს ისეთ კვალს, ციდან მოწვეტილ ვარსკვლავს რომ რჩება ცაზე გინახავთ, ალბათ?
მირკო. შენ ასე გჩეროდა, ნიკო?
ნიკო, მჩეროდა და სიცოცხლე იმიტომ შევძელი, კაცი ვიუჯი და უკვლამერი კეთილად მიუყვარა, ისე ვერაფერს დავხატავდი.
მირკო. შენსავით არავის დაუნახავს თბილისი, /რამ წამოგაყვანა მიწაზენიდან?
ნიკო. თვითონაც არ ვიცი, კაცი თუის ბედისწერას იქ მიჩყავს, სადაც უნდა მივიდეს.
მირკო. და შენც მიხვედი შენგან ხილულ ქვეყანასთან.

ნიკო. მივედი, რაგორც ჩემი თვალები ხედავდნენ, ისეთი ქვეყანა უნდა დამებნათა, სხვები სხვაწაირად ხედავდნენ და ხატავდნენ კიდევ, უკვლას ღმერთმა თავისი გზით მოუხმართის ხელი.
მირკო. ვინ განწავლა ასე უცნაურად ბატვა?
ნიკო, ამისი სწავლა არ შეიძლება. ნიჭი მიგახვედრებს, თუ ღმერთმა მოცვა.
მირკო. ისე დაიკარგე, შენი ახვალ-დასავალი ვერავინ გაიგო, აქამდე დაგძებენ და გერ გაიპოვებს, იმ დღესაც დაიკარგე თბილისში... (ნიკო და წითელკაბიანი მეძვიე ქალი) მალე რას მიყურებს?
ნიკო. რა ვიცი, გაუფურებს.
მალე. რად მიშტერებს თვალებს, შენი გზანახე.

ნიკო. რატომ მიჩვივდები, ლამაზო, რისთვის, რა დაგიშვებ?
მალე, თუ მომიხელთე სიხილელში, მაშინ ეგრე თავიწიანი არ იქნები.
ნიკო, ასე რატომ ფიქრობს?
მალე. კარგად ვიცი თქვენი ჯიში და ჯილაგი. ამ წითელ კაბაზე უკვლას ხარბივიტი გემღვინევთ, თვალები.

ნიკო. იქნებ მე სხვებს არა ვგავარ?
მალე. მამა აბრამის ბატყანი ხარ.
ნიკო. კაცი ვარ. შენსავით ადამიანი, დთვის გაჩენილი.
მალე, ახლა ღმერთიც შეაწუხე. პირდაპირ მოუჭმარე, ჩიხეში რა გიჭყავა?
ნიკო. ვერ გავიგე.
მალე. ფული, სილამაზე ფული ღირს, თანაც ძვირია.

ნიკო. მე უიდავს ამ ვაპირებს.
მალე, აქ უკვლამერი იუილება, თუ სეირი გინდა, სინერამაში წადი

ნიკო. ასე ვინ გაგაბოროტა?
ძალი, ცხოვრებამ, ბევრს ვლავობთ, აქვე
ცხოვრობ, ოღონდ კარებში შესვლამდე წაღვი
ჩამოდი.

ნიკო. თუ დამეწვევით, კარგი ღვინით გა-
გიმსახინძლდებით.

ძალი. „მოდ-ნახეში“? ან იქნებ „ეღლორ-
დოში“? მაგდენი დრო სადა მაქვს, ერთი კათხა
ლუდი კი დააღვლევი აქვე.

ნიკო. (იქვე ფარდულთან მივა, კათხით ლუ-
დი მოაქვს). ინებეთ.

ძალი. მადლობის თქმა გადამავიწყდა რაბა-
ნია.

ნიკო. დღეს ჩემთვის ბედნიერია დღეა.
მადლობელი მე ვარ.

ძალი. რა ჩინმენდლები მიიღე ასეთი?

ნიკო. რასაც თვალით ვუყურებ.

ძალი. თბილისი? ამისთანა საძაგელი ქა-
ლაქი ქვეყანაზე არ არა.

ნიკო. მაგას რად ამბობ.

ძალი. ყველას მარტო იქით უნდა, აქეთ
არავის არაფერს იძლევა. რაღაც გროშები
ფერუშარლისთვისაც არ მყოფნის. მოგწონს
ჩემი წითელი კაბა?

ნიკო. წითელი ფერი მიუვარს, შევთან კარ-
გად წადებო.

ძალი. ვერ გაუგავ, ბოლოსდაბოლოს მით-
ხარს ვინა ხარ.

ნიკო. ხუფერითი არ არი ვინცა ვარ? მე
შბატარი ვარ.

ძალი. შბატარი? პოლიციის აგენტი მგო-
ნე, შეხედავ, გრაფი გეგონება, ხელში სინდის-
გარეცხილი ქაშუში შეგჩრება.

ნიკო. მე გრაფი ვარ.

ძალი. გრაფი? მაშე ჩიხეც სქელი გექნება.

ნიკო. გამომაროვი, ცოტათვის არ დამძრა-
ხო, როცა ამ ქალაქს დავხატავ, გავემღიდრე-
ბი და...

ძალი. გიფი ყოფილხარ, ვინ რად უნდა შე-
ნი ფული, შე სალახანა?

ნიკო. მე შენგან არაფერი მინდა.

ძალი. მომწყუდი თავიდან, ნუთუ იმდენად
გაფუჭდი, შენთვის ვეღარ ვივარგე?

ძალი. რაღა მაგ წითელკაბიანს გადაეყარე
ნიკო.

ნიკო. ალბათ ეგეც განგებობსგან იყო, გუ-
ლი მტკინა.

ძალი. ქალი ბევრნაირია თბილისში. რად
გაიკვირებ.

ნიკო. ხუფ მახსოვდა, ხანამ არ დავხატე, არ
მამახსვენა.

ძალი. მართლა ყველაფერი ასე მოხდა, რა-
გროს ამ სურათზე?

ნიკო. ლუდის მაგიერ თეთრი ვარდი მინ-
დოდა მომეტანა მისთვის და იმ წითელ კაბაზე
დამეხნია, გადავიფიქრე.

ნიკო და ხარფუხელი მეთევზე ვანუა.

მანუა, ხომ არაფერი დაგცინებდა მაგ
სახედადღმა, ჩემო ბატონო?

ნიკო. რა მქონდა მშობილო და რას წაი-
ღებდა?

მანუა. მაგას ნუ იტყვი, ალლი კაცი ჩან-
ხარ, შეგატყვე, ქალი? ქალი ეშუაშუაღვინა
თანაც ეგერ ხელიდან წასული, უნდა ერიდო.

ნიკო. არც ეგერ ურიგო ქალი უნდა იყოს.
თუმცა შენ უკეთ უნდა იყოდე.

მანუა. ვიცნობ რომელია, აბანოებს ზემოთ
ერთ გერმანელ ქალს ისეთი სახლი აქვს, წინ
წითელი ფარანი უკიდია. იქიდანაც გამოაგდებს,
ახლა ასე ხაზარ-ხაზარ კახობს.

ნიკო. ცოდოა, მანც ცოდოა, ისეთი თვა-
ლები აქვს.

მანუა. უცხო ჩანხართ, თბილისელი არ უნ-
და იყოთ.

ნიკო. ქიზიყიდან ვარ, შირხანიდან. აქ ნა-
თესავებთან ჩამოვდი.

მანუა. მე ვანუა ვარ, მეთევზე ვანუა.
მტკვარში თევზს ვიჭერ და ამ ხაზარში ვყი-
დი. ალხლ ლუქმას ვჭამ, ძმამ, ძმამ. ახა თევზის
ჭერით ვინ გამოიდრებულა, მოგეხსენებათ. ეს
ერთი ხელი წითელი პერანგი მაცვია, ყვითელი
ჭილის ქუდი მხურავს, მეშინია, მზემ არ და-
მარტყას თევზაობისას.

ნიკო. თევზი რად არა გაქვს, ვეღრო ცა-
რიელი გიჭირავს.

მანუა. დღეს ცოტა მოყვა ხადეს, ხელი იდ-
ვილად დავიკაღე, გინდოდათ თევზი?

ნიკო. არა, ისე შეგეკითხე, ბევრს იჭერ
ხოლმე მტკვარზე.

მანუა. იკლო, ნამეტანი იკლო მურწამ და
ტანარმა, გაჩანაგდა, მუჭთად მოდის, მოდა,
ყველამ ხელი გამოიღო, ბადესა ქსოვედ და
იჭერენ, რა ენადღებდათ.

ნიკო. მტკვარი ყველასია, ითევზავონ, შენ
რა გაკლდება?

მანუა. პირიდან მართმევენ ლუქმას, მოხე-
ლე მოხელების მტერიყო, ხომ გაგაგონია.

ნიკო. რათა, კაცო, ოხტატი ოხტატს პატავს
უნდა სცემოდეს.

მანუა. შენ ისეთი ჩილაგის კაცი ჩანხარ,
ხაზარში უჭმად არ შემოხვიდოდლი. აქ ყველა
ხეირს ეძებს, ისეთი ბეჭედი მოგყიდო, ერთ
კაცად ღირდეს, დახანაწინ კაცი ხარ, ეგეც შე-
ვი დღისთვის მქონდა, შენი უისმათი ყოფილა.

ნიკო. რა ასეთი შავი დღე გადგას, ვანუა.

მანუა. ემ, ცოლწელი დამეშემა, რა ხათქმე-
ლია და ისეთი შევიღი წლის ბიჭი მყავს, ვარს-
კვლავებს ეთამაშება და ჩაუტმეღ-ფრეშიწველია
დამიღის, ხელსხნებში წულა ვერ მიაშოვია,
მეც კაცი ვარ, ქვეყანაში თავი მომაქვს, არა
და დამოცვიდი მტკვარი ლამის დამწრებს, ბე-
დავ რა პატარა მოდის, ვერხავიათ.

ნიკო. მართლაც ლამაზი ბეჭედია, ცოდოა
ამის გაუიფუცა.

მანუა. მუჭთად მოგცემ, ფული მჭირდება.
მთელი ცხოვრება ჩემი სახელის ხსენებაში
აქნები.

ნიკო. ფული არა მაქვს მეთქი, ვერ ვიტყვი,
მეც შავი დღისთვის ჩამომყვა.

3632. ამ თუშნად მოგვცე, ქალაქებში რა-
როს გაძლევა, დალოცვილი. რაკო დღითიდე
ძვირდება, თუ ეჭვი გეპარება, ავტო რაკო-
შედეგები, რა ხელშობისა ბრძანებით?

ნიქო, მხატვარი ვარ.
მანუშ, რაკოს ხელი გქონია, ეს ბეჭედი
მარჯვენს უნდა ამწვენებდეს. ქვეა ფირუშია,
პატროსანი თვალი, მამიჩემის ხელთავეს ვფი-
ცავ ხოჯვენაწერ, მოგვებული დარჩები.

ნიქო, რადგან ეგრე, უახლესა ვარ.
მანუშ, დამირტყი ხელი, ღმერთმა შეგახ-
ვედრა ჩემი თავი, წაღმართიანად გველოს.

ნიქო, იცოცხლე... (ვანუა მიდის, ნიქო
ეღზე ბეჭედს დაყურებს მოწონებით).
მირკ, ნიქო ფიროსმანაშვილი, რომელი
რკომბედედი შენ იუჯი, ეგრე იოლად ენდე
მაგ კაცსა.

ნიქო, ისეთი ალალი თვალები მქონდა, რა-
გორც აღწომის ბატყანს.

მირკ, ისეთიც დახატე: ცარიელ ხელში
კარგა მოწმადილი ორატულიც დაებრინე.

ნიქო, ეგრე მოვიქცევი, მეთევზეს თევზი
უნდა ეჭროს ალალად დებერილი.

მირკ, მერე, ეს ხომ მეთევზე კი არა, მთელ
მადანში ცნობილი უალთაბანდი იყო.

ნიქო, ღმერთმა ალაღ მეთევზედ გააჩინა.
მრუდე ცხოვრებამ აადებინა ხელი მებადუ-
რობაზე.

მირკ, რაკო ხომ უახლი იყო, შენ კიდევ
ფაჩხა კაცად დახატე წითელტარანგინი, აკა-
საწებელი შარვლით მტკარში ჩამდგარი მუხ-
ლამდე.

ნიქო, იქნებ იმ ფულით ხელი გაიჭართოს და
ისევ ბადეს მოშკიდოს ხელი.

მირკ, კინტოსგან ნამუსიანი ყარაჩოლელი
არ დადგება, ნიქო. მისი შვილიც პატარა კინ-
ტოა მეთოს კამისაგან მსუქანი, წილზეც ვერცხ-
ლის ქამარი არტყია.

ნიქო, ეგრეც ნუ იტყვი, ბაღლი უწეა
ხაყვარელით.

მირკ, დიმიტრა აღუღიწვილი სულ დაგავი-
წყდა, ნიქო. ბაჩარში თავჭედმოგდენული და-
ბეძებს გაცხარებული ნათლიამა.

ნიქო, რად უნდა გაცხარდეს, არც ვინმეს
ვალი მმართებს და არც ჩემი მართებთ. ნიქოს
მალად ბიტყვას მშობელი მამაც ვერ აკად-
რებდა.

მირკ, თუ მოგნახა, შენ დაუდევი. მაგას
პირველი ცოლი გულზე მოსულს შემოაკვდა.

ნიქო, მე ვიცოდე და მაგან, ეროს ისეთს
ვეტყვი, თათლივით დაიდურება.

ნიქო და სამი მოქეიფე მამაკაცი „ელდო-
რადში“

I მამბაპაცი, ერთი აქეთ მოდები მეგობარო.
ნიქო, მე შეუხებთ?

II მამბაპაცი, ჰო, სუფრა დაგვილოცე, კა-
ცური ჩიტყვა გვითხარი.

ნიქო, ახა, რად უნდა შეწუხდეთ, თქვენ-
თვის ხელწინაა ხედდარო.

III მამბაპაცი, უცხო კაცად შეგიცანით.

მასინძლომა ისედაც გვმართებს თბილისში.

I მამბაპაცი, თუ ძმა ხარ, ნუ დახებოტებ.
„ელდორადში“ პურის გახატებად შემოვი-
ლოდი, მარტო ბრძანდები?
ნიქო, მარტო ვარ, ბაჩარში ვიარე და ვუ-
რი მომწიფდა.

II მამბაპაცი, ჰოდა, მარტოხელა კაცი კა-
მაშიდაც ბრალით, გაგვგონება, შენი შემოსწ-
რებისა იუოს, ჩვენს სუფრაზე.
I მამბაპაცი, კაცმა კაცი სუფრაზე დაიწვიო.
რად უნდა გიკვირდეს, ირგმმა ირგმს ხალხი
მიუშვირა, შენც გეუფოა და მცეკო, თუშცა
ახლა ისეთი დროა, ღამის ენელები დავკრათ
ერთმანეთს, შენი გამარჯვებისა იუოს, სახელი
გვიბოძებო.

ნიქო, ნიქო ფიროსმანაშვილი, ქიწიყელი
გახლავართ, მიკნაანიდან.
III მამბაპაცი, ჰო, მიკნაანელ კაცს დვი-
ნის მადლი არ გესწიფლება, იცოცხლე!
ნიქო, აჯაშენო ღმერთმა, თქვენს პურის
კამს გაუმარჯოს!
I მამბაპაცი, ბეჭარ, ეს სუფრა გავციახლე,
მეფის ტოლა კაცი გვიწის.
II მამბაპაცი, ეგ ტოკი ეგრევე გვერდით
მოგვიდე დოშიც მიუმატე და წედაც ტარხუნა
არ მოგვავალო.

ბმბარნი, ჩიტის რძეს არ მოგაკლებთ, ბე-
ქარა გენაცვალოთ.

III მამბაპაცი, ქვეუნა შემშოლობდეს, ამას
დოში და გიგარი არ გამოიქვია.

II მამბაპაცი, ცხოვრება აღდგოა, შნო
და ლაწათი, ეგრე კაცს ღმერთმა ხელი მოუ-
მართოს, თვითონაც პურის სკამს და ჩვენც
გვაძმებს, თქვენ რას იტყობთ ძმობილო?

ნიქო, კეშმარტბას ბრძანებთ, კამა-ნმა
დიდად შესარგო, რუსთაველმა ბრძანა.

I მამბაპაცი, უბრალო ვინმე არა ჩანხარ,
ერთი კაცის ფახი ბეჭედი გიერთია მაინც ვინ
ბრძანდებით?

ნიქო, მხატვარი ვარ.

II მამბაპაცი, ეგ როგორ, კაცი როგორიც
არა, ისეთს დახატავ?

ნიქო, როგორსაც ვხედავ, ისეთს დახატავ.
II მამბაპაცი, ცოცხალივით?

ნიქო, ცოცხალივით: მაშ.

III მამბაპაცი, აქლემსაც დახატავ?

ნიქო, აქლემსაც და არემსაც.

I მამბაპაცი, მაშ ჩვენც დაგვხატავ დაშ-
ტაშიანად?

ნიქო, დაგვხატავო.

I მამბაპაცი, ეხვევ ხელში ყანწებით და
წოწოლა ფაღიხანდებით?

ნიქო, დაგვხატავო, რატომაც არა.

II მამბაპაცი, ღმერთის საქმე გვერია ხელთ,
ძმობაჲ, ყოველი სულიერ-უხულო იმან შექ-
მნა შედდ დღეში, ეგრე არ არი?

ნიქო, ეგრეა, მაგრამ ღმერთიჩაგან შორსა
ხარ.

I მამბაპაცი, ერთი ეხვევ მითხარ, მაგ საქ-
წეში ბევრ ფულს იძლევიან?

ნიტო. ფულსთვის არ ვხატავ!

III მამბაპაცი. მამ ლუკმა პური ჩითი უნდა კამო? ჭატუბა, ხევრი გარტუნეს მამაპაპის ნაანდერძევი.

ნიტო, ახა როგორ გიოხრათ... მადლობელი ვარ!

III მამბაპაცი. მამ ამ ღოქსაც დახატავ, ამ შოთებისაც და ამ ძაღლსაც? ჩვენი დოსტო, ხედავ, როგორ დაჩბიხილურად წამოგვიქდა ხუფრანე?

I მამბაპაცი. გეყოფა ბეშურაწო! ხადლეგარელო ვერ მოქვამს, უელი გამიშრა.

II მამბაპაცი. მიდი, მიდი, გაბოქან, მიძეე!

I მამბაპაცი. შოდი, მამოქან ეს იმ კაცს გაუშარსოს, პურს რომ გატებს და გაიფიქრებს. ვინ იცის ახლა რამდენ ჩემნაირს აქნებ ლუკმა პური ენატრებო. აი, კაცს რომ კაცი უყვარს, განდაც გადამთიელი, სტუმარი უყვარს, პერანგს გაიხდის და სტუმარს პატივისცხა სცემს, იმ კაცს გაუშარსოს ხომ უყვლანი დიდპატარა ღვთისგაჩინილები ვართ ამ დუნიაზე, ერთმანეთს კი არ უნდა ვჭამდე, ერთმანეთის პირსა ვჭამდე. ამნაირ ნამუსიან კაცობას ვადღერძულეხს!

II მამბაპაცი. მავ ყანურატოში გენაცვალე; ფიცხელ ჯან, უხტაბაშის ხიტუვა. პირიდან მარგალიტები გცვივა.

III მამბაპაცი. ეგეთი თავი დიდ ფილოსოფოსებისაც არ ადგათ, ფიცხელ, სულს კლიტვს, საშობის ვასალებო.

ნიტო. ნიკო გენაცვალეთ, კეთილო კაცებო, რაღაცნაირები ხართ, ღვთისნიერები. ხადლეგარელოს გაუმარჯოს. თქვენნაირი ხალხი არხად შეხვებდრია, მამ კაცი კაცოთა, ღობე ქაქვითა. ეტყუბა მთლად არ გაწყრომიო ღმერთი თავის შვილს, ხელი მოგტემაოთ და ნამუსიანი პურის ქაშის მადლი ნუ მოგაკლეთ.

I მამბაპაცი. ეჰ, ნამუსი ხადლა, ნიკოქან, ძვირი ღირს. ვერა ხედავ, ქვეყანა თავდაყირა დგას, აგერ იმ ოინახაზეოთა. მამა შვილს არ იღობს, ძმა -- ძმას, შტვარაც როგორი მღვრიე შოდის ამ ცხოვრებასათა.

ნიტო, მღვრიე იღინებს და დაიწმინდება. კაცნი ვართ, იმედით გვოცხლობთ.

II მამბაპაცი. გაცოცხლოს კეთილო კაცო. ოღონდ შენსავით მჭეროდეს ეს მრუდედ გაქედლილი წუთისოფელი და ჩემი სიცოცხლე შუაზე გაუო. ჩვენ ნახევარი დედამის ბაღბი ვართ, რასაც დღისით ვიშოვით ხალამოს ვნარქათ. ჩვენი ცხოვრება ამ ბაზარსა და ელდარადოს შორის ტრიალებს. ბვლინდელოზე არა ვფიქრობთ, შოდით, იმ ქეკელას გაუმარჯოს, დიდიდან ხალამომდე რომ ცხოვრობს.

III მამბაპაცი. სულერთია ერთხელ დაღამდება და აღარ გაუენდება, ან გათენდებო და აღარ დაღამდება. რათა, კაცო, ბოღმა მხარხობს, ბარბე კაცად კი არა, იმ ბატონად გავეჩინე დალოცვილ ღმერთთა. მაგან არა იცის რა ამ წუთისოფლის ბრუნვისა.

ნიტო. ეგ რომ ეგეთი მიაშიტი და ლამაზი

გაუჩინია ღმერთს. მაგის თვალეში ჩაბედავ ამ ქვეყნის უველა სიღალხეს დაგაიწმინდებ.

I მამბაპაცი. ერთი ხიშმღერაც ვთქვათ ჩვენი ბუბრადე ყარაჩოღღეღივით არა მამბაპაცი მგანამ ბულბულს მაინც დაიცვავ ვსვამთ. ერთი აქეთ მოდი შოქან, მადრიალე შენებურად. „ეს ხალი ტურფად შეგეული“.

II მამბაპაცი. რამოდენა შებლი გაქვს და ნამცდვი ქუთა, „სულიყო“ დააბრუნე, ვაშლი. ჭვარელ სიდედრს გაფიცებ, შიო.

III მამბაპაცი. დააცადე, ფიცხელ, თავისი ხელფანება თვითონ უპოე იცის.

II მამბაპაცი. თუ შეც არ გაბაგებინა, ისეთ ხელფანებს რა თავში ვიხლი, მიდი, შოქან, ამ უცხო კაცთან თბილისელები არ შეგვარცხვინო. (მეარღნეს შუბლზე ფულს მიიწებებს. ნიკო წამოდგება, მეარღნესთან მივა და ისიც ფულს ააწებებს მოკლეკობრიკიან ქულქვეშ. მეარღნე სუფრასთან დაქდება, თვალეში ცრემლად უბრწყინდება).

I მამბაპაცი. ერთი შეხედეთ, დაიწვა კაცი, დაიწვრისა, შოქან, დაიწვრისა დაუქარი!

II მამბაპაცი. შეხედეთ ტირის, ვაჰ, რათა, კაცო?

ნიტო. ახა რა ვიცო, მიუვარხართ და ვტერა, მიცოდება და ვტირი.

III მამბაპაცი. ვაჰ, ასეთი ალალი, ხადმე გინახავთ? „არ შეაკვიდეს ბარაშკა ჯან“, შიო. (მეარღნე გულდასმით უტრავს, ნიკო მთლად დაღდა)

ნიტო. მხარზე შტრდვი დაგაქდა, მუსიკის ოსტატო.

(მოლხენილ სუფრას ვილაც მიზარინი სალდათი მიუახლოვდა)

სალდათი. ხაქშივა.

I მამბაპაცი. რა ასეთი ბრილიანტი გიპოვია?

II მამბაპაცი. უხეში მალავს, გვაჩენენ რაღა, სალდათი. ნადვი ჩამოდი, მილიონი ღირს.

III მამბაპაცი. წყალში თევზი ვინ შეიფახა, სალდათი, დრო არა მატებს, თუ გინდათ, იათად მოგცემთ.

I მამბაპაცი. მაინც რა გიღირს?

II მამბაპაცი. ნიორში ნაქურჩალი.

სალდათი. ჭერ ნახეთ.

I მამბაპაცი. იცნობ?

II მამბაპაცი. ელდორადოში მინახავს, იქიდან არიან, თურქეთის ფრონტიდან.

III მამბაპაცი. გვაჩვენე.

სალდათი. ხამაჭური ოქროსი, ხუფთა ბაქალლო.

I მამბაპაცი. ვაჰ, მკლავიანად.

სალდათი. დრო ხადა მქონდა, მოვჩიხე ეხრევი.

II მამბაპაცი. შოიცა, კაცო, ქალის?

სალდათი. ქალის, შო, ქალის. დედოფლის ნაქონი.

III მამბაპაცი. შარში გაგხვევს, არამი რად გვიწდა?

II მამბაპაცი. დაიცა ნუ ფიცხობ, ავშენდებათ.

I მამბატაძე, მაგისი ადგილი კატორღაშია. სალდეთი, თქვენ ამისი მუიდევი არა ხართ. იქნებ ამ კაცმა...

ნიკო, ღმერთო, თუ ხიზმარს ვხედავ, გა- მაღვიძე ძეშეცთომილი.

II მამბატაძე, ასეთი ხიზმარი მეც არ მინა- ხავს. ძმობილო. (სალდათი სამაჯურიან მკლავს უბეში იღებს და გაწიხს)

I მამბატაძე, ღაცა, ხად გარბიხარ, ჯოჯო- ხეთის ტატაროში!

II მამბატაძე, ზელიდან წაგვივა, მაგ სალ- დათებმა კარგი სირბილი იციანი!

III მამბატაძე, ჭინდ ფრთები ჭამოიხხას, ხად წაგვივა. (სამივენი სალდათს მისდევენ) მორკო, რა დღეში ხარ ნიკო, არც ახლა გე- რა ხორბოტება?

ნიკო, ჩემს დღეში ქათამი არ დამიკლავს. აღამიანის მოჭრულ ზელს უიდა სამაჯურიანად. მორკო, მაგაზე ასეგრ უარესიც ხდება, ჯერ გაძლა სიხლით დედამიწა, შენ კი აღდგომის ხატკანს წეშუურებ, ყელზე წითელხაბთიანს და ესევაჭრულბი.

ნიკო, მზე ზომ ამოდის, ყვავილი ზომ ყვა- ვის, ხატკანი ზომ ხარობს.

მორკო, ის ხალხი მდებლოზე ლამის ნათელმი- რუნები გეგონა. ისტუები დახატე, თითქოს ხალახისთვის ფეხი არ დედგათ.

ნიკო, რაგორბხაც ვხედავდი, ისეთები და- ვხატე.

მორკო, შენ სხვანიარ ქვეყანას ხედავ, ნიკო. ნიკო, რა ვქნა, ასეთი გავჩნდი, ჩემი თვა- ლები მხოლოდ კეთილსა და ლამაზს ხედავენ ის სალდათიც შეცოდება.

მორკო, ჩამოახრჩობენ, იმ კაცებმაც მიგა- ტოვენ, სუფრის ხარჯში ჩატოვენ.

ნიკო, ვერ დავიჭრებ, დავიდარბაში გაი- რიენ და გადავიწვიდი.

მორკო, იქნებ თავიდანვე ასე ფიქრობდნენ, როცა სუფრაზე დავიწვიეს? შენ კინტოებს არ იცნობ, უნელზე, გაკუტრების ოსტატები არიან.

ნიკო, ნუთუ ეტრე წახდეს ადამიანი? ვერ დავიჭრებ, ვერა...

მორკო, ჯერ ხად ხარ, ეს მხოლოდ ეკლებია, შხანი და სამხალა მერე ნახე, ატერ, ბეჭარა თავზე გადგას, დანახარჯსა კთხოვს.

ისეე ნიკო და დიმიტრა

ბეძარბ, ძმობილო ანგარიში უნდა გამისწო- რა, დროა.

ნიკო, მე?... ახლავ, (ელდორადოში დაფე- თებულვიით შემოვარდა დიმიტრა)

დიმიტრა, მადლობა გამჩენს, ცოცხალი ვნახე.

ნიკო, ხად დავიკარგებოდი, დიმიტრა, დიმიტრა, ცოტა დეკარგულა თბილისში, რამდენ ვიგინდარას გადაიურები, დამიჭრალ- ხარ, აქ აიარებ ლამის გათევს?

ნიკო, ახლავ, ნახარჯს გადავიხდი და...

დიმიტრა, ამდენი რა დანახარჯე, ნიკო.

ბეძარბ, ითხის იყენენ, სუფრაზე ეგ დარჩა და ვახდევიენე, ძმაო, მე ჩემი არ ავილო, ვაე, კოტრდები.

ნიკო, ხამნი იყენენ, გულიანად შემწარმევენი კარგი კაცები არიან.

დიმიტრა, კარგობა იმთ დარჩენიათ, კალ- თა ჩამოგაგლიცხ და გვეწვიეო და ნახარჯში ჩატოვენ.

ნიკო, არ გინდა, დიმიტრა, ერთიც მე და შენ დავლიოთ.

დიმიტრა, ეტრე გათილებული მოვრალი რა- გორლა მიგყვანო კალანტორავებთან, რას იტ- უვის დარბახელი ხალხი?

ნიკო, მე მოვრალი არ ვარ, გუნებაზე ვარ, თბილისში პურსა ვქვამ, დიმიტრა.

დიმიტრა, ვერა ვხედავ როგორც ხარ? გა- უსწორო ამ კაცს თავისი.

ბეძარბ, რა ვქნა ძმაო, ხად ვხდიო ამო- დენა ქალაქში კარსა? ერთად ისხდნენ, მაგან ჭადიხადობს.

დიმიტრა, ჩაგდეთ ზელში უცხო კაცი და ლამის თავიდან ფეხებამდე გაფცქვნათ, რას ერჩოდო ამ საწყალს?

ნიკო, გაჩემდი, საწყალი რადა ვარ, საწყა- ლი მიცვალეულია სასაფლაოზე.

ეხლავე ძმობილო, ერთი კვარტიც მოგვართ- ვი, ვიჭიეროთ, ნათლიმა.

დიმიტრა, ჯერ მოიცა მიანც ასეთი რა მო- იგე ამ ბაზარში, ამდენი ხად ვაქუაეც გად- აყოლო? რას იტყვიან კალანტაროვები?

ნიკო, შენ ფიქრი ნუ გაქვს, არც ფეხი შემეშლება და არც სიტყვა-პასუხი, ნიკომ ზო- მა იცის, ეტრე ნუ მიბდერ, შუბლი განხენი ნათლიმან.

დიმიტრა, ამ ბაზარს შეითან ბაზარი ტყუ- ილად კი არ დაარკვეს, ეშმაკსა და ოხერს აქ რა გამოლევს, აგვისტოს ლეღვიით გაფცქ- ნიან შენისთანა მიაშტა, ხარემ რა მოიგე, ისიც მოთხარი.

ნიკო, მთელი თბილისი, დიმიტრა, შენვედი რამდენი ფერა, შენ ამას რას გაიგებ დიმიტრა, დიდი სიმდიდრე გიპოვია, კი- დევ რა ზერი ნახე?

ნიკო, ამასაც შენვედი, ერთ კაცად არა დირს.

დიმიტრა, ბეჭედი? დახანოში კაცი ხარ, რატომაც არა, ოქრომჭედელთან იყავი?

ნიკო, ოქრომჭედელი რად უნდა, კაცის ნად სიტყვას ვენდე.

დიმიტრა, გეუიდან არ შემეშალო, ნიკალა თუ ეგ უაღბო არ იყო, შენი ხმალი და ჩემი კინერი, ვამ, ეს რა დღეა, კაცო!

ნიკო, შენვედი, თვალც როგორ ბრწყინავს, სუფთა ფირუზია.

დიმიტრა, რაც ბრწყინავს, განა ყველაფე- რი ოქროა და თვალი პატროსანი, ოქროს წყალ- ში ამოვლებული ფრაუო, გინდაც ეს ოქრომჭე- დულს გაასინჯე.

ნიკო, კარგი, დიმიტრა, ამ ბედნიერ დღეს ნუ მომინამლავ.

ნიკო, ფიროსმანი და კალანტაროვების თჯახი

მორღ, ისევ ხატავ ნიკო?

ნიკო, ვხატავ, არ დავხატო — კუდიდან შევიშლები, თუ არ დავხატო, კანკალი ამიტანს. როგორც ნახატუნებზე, გამოვუვარ კიკა არავს. მორღ, კალანტაროვები სადლიად გეძახიან, შენ კი ხატავ ვერ ატოვებ.

ნიკო, რა ვქნა, როცა ფუნჯს ზღვსა ვკიდებ, უველაფერი მივიწყდება. მარტო იმასა ვადავ რასაც ვხატავ.

მორღ, შეველი სად დიანახე ამ შუა ქალაქში. ზოგადად თუ უოფლიხარ, ნიკო?

ნიკო, მე მთელ ქვეყნიერებას ხელისგულზე ვხატავ, ჰინდ დიკირეთ და გინდ არა. ეს შეველიც იმ ტუეში ვხატე, რომელშიც არასოდეს ვყოფილვარ და მაინც მინახავს. ღვთისნიერია, მშვენიერი და უმანკო.

მორღ, შეველია და მაინც ნამდვილს არა მჯავს, იქნებ ის შეველიც სხვანაირია?

ნიკო, მე როგორსაც ვხატავ, მჭერა, ისეთია, ჩვენ უველა ჩვენებურადა ვხედავთ უველაფერს, ასე რომ არ იყოს, ერთ შეველს ერთი მხატვარი დახატავდა და მორჩა. მხატვრობაც აღარ იწინებოდა. მუჩქარება, მტავე წულის დასაღვრად ჩამოვიდა და წყარო ჯერ არ დამიხატავს, წყურვილით შეწუხდება.

მორღ, ეპ, რამდენ სულიერს წყურია ამ წულის წყალი და წყალთან ვერ მისულა.

ნიკო, მეც მანდა ვარ, თუ იცი წყურვილი როგორია, მწყურვალს სეშვით გაუწყვიდა და არ დაიშურებ.

მორღ, ასეთი შეველები ფოტოგრაფებს ჰუავთ აღუქსანდრეს ბაღში, ნახვრით გატენილი ფოტოტულები. ზედ ხავშეგებს სვამენ და სურათივს უღებენ.

ნიკო, მავ სიტუტებს რად კადრულბოთ? ამის თვალენსაც შეხედე, დალოცვილო. შელაპარაკება თვინიერი, თავის გაკირვებას მიუვება. მენდო და აღარ გამორბის. ჩემს ბილულ ქვეყანაში ასეთი შეველები დადიან, იციან მოწადირგვით ტუტით გატენილი თოფი არა მაქვს. ღვთის ვაჩინლ არსებებს რად უნდა ეწინაღობენ? იმით ვარშემო თერთ ვარდებხა ვხატავ, თერთი კეთილია, ნდობას აღრმავებს. სადაც ნდობაა აქ სიყვარულია.

მორღ, კაცო კაცს ვეღარ ნდობია, ნიკო. შენ რომელ ნდობასა და სიყვარულზე ლაპარაკობ?

ნიკო, დამადად, გრძელი ვახშული ლაპარაკი არ მიყვარს. მიტომაც ბაიუში ვვინივართ. არა და სათქმელი იმდენი მაქვს, ქალაღი და სწორ-მეტანი არ მიუყვია. მეც იმას ვამზობ, რასაც ვხატავ. ვენაცვალე ქართული ენის მადლსა, მაგრამ ეს კიდევ სხვა ენაა, ცოდნა და გუმანი უნდა. ჩემს ქვეყანაში ღამეც არი და დღეც, თერთიც არი და შავიც. დედალი ღორი თავისი გოჭებით თერთია და ღამეშიც ნათლად მოჩანს. კეთილი დედაა. ეს შვი დოჭებიანი ტახი კი ვცოა და მძინვარე, უველაფერს ვღვინს. თვალენი შავი აქვს და კბილები ხისხლიანი, თერთი მაინც უფრო მეტი და უფ-

რო მღერი ჩანს. ერთი ამ ღობსაც შეხედეთ. ბელში შეიშველი მახვილი უკირავს და თოქოს მძინვარედ მიიწევს მსხვერპლისკენ. მაგრამ კეთილმოილოც არის და დონერისკენ მხარე კეთილი ღამაზია მოხდენილ ფაფარზე, თათებზე. თუ კუღზე წვეთ ტალახს არ გაიკარებს, იმასაც მზე ადგას და ნათელს შთაგონებს, შავ ღობსაც შეხედე, ამ წუთს მსხვერპლი უნდა გაგლიჯოს, ისე დაჩაგრულია და კბილები ხასრად უღვინვარებს. ეს ცუდი ღობია, ღონიერი კეთილი უნდა იყოს. ასეთ მოწყვლებსაც ვხატავ და მნახველმაც ასე უნდა იფიქროს.

მორღ, მიიხედ-მოიხედე, ნიკო, შენზე ამბობენ რა დროს ამოდენა კაცის ცხოველების ხატვაა ცხოველებს ხავშეები ხატავენო.

ნიკო, მე ეგ არა მწყინს. მხატვარი ხავშევით უნდა იყოს. ხავშეს თვალევი ქვეყნიერებას მართვად და ნათლად ხედავენ. განავბის ნებაც ეს უნდა იყოს.

მორღ, აგერ, კალანტაროვების უფროსი ქალი, ელისახედი, თავს გადგას, შენ კი ვერ ამჩნევ...

ელისახედი, ისევ ხატავ, ნიკო?

ნიკო, შენა გხატავ, ელისახედი.

ელისახედი, ჩემი დახატვა რამ გაფიქრებინა, ნიკო, ყმაწვილი ქალები ხომ არიან ჩვენს ოჯახში.

ნიკო, ახა რა ვიცი, მომეგონება და ვხატავ. ელისახედი, არ მიუფრებ, ისევ მხატავ ნიკო.

ნიკო, მაშინაც გხედავ, როცა არ გიყურებ, ელისახედი.

ელისახედი, რა უცნაური ხარ, ნიკო, ეგ ხალათი მაინც გამოიცვალე, სულ დათვილი ხარ, ეს გაგირეცე და გაფიქრევი კიდევ. ნიკო, შენ რომ შემოდიხარ, მზეც შემოანათებს ჩემს ოთახში.

ელისახედი, რას არ იტყვი ხოლმე, ნიკო. შენი ოთახი ყველაზე ხნელია ჩვენს სახლში, სხვაგვარად არ მოგვიხერხდა, უნდა ვვაპატიო.

ნიკო, პატივებს მე ვთხოვთ, ჩამოგაქვით ოჯახში, შეგეჩვიეთ და წასვლას არა ვფიქრობ.

ელისახედი, ეგრე რად ამბობ, განა ვინმემ გაგრძობინა რამე ცუდი?

ნიკო, თუვერისთანა უყინარი ხალხი განა საწყენად იტყვის რამეს, მალე დატოვებთ.

ელისახედი, ასეთი რა გაწყენინეთ, მავ სიტუტებს ამბობ?

ნიკო, შენგან რა უნდა მწყინდეს, ჩემს კეთილ ანგელოზად გხაზავ.

ელისახედი, მიტომაც დამხატე თერთი ქახა? მე ხომ შავები მაცვია მწუხარე ჯვრისხა? ნიკო, თერთი კეთილია, შენ კეთილი ხარ, ელისახედი.

ელისახედი, ქალს მუღამ ის ურჩევნია, ნიკო, სიკეთე კი არა სიღამაზე შეუქო, განა ეს ქალი ღამაზია?

ნიკო, ღამაზია სიონის პატივით.

ელისახედი, სახეზე ამდენი ფერ-ღმარაღი

ადევს. ლოკები წითლად უღვავის. შავი ფეხ-
საცმელები ნაძვლილად ჩემი აცვია. ხინთ რა
უპირავს. ნიკო?

ნიკო. აღდგომის კვერცხებია. წითლად შე-
ღებლია.

ელისაბედი. ეს სწორად გაიჭრია. ყოველ
აღდგომის მე ვლდებავ ჩვენს ოჯახში წითელ
კვერცხებს. მე მაინც ვარდები მერჩია მჭე-
რსა, ნიკო.

ნიკო. ვარდები იმისია. ვისაც მიუძღვნეს.
ლაშაო ქალბატონო. წითელი კვერცხები კი
სხვების ხააშებლად მიგაქვს აღდგომა დილას.

ელისაბედი. ფატა რად დამხურე. ნიკო.
ფაოხოვებს ხომ არ მიპირებ?

ნიკო. ფატა კი არა. მოწყალების დების
თავსაბური გზურავს.

ელისაბედი. მე რომელი მოწყალების და
ვარ, ნიკო?

ნიკო. შენ ყველას შემწყალებ ხარ. ყველა
გებრათება და შევილი.

ელისაბედი. არც იცნო ვარ. ნიკო. ჩემი
თავ ყველაზე მეტად მიყვარს.

ნიკო. არა მერჩა. შენ თვითონ არ იცი
როგორცა ხარ.

ელისაბედი. მაინც როგორ ვარ. ნიკო?
ნიკო. როგორც მე დავხატე. ელისაბედ-
ელისაბედი. რამდენი ფოტო უფაშიდია
მისწოვებთან. არცერთს არა მგავს.

ნიკო. ყველა ფოტო ტუფის. მისწოვების
ფოტოც იტუფება.

ელისაბედი. ამოღენა ვაჟაკა ხარ. შენც
დადაიღე ფოტო მისწოვებთან. ნიკო.

ნიკო. ჩემს ფოტოს რა თავში ვიხლი. ვის
რაში სპირდება?

ელისაბედი. ხაშაქანჯლოდ დამპირდება. ნი-
კო. ერთი ჩვენი უხნელი ქალი უნდა გაგირი-
ბო.

ნიკო. მე არავის თხოვს არ ვაპირებ.

ელისაბედი. ახე კენტად ხანამ უნდა იყო.
ნიკო. ოჯახი ვინდა. ცოლი. შვილები.

ნიკო. თურმე როგორ მოგებურდით. არა
და. ცაშდე მართალი ხართ.

ელისაბედი. რად მოიღრუბლენ. ნიკო. ჩვე-
ნაინებს შენი დიდი ხათრი აქვთ. რად გაჩუმიდე?

ნიკო. ენა ყოველთვის გულით ხათქმელს არ
აშბობს.

ელისაბედი. ახლა ჩაიხურები შენს თავში
და ხატუვა არ დაგსდება პირიდან.

ნიკო. ხაჩუშეც მეტყველია. მოსმენა უნდა.
ელისაბედი. შენთან მასლაჟის შევეცი-
ჩვენები სადილად ბედლოდებთან. ნიკო.

ნიკო. მაღლობელი გაზღავარ. ბეგოს დე-
ქანში წავისადილო.

ელისაბედი. დღეს ხომ აღდგომაა. ნიკო.
უშეროდ პურს არ გახტებენ. რა გემართება.
ნიკო. მოვრალი ხარ?

ნიკო. ხატვამ დამალა. თვებრე მესხმის.
ცოტას გავივლი.

ელისაბედი. შენ იცი, ნიკო. დიღანს ნუ
დაავკიანებ. ჩვენებს ეწყინებთ.

ნიკო. ვეცდები. ქალბატონო ელისაბედ. ნუ
მწყენთ. თქვენი პირამე.

(ელისაბედი მიდის)
ქმრო. რა გემართება. ნიკო? **ფრეცულაშვილი**
ნიკო. თვითონ არ ვიცი რა გემართება.

თავს ვერ მოვერჩიე... და იყო დღე და იყო
ღამე...

ქმრო. რა დროს ლოცვაა. შე დალოცვილო.
ქალი შეგყვარდა. გამეცადინდი. ოჯახს უნდა
მოეკიდო.

ნიკო. ჩემი ზედწიერება ლოცვა. ხატვა. ან
ხეირნობაა თბილისის ქუჩებში.

ქმრო. იმითრამაც ამზობენ კალანტაროვე-
ბი. ეს კაცი ამ ქვეყნისა არ არის ხან მეოც-
ნებს გზედავენ. ხან ესმით ხალხო წერაილს
როგორც კითხულობ მხრავს იჩეჩავენ უხერხუ-
ლადა. შენი ვერაფერი გაუგიათ.

ნიკო. ხრძენს უთქვამს: სხვისი გერა და
სხვისი პური მწარეია. ან ამ ქალს შევრთავ.
ან კალანტაროვებიდან გუდინახად ავიკრავ.

ქმრო. მეტე ხად ვინდა იცხოვრო. ნიკო.

ნიკო. თბილისი დიდია. ჩემი ხაბლიც თბი-
ლისი აქნება.

ქმრო. უარი რომ მიიღო. რას იზამ, ნიკო?
ნიკო. კალანტაროვებთან ფეხს არ მივადგამ.

ქმრო. რატომ ვაცო. შევილივით ჰყავდით. საქ-
მელ-სახმელი არ მოგაქვებია და ჩაცმა-დახურ-
ვა. სიონშიც დეაყვით ხალოცავად. სხაზინო
თეატრშიც. იტალიატ ორერაშიც. რა დგაკლენ?

ნიკო. მაღლობის მერტი რა მეთქმის. მაგრამ
ხტუმრობასაც ვადა უღვებს.

ქმრო. ხმას ეძაღები. ნიკო. არ დგაძლოს
სახმელმა.

ნიკო. ლხინშიც ეს არი კაცის წამალი და
კირშიც. მის მაღლს ვენაცავალე.

ქმრო. პასუხს ვინ მოგატრას. ნიკო. ხან-
დო კაცი თუ მიუგზავნენ კალანტაროვებს?

ნიკო. ჩემი ნათელმირონი დამიბრტა აულდი-
შვილი. ახლობელი სხვა ვინ მყავდა? ხელ
იშას დამაშბოდა. ცოლი მოიყვანე. უშვილიეროდ
არ ვადგავდეთო.

ქმრო. კარგი მაქანჯალი გამოგინახავს. უა-
რით მოდის. ნიკო. ახლა რაღას იზამ.

ნიკო. ზედს ვინ გაქცევა. ყველაზე მეტად
პატარა ხოლიყო მინაწებმა. ვუყვარვარ და მეც
შვილივით მყვარას.

ქმრო. სიბერეაზე უარი კარის მოხურვას
არ ნიშნავს. ნიკო.

ნიკო. იმით თვალბეში ვეღარ ჩავხრდავ.
რაც მოხდა — მოხდა.

ქმრო. ერთი კალანტაროვებთან შეგახებდა
რა აშბავი ტრიალებს.

კალანტაროვების ოჯახში სადილის სტუფრას
უსხედან ოჯახის უფროსი კალანტარ კალან-
ტაროვი. მისი დები ელისაბედი და კეკეა იცე.
როგორც ეს სტრათზე „ოჯახური კომპანიი“
არის გამოსახული.

ქმრო. ნიკო არა ჩანს. ამდენ ხანს
დაკვიანებე გავოწილა? ხადაც არი აღდგომის
წირვა დამწყება სიონში.

პაპი. იცხ ხოლმე ასე, წავა და ხელს ვა-
დაუყვება.
ნანა. მოვა, ხად დიარგება, ხომ იცხ, აღ-
დგომა თენდება.

პალანტარი. ველარ დალაგა ეს კაცი.
დროის ფლანგვა უსაქმობაში იცხ. არა და კა-
ცი საქმეა. ხანამ უნდა იაროს ასე უქმად? რა-
მეს ეტყვი და კერაად იქცევა, ვერაფერს ათქ-
მევს. შეცოდება, თავის უხედურია.

ნანა. უქმად რად არი, ზატავს. რამდენი რამ
დახატა, შევიპარები ხოლმე მის ოთახში, ვუ-
ყურებ, ვუყურებ... ერთხელ შეც დაშხატა, ელი-
სახედოც.

პაპი. შენ ეგა თქვი, გვაჟ თუ არა. მა-
გას ჩვენ ქვემოთ, რომ ფოტოგრაფია, იმისი
სურათი არა საქობს?

ნანა. იგრე ნუ იტყვი, კეკე, მაგის ნახატს
სხვა მადლი სცხია.

პალანტარი. მერე ეს მხატვრობა პურს
აქმევს? ჩემს ქარავან-სარაიშიც მომიხატა
აბრაც და კედელიც. მერე რა? მხატვრობას
აკედემია უნდა, დიდი სწავლა, დიდი ფული.
მაგას რა ახადია?

პაპი. ზოგჯერ ყურს მივუდებ ხოლმე, მარ-
ტოა და თავისთვის ლაპარაკობს ხოლმე. კეკე-
დან ხომ არ შეიშალა მეთქი, რამდენჯერ მი-
ფიქრია.

ნანა. იქნებ თავი მოგვადგულა, კეკე, რას გვი-
შავებს, ზოგჯერ რას არ მოიმიზუნებს, ჩვენ-
თან არ ვახშობს და არ სადილობს. ამჟამა.

პალანტარი. მიო უფრო ცოდობა, ვერა-
ცა კაცი ჩვენს პურზე და წყალზე ხანამ უნდა
იყოს? ღმერთმა დააფიქროს, წათელმობონის
შვილს ლუკმა პური დავაყვედრო, მაგრამ უყ-
დაფერს თავისი დრო აქვს, თავისი ზომა-წო-
ნა, ბოლოს ცოდო დარჩება.

პაპი. ხად არი ამ დრომდე, ხანამ მელო-
ლოთ?

ელისაბედი. ნიკო არ მოვა.

პაპი. როგორ თუ არ მოვა, მაშ ხად წავა?
ელისაბედი. ხად წავა არ ვიცი, ჩვენთან
არახოდის მოვა. ვიცი მისი ხასიათი.

პალანტარი. ვითომ რადარ, არ იტყვი რა
მიწეხია.

ელისაბედი. წერილი მომწერა.

პაპი. შენ? რა წერილი მოგწერა, ელო?
ელისაბედი. სიყვარულს მიცხადებს. ცო-
ლობას მთხოვს.

ნანა. ეს რა მიუყრება, ღმერთო კეკელიდან
ნუ შემშლია.

ელისაბედი. რა საბაბი მივეცი საამისოდ?
ძმავით მიმჩნია. ხად მე და ხად ნიკო. ერ-
თი უხედური ქვრივი, ათი წლით უფროსი. ლა-
მის კუთვდან შევიშალა. (აქვიბილიდა)

პალანტარი. ვერ მოსვლია სწორად უწყურში.
ასეთი ააღლიში გავიანილა? მაინც რახა გწერს
საიქნურს ფირმანში?

ელისაბედი. ხად შენა და ხად მეო, ვიცი
მერე შემოგვყვდებიო. ვერც გვაჩივლილობითა
და ვერც ქონებ-ცხოვრებითო. მიყვარხარ და

იუვარულს ვინ გაქცევიაო. ხელსა მთხოვს,
ქვეყნიერების დედოფლობას შიარდება.

პალანტარი. კაცის გული უფსკრულია.
შეი ვინ ჩიხბდავს, იქნებ ამ ჩვენს სახელმწიფოს
გაყოფა უნდოდეს, ზედ ქარავან-სარაიცი მიით-
ვალოს.

ნანა. ღმერთს ნუ ხცოდავ, ძმაო, ნიკო მაგის
კაცი არ არის.

(კარი გაიღება, ღია კარში ვილაც უცხო ჩოხო-
სანი კაცი დგას. ზელებში ატატებული თეთრი
ბატკანი უჭირავს, ველზე წითელბანიანი).

პაპი. კალანტაროვები არა ცხოვრობთ?
პალანტარი. გახლავართ, ვინა ხრძანდუ-
ბით?

პაპი. ხაადდგომო ძვენი მოგართვს, ღმერ-
თმა ბედნიერი აღდგომა გაერთნოთ.

პალანტარი. ვინ გაისარგა, ვისგან არი,
ძია კაცო?

პაპი. ნიკალა მღებავმა მოგართვათ,
თქვენმა ხიჯანმა. აღდგომას გილოცავთ. ღმერ-
თმა მშვიდობა, ხვავი და ხარაქა ნუ მოწყლოს
თქვენს ოჯახსა. (ბატკანს პატარა სოლიკოს მი-
უყვანს; სოლიკოს მიხუტებს თეთრად ქათა-
თა ბატკანს)

სოლიკოსი. ძია ნიკომ გამომიწავნა, აკი და-
შიარდა და გამომიწავნა ჩემი ბატკანი!
მორკო. ეს რა ქენი, ნიკო? ბეგრჯერ გით-
ქვამს, კალანტაროვები კეთილი ხალხიაო.

ნიკო. განგების ნება იყო, მეც ჩემს ბედერს
ვერს ავსდო.

მორკო. როგორი კეთილი დახატე ისინი
ოჯახურ სუფრასთან. არა და ხოლოს ხომ
გაფიქრებს, ნიკო?

ნიკო. ადამიანებს იმდენი უნდა მოსთხოვო,
რამდენის ძალაც შესწევთ საკეთისთვის. მე
არავის არაფერს ვსაუყვედურებ. ღმერთმა ამა-
ტითო, თუ შეხცოდეს.

მორკო. შეცოდები, ნიკო ფიროსმანო, შე-
ნისთანა კაცი უხედურია ამ უკუღმართ წუ-
თისოფელში.

ნიკო. მე უხედური არ გახლავარ, მხატ-
ვარი ვარ.

მორკო. ნეტავი შენ, კიდე რამდენი ტანჯვა
გელის, ნიკო.

ნიკო ფიროსმანი და ბეგო პიტაევის ლუქანი
ბუმბო, დიდი ხნით ადრეც მომიკრავს თვალი
ამ კაცისთვის ჩემს დუქანშია. მართო მიუჭ-
დებოდა სუფრას და იყო თვისთვის, მაგის-
გან წყენა და ავი სიტყვა არავის ახსოვს. ამ
მიღეთ ხალხში მართო იყო, იშვიათად ვინმე
ხაყნობთან ერთად, კვარტ ღვინოს მოითხოვდა,
ცოტაც მისაყოფებელს, მწვანილსა და თევზს,
ღვინოს გემოგაგებით სვამდა და ლუქმას აყო-
ლებდა. მართოც თითქოს ილოცებოდა, უყურებ-
და ლუქმის ორმოტრიალსა, თვალმწიფლიანი თი-
აქოს ქვეყანას ესიყვარულებოდა. ხომ ხდებო
ეგრე, კაცი მოგწონება და არ იცი, რატომ.
ერთხელ გამოველაპარაკე, მირზანელი ფიროს-
მანაშვილი ვარო, მხატვარი კაცი ვარო. ვმხატვ-
რობ და პურსა ვჭამო. აბა ჩემისთანა უბირმა

კაცმა მან საქმისა რა იცის? იმ დღეებში ზხირად იყო ჩემთანა. რაღაცა დღი დარდი ჰქონდა ამოთუქმელი. მეც კაცი ვარ. მერე რა, რომ მიკიტონობაზე ხელი მიყიდა. განა გულში ქვა მიდევს. გავუტუდი. ჩემი დუქნის აბრა დამიხატე. მუშტარს თვალი მოკრახ. საქმელსა და ღვიზს არ მოგაკლებე მითქი. ფულს კი მე რა მახადია შენ მოგაცე მითქი. დამყაბულდა. ღამის სათევადაც იქით ოთახში კუთხე მივუტო. ჩინე. ეს აბრა მომიხატა. კიდევ ვინ გაწუხობს პურმარდი, განა მარტო თვალს უხარია, რაღაცნაირი არი. ბაზიან გუნებზე შევხედავ და ვუყნარდები, მილიონად არაფის დავუთმობ. ისე შევეჩვიე იმ დღეებში ბევრსა ხვამდა, ვეუბნებო... ბევრსა ხვამ. ნიკო. დაითრობა და გატიალდები.

ნიკო. მე მოვრალი არა ვარ.
ბებო. ნუ გწყინს. ძმობას. განა ღვიზი მენანება.

ნიკო. არა მწყინს. შენ დარდი ნუ გაქვს. ჩემს საქმეს გაჰყავთებ.

ბებო. მადლობის მეტი რა მეთქმის. რაც შენ მიხატავ აბრებს; ჩემს დუქანს ეტლები არ აღედები. მოდის და მოდის მუშტარი. თანაც რა დროში. ყველაფერს ცეცხლი უკიდა. ფული ჩალად იქცა.

ნიკო. ხელოვნებას დიდი ძალა აქვს. მე ეს კარგად ვიცი. ფული რაგინდ გაუალებდეს. ოქრო მუდამ ოქრო იქნება. ხელოვნებაც ოქროსუ მტია.

ბებო. აბა მაგისი რა გიბრა. არა გამეგება რა. ეს შეარდნე შეკრუაც როგორი დაგინბატავს. მტრედი აბა სადა ნახე აქა. ნიკო. მხარზე რომ დაფრენია შეკრუასა.

ნიკო. მე ასე ვხედავ, შენ ეს მიიხარია. დაუტრახ. როცა უტრახს. უკეთესად ვფიქრობ და ხელიც მემოარჩილება. ფუნჯიც მოშუებება.

ბებო. შეკრუა. დაუკარ. შენებურია ჩაახვიე. ნიკოს რომ უყვარს. შეუბერე „ხარადაგა“.

შაძრუა. ჩემი თავი გენაცვალეთ.

დუქანში დიმიტრა აღლუღიშვილი შემოვიდა. ნიკო. დანიანა, განცვიფრდა.

დიმიტრა. დიდება შენდა ღმერთო. თვალები მატუტებს თუ ნამდვილად გხედავ; ნიკო?

ნიკო. მე ვარ; ნათლიმამ. ჩემ თავს არა ვგებვარ; ეგრე რად მოუტრებ.

დიმიტრა. წვერი მოგაწვია, გამხდარხარ. უფალს მადლობა. ცოცხალსა გხედავ.

ნიკო. მეორე კვირაა ჩემს დუქანშია, ეგ ხატავს. მეც მუქთად ვინახავ.

დიმიტრა. დამადლებულ პურსა ქამ. ნიკო? საშავისო რა დამარტავია.

ნიკო. დამადლებულ პურს კი არა ვჭამ, მე ვხატავ; ეგრე პურმარდიით მიხდის. ვითომ რით არი საძრახისი?

დიმიტრა. ნუ ფიცხობ, შენზე გული შემტავა; გაიგე. სიტუვას გეტყვი და ბუხარით აგუზგუზდები. კიდევ კარგა ხანს გაქმელი რკინისგაზე აბა ხად შენ და ხად კონდუქტორი.

ნიკო. განა სათავილო საქმეა კონდუქტორო-

ბა. აღმა-დაღმა ქვეყნიერებას ვხედავდი. აქედან ელიზავეტოპოლამდე, იქითაც ხაზურამდე. გასამრჯელო რიგინი მქონდა. ჩემნაირი კაცს ცოტა უყვნებ.

დიმიტრა. ზედვე გიტუბა. რაც იმ რკინისგაზე მოგვიკა. ტანსაცმელი ტანზე შემოგდნობია. ფეხსაცმელებიც დაგვყველებია. ნიკო.

ნიკო. რას ვიჭამ. ქვეყანაზე ყველაფერი ხდება. ეგრეც ნუ მიყურებ. ცოტაოდენა ფული დავაგროვე. მილად ხელყარიელიც არ ჩამოვსულვარ. შენც ახალ ჩოხა-ახალუზზე გიტუბა. საქმე წაღმა მივდის.

დიმიტრა ვინც ქუთო ირტება. ღმერთიც იმისკენ არი. თუ ასე სარფინია რკინისგა. რად წამოხვედი.

ნიკო. განში გამტება. ტამბორში დღეღალმ დღომამ ხელი დამარია. ისეთი სურდო შემიყვარა. ეგ ობერი დღემდე ვერ მომიშორებია სუნთქვა მიჭირს. ფილტვებში თითქოს რაღაც ბურთივით მიდევს. მუხლებიც ღამის სრუტაში გამომინახავს. დავკარ ფეხი და წამოვივდი.

დიმიტრა. შენი განის პატრონს მართო ეგ მოჭეზი არ გექნებოდა. შენებურად რაღაცას იხმანდრებდი. უფროსობას მუღამის გაგება უნდა.

ნიკო. უმაგისობაც არ უყოფილა. გზის უფროსი დავხატე და პატრეტე თვალში არ მოუვიდა. დაიჩემა. ეს შავი კაცი ვინ ეშმაკი და ტარტაროზიო, ეგ აფთვანი მე არა მგავსო. ამომიძულა ამ ღმერთადღმა. ფულად ქარიმას ჩაჩიმაზე მაწერდა. ჩემს ობოვნას ზედ დაწვირა. ფიროსმანაშვილი უნდა წაყადეს რკინისგაზად. სხვა მოსამსახურეებს. ცოდ მაგალითს აძლევსო მეც მუხლებზე ხამ არ ჩავუვარდებოდი. დავკარ ფეხი და წამოვივდი.

დიმიტრა. პატრონსანი სახედარიც არავის უნდა შეითან ბაზარში. ახლა რადგან ხელში მოგიგდე და ორიოდ გრომიც გააჩნია. წამოჩემოვანი. ვეწროს ხარფთან საქმეს.

ნიკო. რა საქმეს. დიმიტრა.

დიმიტრა. ყველი. ერობო-კარაქი. რძე. რაც დიღმსა და კრწანისში იფავდ გვეშოვება. ვატრიალეთ. საქმეშია ფული ჩავდეთ. ფულმა ფული იცის. დედაშენის ნაქონი შედალიონიც ლომმარდში დავდეთ. მერე ამოვიხსნით კარგად დაფიქრე. ნაქარვეთი პანუხი არ ვარგა.

ნიკო. შედალიონის ვერ გავიშობებ. დედაჩემის სითბო შერჩენია.

დიმიტრა. განა უიდი. აგირავებ. ბელს მოვიპართავთ და უკან ამოვივლებთ.

ბებო. ეგ კაცი ქვეყანად გირჩევს. ნიკო.

ნიკო. შენი რჩევა ქუთოში მომდის. ნათელმირსონო. გერ კიდევ ცოცხალია ნიკო ფიროსმანაშვილი. ეროს ჩამოგვიხსნა. ბეგო. ეს საქმე დავლტოვო, იქნებ ნიკალახთვისაც მოიცავლა იღმაღმა.

დიმიტრა. გერ საქმე ვნახოთ. პურ-მარდი — მერე. პრძენს ასე უთქვამს.

ნიკო. დიმიტრა აღლუღიშვილი. ჩვენ ჩვენი ჰამანის ზიღვან კიდევ შევიძლებო.

დემიტრას. ხად არ გეძებ, კაცო, ეუკაზუც, ვერაზუც: სახალაოები დევიარე, უპატრონო სიცილატელის წიგნში გეძებენ...

ნიქო. ზერ სიკვდილს არ ვაპირებ ნათლი- მაშ, არც ეგრე ქაბანი ვარ, ხომ მხედავ.

დემიტრას. ასე დეი, გაზაფხულის ამინდი- კით უყვებ შეიყვამები ხოლმე, გულში გაჰქრავ- ვდა ჩუმადა: კალენტაროვებმა ქალი არ მისცეს და იქნებ თავს რამე აუტყვა მეთქი, მებადუ- რებში გკითხულობდი სოდაწლულში.

ნიქო. ცოლ-ქმრობა ცაში წყდებოა, აღხათ ბედი არ იყო, ნათლიამ, ხომ დაგბატე. შექ- რუა, ზერ მამცა, მთელი თბილისი მოვა ბეგოს დუქანში შენ სანახავად, ერთი შენებურად და- ატრიადე, ეს არ აღანი.

შამქაძე, ახლავე, ნიქოვან, ემ, შენ სხვანაირ ვარსკვლავზე მოქრილი კაცი ხარ, ნიქო ფი- როსმანაშვილი, უფალმა ღმერთმა გადღე- რძელეს.

ნიქო. ერთი ხადდადუროც, შექრუქან, მუხ- ლებიდან ვარი ამოვედუვა, რა ხანია არ მოცუკია, დემიტრას, მამ ისევე შენია ცა და ქვეყნა- ნა, ნიქო ფიროსმანაშვილი.

ნიქო. ჩემია, ნათლიამ, ჩემი, ხანამ თვა- ლებით ვხედავ, გონებით ვუქრობ და გულით ვგრძნობ.

დემიტრას. ღმერთმა აგისრულეს, რაც წალმაროიანად დაიხაზო, იქნებ მართლაც გი- ბე გაგასქელე რყინისგამ მემუხრებუც კონდუქ- ტორსად.

ნიქო. რატომც არა, ორმოცდახუთი მანეთი მარტო დახმარება გადამიხადეს ანგარიშსწო- რების დროსა, ახლა სამი წლის ნამხანურიც, არც ისე ცოტაა, დემიტრას, ისეთი დუქანი გეძენება ვერაზე, ზედ ხორანთან, მთელი თბი- ლისი გვეყოლება.

დემიტრას. ღმერთმა გისმინოს, ნიქო, ერთი ათასად გქციოს შენი ნაშთი.

ნიქო. ალაღად ნაშთი, არმად კი არა, ძმარო, რამოდენა სიხარული გცოდნია, ნი- ქო, იქნებ ნაადრევად გხარია?

ნიქო. არა კმარა, რაც ვივალხაზე? ერთ- ხელ მინც ჩემთვისაც ხომ უნდა შემობრუნ- დეს ბერი წაღმაროიანად?

ძმარო. ფრობილად იყავი, დემიტრას ხო- ლობდე არ ენდო, ფულის ხარბია, არ გიმუხ- თლას საქმეში, ცარიელ-ტარიელა არ დაჩე.

ნიქო. რათა, კაცო, კაცი კაცს არ უნდა ენდოს; შერე ისიც ვისა, ნათელიმონის, იმედით ვარ ეჭვი რად შეუღუვა ვულში.

ძმარო. ფულის შოვნა მხოლოდ იმას შე- უძლია, ნიქო, ვინც ღმერთსაც აბუყუებს და კაცსაც, შენ ტუთილი არ შეგიძლია, ბავშვივით ალალი ხარ.

ნიქო. როცა მავს, ჩემსას ვხარჯავ, განა ეს უუპირატოხას ნიშნავს?

ძმარო. არ ამბობ, თორემ ეკვმა შენც გა- კრა, ეს არც თავს არ გინდა გამოუტყდე, მიმ- ნდობი ვაგანინა ღმერთმა.

ნიქო. განა ადამიანსა არა ვიცი რა, ალა- ლობა უქულობას ნიშნავს? ძმარო, ზერ ხადა ხარ, გაიგებ რაც უნდა შენთვის?

ნიქო. ეს არაა რომ გულში ჩავიდო, სურათს ვეღარ დავხატავ.

ძმარო. შენი სურათებიც შენა გვანან, ნიქო, ცხოვრება სულ სხვაგვარია, მალე გაიგებ.

ნ ა წ ი ლ ი მ ი მ რ მ

ნიქო ღირსმანი, მისი დუქანი დემიტრას, არ მორჩი ხატვას, სადაც არა მუშტარი მოგვარედე.

ნიქო. მოვსწრებთ, დემიტრას, შეხედე რა- გორი ძროხები; თერთი და შვიდი, შენ რა- მელს ირჩევდი?

დემიტრას. წეტავი შენა, ორივე რიგინია, გუშინდელს აქეთ ურმები ვერა, ჩამოგვიც- ლია, მოგვაკითხვენ დიღმელები.

ნიქო. მინც თერთი ქობს, უფრო თვინე- რია, ეს შვიდი ძროხა ცოტა ფიცია, ფებს კრავს ხოლმე კოთანს და რძეს ღვრის.

დემიტრას. შენ მაგათი შენახვა თქვი, დიღ- მელებს თვაჩალა უთუხბირად უწით წამ- თარში, კოკი აღჩურე დაგვიქდა, რძენა და ეხმო-კარაქს ითვად გვაძლევენ და ვხერობთ, ვაზაფხულზე, როცა ბალახია, საქონლსაც ად- ვილად კრებენ და რძეც ხვდრი ეწვილებათ. შემოდგომამ—წამთარში მემაროხისთვის წა- რალიანა, ჩვენც ახლა ნახვარ ფესად გამო- ვართვათ, ვაზაფხული ჩვენთვის მოვიდა, ბა- ლახი მოქარბდა, დრო ჩვენს წიქვილზე ახ- ხაბს წყალს.

ნიქო. მამ პირი ვუტებოთ დიღმელებს, ნა- თლიამ?

დემიტრას. წამთარ-შემოდგომას ეგონი არიან წაგებულები, ვაზაფხულ-წამთარში ჩვენ ვხეი- რობთ, ამ დროს უნდა აწყოთ დუქანში ფა- სი, მოგვბაც ორმავი იქნება? გაიგე?

ნიქო. მამ ერთი ისე ვერ იხერებებს, თუ მერამე წარალი არ ნახა?

დემიტრას. ვაქრობა ახეა, ჩვენშიც და ევრო- პაშიც, შეიდეულ-გამყიდველის ერთნაირად სუ- ლის ცხოვნება არ იქნება, ხომ ზედავ, ახლა მტკვარაც ჩვენს მხარეზეა, რაკი დაცხრა და ბორანი ამუშავდა, რამდენი მუშტარი მოდის, თუ ხელი არ წამხმარე, მარტო ვერ აუვტალ- შუა დღისთვის ფეფო ამოვა და მერე ბატე რამ- დენიც გეწებოს.

ნიქო. ნუ ახოღმები, ნათლიამ, საქმე წაღ- მა წაგავრედა, რვა თვეში რამოდენა მოგება ენახეთ, ერთხამად ხომ არ ავშენდებით.

დემიტრას. შენ ჩვენს ხალაროში რიგინად არც ჩაგინებავს, შემოსავალს თუ გასავალი ვარ- მობს, საქმეც წაგებულა, განა ცოტა უნ- დათ დიღმელ მემაროხებებსა და მერნეებს, შენ ბულალტერია არ იცი, ნიქო, ეს ფერების თბა- ნა არ გეგონოს, ისე ძროხები მართლა ვიზიანი გამოგვიდა.

ნიძო. შენ ამით თვალსადაც შეხედე. როგორ ალაღად იყურებოან. იცი ეს პირუტყვეები რას ამბობენ? ეს ღვთის გაჩენილები? ხალახს გამჩენი გვაძლებს, ნუ მოგვაკლებთ. საქოვარზე მიგვიშვით და ჩვენც ჩქინებს ისე გავიტენით. წველს ვერ აუხვალთო.

დემიტრა. შენ კაცმა გიყუროს. მშვიტს ამხედება ხული. მწვადებს მადიანად შეეპყვიო ხოლმე „იელდორადლოში“? შენგან არ მიკვირს? მოდი, ხელი წამახარეც ეს ხანწორი დახლზე შემოგვდეთ.

ნიძო. მეც ცოდედი ვარ, დემიტრა, აკი იმითმაც ვხატავ ამ დალოცვილებს მადლობის მიწინად შენც დაგხატე, ნათლიამამ, მადლობაც არ გითქვამს.

დემიტრა. ხარკოცი კარგად ვხედავ ჩემს თვსა, როცა წვერს ვიპარხავ.

ნიძო. ეს ხანწორი ტყუის, დემიტრა.

დემიტრა. ისეა, როგორც უნდა იყოს. მთლად მარტალი ხანწორი ხოლომონ ბრქენსაც არ პქონია.

ნიძო. აგერ სიფთაზე მთელ ხოლოლაქში უვლავზე მდიდარი კაცი. ამოდენა ქონებ-ცხოვრების პატრონი თავის ფაშფაშა კენისნათან ერთად თავის ფუბით მოდის ჩვენს დუქანში.

დემიტრა. ჭანა პირველად ხედავ ამბროს ხადალაშვილს და მის ცოლს, მარტო ერთი ოქროს ძეწქვიანია, ჭიბიდან ჭიბეზე, ოქროს ხაათი ჩვენს დუქანს იყიდის, მაინც თავისი ხელით არჩევს ხასყიდელს. მოქამაგირებს არ ანდობს ნიძო. კაცს რაც უფრო მეტი აქვს, მეტად ხელმოჰტერილად ხარკავს.

დემიტრა. ფულის ქადრი ფულიანმა კაცმა იცის.

ნიძო. აგერ დათუაშვილების საცოდავი ქვრივიც, რამდენი წვრილშვილი ახვევია, ხადალაშვილებს ერთი შვილიც არ მისცა დემერთმა. შენის აზრით, რომელი უფრო ბედნიერია, დემიტრა.

დემიტრა. მაგითი რა გინდა თქვა?

ნიძო. მე ორივენი მეცოდებოან. ის მილიონერეც და ეს არახმქონეც.

დემიტრა. ჩვენ იმას უნდა ვეცადოთ, ორივესგან მოვიგოთ. თუ დედხაც ნისიად ინდომებს დათუაშვილებმა, გრამსაც ვერ წაიღებენ ყველხა და რძეს. ჭერ ამ კვირისა გამისწორონ და მერე ენახოთ.

ნიძო. მაგას ნუ იზამ, ნათლიამამ თუ ჩემი ხათრი გაქვს. მაგ ქალისა და ხაღლებს ცოდეით ვიწვები.

დემიტრა. თუ უვლას მუქთად მივეციოთ ხაქონელი, კარგი დახლი დაგვიდგება. აღებ-მიცემობის მე უკეთ ვიცი, თუ კაცი ხარ ნუ ჩამერევაო.

ნიძო. ჩვენ ხომ კომპანიონები ვართ, ნათლიამამ, რაც ჩემს უფლებებშია, როგორც მინდა ისე გავყვები.

დემიტრა. ასე არაფერი გამოგვივა. თუ ჩემს კეუაზე არ ვივაჭრე და შენ გიყურე, დუქანს დავეტობ. ისედაც ხედავ, მოქიშვეები

აგვიანდენ. ზედ ბორის თავთან ჭახხენს დუქანი. გაფე, ნიყო, უვლა თავისთვის ცდელლობს ამ არეულ დროში.

ნიძო. იმ მილიონერის ცოლმა ხადალაშვილმა დაანას თუშნად ღირებული მემადლიონი მოიხსნას და იმ ქვრივს მისცეს, ამითი რა დააკლებდა?

დემიტრა. ზღვა პეშვიებით დაშრამ, ეგ ხადალაშვილმა კარგად იცის. თუ ქონებას უკველდოდ არ მიუბატა, ხელიდან წაუვია.

ნიძო. ერთს უვლაფერი, მეორეს არაფერი, ორივე ღვთის გაჩენილი არ არი, დემიტრა? ემ, მილიონერს შვილი არ მისცა დემერთმა, დარბ-დატავს წვრილშვილი ახვევია, დემიტრა, დათუაშვილის ქვრივს ეტყობა რძე გაუშრა, ძუძუთ ბილღს რძე არ დაუკავო, მშობას გაფიცებ.

დემიტრა. არა, ძმაო, ჩვენ უნდა გავიყაროთ, შენგან ვაჭარი არ გამოვა.

ნიძო. მე ვაჭარი არა ვარ, მხატვარი ვარ.

დემიტრა. კიდევ შენხას გაიძახი, მიდი, იმ ხადალებში წამოწევი, სოფლის სურვილს ხადალას უნსვსივი ვიკლავო. გაიძახი.

მილიონერი. ხვევი და ხარაქა შენს დუქანს, დემიტრა. ხომ არ დაგვიწყუდი ამდენ მუშტრობაში?

დემიტრა. სიტყვილხაც დავიწყებინარ, ამბროს ბატონო, ხათვენოდ უვლაფერი გაღადე, როგორც ნათქვამად გვქონდა.

მილიონერი. ფული აიღე, ბიჭს გამოვწავნი და გამოათან.

დემიტრა. დემერთმა აგაშენოთ, გაფუოთ და გამარავლოთ.

ქვრივი. ნუ მიწყენ, დემიტრა, დედხაც ნისიად მინდა რძე და უველი.

დემიტრა. დალოცვილო, ეგ ხაღლები იმიტომ ხომ არ გაგჩენია, დემიტრა ალუღშვილმა არჩინოს? მთელი კომისია დაგვიგროვდა.

ქვრივი. დემითი მომცემს და კვირის ხოლოს გადავიხილ, დემიტრა.

დემიტრა. ნისია ხვსინია, ხომ გაგჩენია, ვერ დაეწერინე დუქანში ამ ჩემს მხატვარ ხახლიკაცს. ქრისტე დემერთი არა ვარ, ერთი კაკალი თხილით აუველა დაგაპუროთ. (ნიკოს) რამ გაგაშტერა, ნიკო? გახსარე, კაცო, მაგ ძროხები არხად წავივლენ. არც არაფერს მოიპველიან.

(კვირობაში ხელმარეველ დატრილდა)

ნიძო. (თავის დახატულ ძროხებს მისჩერებია და თავისთვის ამბობს). მაინც კი ლამაზი არი, მაინც სიტურფით უვავია.

დემიტრა. მე რას ვეუბნები და ეს კიდევ თუვისას გაიძახის, მაინც რა არი ახე ლამაზი, რომ თვალხა გჭრის.

ნიძო. ცხორება ნათლიამამ, რახაც თვალი უყურებს, ერთხელ თვალმებს დახუჭავ და ეს უკველივე სიზმარავით გაჭრება.

დემიტრა. შენ მარტლაც სიზმარში ხარ, ნიკო. ტყუილად წყალხა ენაევა.

ნიკო, სიზმარში ვარ, ნათლიმამ, სიზმარში.
ხალხმა ვერსხავ და მარჯანს ვედავ.

დომიტრბ. ვაიკ, ერთი ხული გაქვს როდის
გასწევ: „ელდორადოში“ იმ შენს საქრის არ-
ტისტებთან, იმ ჩიხგახვრტილებს ვადაეკიდე.
მკვლარი მკვლარს აეკიდა, ხამარმდე მიიუყანაო.

ნიკო. ნაღდი ხალხია, ნათლიმამ, ხელოვანი
ხალხი, სიმღერის ხალხი.

დომიტრბ. იმ დღევანდელივით ხელს არ გა-
დაუვკ. თათია საქმე ზურჯზე გვაწევს.
ძმორკ. ფული გავიჩნდა, ნიკო და ქვეყანა
შენი გვონა.

ნიკო. ვინც შეინახა, იმან რა მოიხსო. მი-
ლიონერი ხადალაშვილი რითა მქობს?

ძმორკ. ხადალაშვილმა იცის: ფული ნელა
მოდის დე ჩქარა გალის.

ნიკო. ღვინოზე ხარბი არ გეგონოთ, განა
მარტო ხსმელად დავდივარ „ელდორადოში“.
ჩამდენი ბედნიერი და უბედური. მშოვნელი
და ხელმძღვანელი იქ არევა, ზოგი დარდს
მოყავს, ზოგი ქეფის ეშხევა, ზოგს კიდევ
იპური თვალისიერი ენატრება, ელდორადო
ზარხშიანია ცხოვრება და მე კიდევ ცხოვრე-
ბის მკურნებელი. მიუვარს უტრება, როგორც
თეატრში. თანაც პურმარილზე ბრძნული არა-
ფერი გაუჩენია ღმერთს. ბაყნს უთქვამს ცხო-
ვრება თეატრია, სადაც უყლი თავის როლს
თამაშობსო. მეც ჩემი როლი მაქვს, სილამა-
წის მონადირე ვარ. „ელდორადოში“ იხე
მოვდივარ, როგორც დღესასწაულზე, მე ეს
მოცურებიც მიყვარს და მენახება, ზვალ-ზევ
ფრონტზე წაუღენ, თავი ხასწორზე უღევთ. ეს
ცალხელა სალდათია, თუთუნს ერთი ხელით
ახევებს. ცოლი გათხოვილი დაუხვდა და ბოღმი-
საგან სვამს. ეს სამი უჩაილიც, ფოსტა რომ
გაძარცვებს: ხანამ მერტებში ამოუფრენენ თავს,
ფუის. დაუზოგავად ფანტავენ მეზურნეებში.

შროიანი უჩაილდელებიც, გარდაცვლილი მშა-
კაციც ჩაერთო ქიჯა წააქციეს და დარღიანად
ილოცებთან, ესენი კიდევ საქრის მომღერლები
არაან, ფაიზანი ხალხი, ხასხალის ქუჩიდან აქ
ჩამოდიან და პურსა სჭამენ, ხელოვანი ხალხია,
მბატარობაც უყვართ და მუსიკაც.

წმორკ. შენს პურმარილზე გულუბრები არ-
იან, ნიკო.

ნიკო. ასე იყოს, არა მწყინს. ამქრის ხალ-
ხია, ჩვენი ამქრისა, ნათლიანახავით ნუ ამი-
ხირდებიან. მე დღეს ბედნიერების კართან
ვდავარაო.

ნიკო ფიროსმანი, ექტრისა მარგარიტა და
„ელდორადო“

I მსახიობნი. დღეს მარგარიტა იმღერებს.

II მსახიობნი. ასეთი ტემბრის ხმა პირდა-
პირ ხასწაულია.

III მსახიობნი. გაუმარჯოს აქტრისა მარგა-
რიტას, კაფე-შანთან „ელდორადოს“ დედო-
ფალს!!

ნიკო. გაუმარჯოს, მშობო! ხელოვნებას გა-
უმარჯოს!

I მსახიობნი. ხელოვნება ვის რაში სჭირდუ-
ნა, ნიკო, ამ არეულ დროში. რატომღო არაფერ
დადის. ახლა ფულია უველაფერი.

II მსახიობნი. უკითელი ლითონი ^{გარკვეული}
ხალხს. ასე იყო და ასე აქნება. ბრძენია მეფის-
ტოფელი. მარგარიტა მაინც მშვენიერია.

I მსახიობნი. რაც მარგარიტა აქ მღერის,
ფანტაზიაში და მოღინაბეში არავინ დღდის.
შანტაჟური და ჩენტლმენი ხომ მთლად გა-
კოტრდნენ.

III მსახიობნი. გაუმარჯოს მარგარიტას!
II მსახიობნი. მშვენიერებას გაუმარჯოს.
ნიკო. ერთი შენებურად რამე გვითხარი.

ნიკო. ღმერთმა გაცოცხლოთ და გადღე-
რძელოთ. ახა მე რა უნდა გითხრაო, ეს წუთი-
სოფელი ჩემებურად მესმის. მე თქვენ უნდა
გისმენდეთ. განსწავლულ ხალხს, რატოა განათ-
ლებული ხალხისა.

I მსახიობნი. ნამეტანი უბრალო კაცად მო-
გაქვს თავი, ნიკო. ზურათებს რა განატყინებს,
თუ ასე არა გავგებია რა?

ნიკო. ცხოვრება, ცხოვრება მანატყინებს ალ-
ბათ. როცა მე დადუპულ ორთაქალილ ტურ-
ფას ვხატავ, მე იმათ შავი ცხოვრების შავ
ფონზე გამოვსახავ. მაგრამ იმათაც ხომ აქვთ
ცხოვრების საუვატული. ეს უკავილებია, რო-
მელიაც მათი ფიგურების გარშემო ვუხატავ,
ჩიტია, რომელსაც მათ მზარზე ვხვამ. მე მათ
თერთ საჩეკელზე ვაწევ, მე ისინი მეტოდე-
ხანს, თორი ფერით იმათ ცოდვებს ვხატობ.
იქ, აკადემიის მნატყრები სხვაწაირად ფიქრო-
ბენ. მე ჩემი ქუჩით ასე ვხედავ. მოდიო სიქე-
თეს და სილამაზე გაუმარჯოს!

I მსახიობნი. ვოტ ზტო ზნაჩიტ ტლანტ
ატ ბოგა. ზედავო, რუფი გვითხარი?

II მსახიობნი. ძლივს არ ამოიღვა ენა ამ
ოქროპირმა, ნიკოს გაუმარჯოს!

III მსახიობნი. ჩვენ ერთი გულუბრყვილო
მნატყარი გვეგონა და ჩვენზე მეტი არ სყოფ-
ნია?

ნიკო. გაუმარჯოთ, ოღონდ დაცინვა არ
იყოს. დაცინვა დიდი ცოდვაა.

I მსახიობნი. ეჭვიანი ნუ ხარ, ნიკო. რაც
ახლა შენ თქვი, ასე ვერც გახაზვილი და
ვერც ღანხერიც ვერ იტყვის, ნიკოს გაუმარ-
ჯოს!

II მსახიობნი. მარგარიტა მთლად დაგვა-
ვიწყდა, არ იცით, რა ხიამოვნება გდლით.

III მსახიობნი. ამდენი ქების შემდეგ იქნებ
არც მოგვეწონს?

II მსახიობნი. აგერ ვნახავთ, მარგარიტა
გუმარჯოდად მშვენიერი მომღერალია.

I მსახიობნი. მოდიო მშებო, ჩვენ ჩვენი
ფუთხრათ ამ ზუფრას. „რომელ მგონანს უკით-
ხა სამართალია, ხად ვეძებო, რუსთაველი
მკვდარია“. ამუევი ნიკო!

III მსახიობნი. მე დუქნებში არ ვმღერო.
ქუჩებში გაჩენილი სიმღერები არ მიყვარს.

ოპერა ხელ სხვა, დემოკრატები ენა. ვერდი. მოცარტი, როსინი, ფლიაშვილი.

I მსახიობი. სუფრას სხვა სიმღერა უხდებოდა, ჩემო დიტო, ოპერა სხვა, აქ რადამესის პარტიას ვერ იმღერებ. მარგარიტა კი, დამერწმუნეთ, მართლა მწვენიერია. იცით, რა დამეპარათა, როცა ვუსმენდი? თითქოს ერთ ხმას მეორე ექოსავით მოხდევს. თითქოს რამდენიმე ხმა ამოდის ერთი უკლიდან, გაუმარჯოს მარგარიტას! უფლო ექსტრა ვინა, როგორც ლათინები იტყობენ.

I მსახიობი. ფლორ, ექსტრა, ვინა ღვინო, მუსიკა და უფავილები. კამოფრინდა სიყვარულის ფრინველი, მიწეზისა გამო სხვისა და სხვისა, როგორი ნათქაზია?

II მსახიობი. საიდან გაჩნდა მარგარიტა „ელდორადოში“? ამბობენ ფრანგთა.

I მსახიობი. კაფე შანტანის პატრონი ამბობს ელზახელიაო.

II მსახიობი. იქ ნაღდი ფრანგები ცხოვრობენ. ფიცხი, თავება ხალხია.

III მსახიობი. ვინ იცის ერთი ვინმე ახტაჯანა კახაა შენი მარგარიტა.

II მსახიობი. აღბათ საჩუქრებსაც გულუხვად იღებს და უხედავ ვასცემს.

I მსახიობი. ბევრს უნდოდა საყვარლად, მაგრამ არაფერი გაუვიდა, ნახვით თქვენი თვალით და დარწმუნდებით ვინც არის. სად დაიკარგე, სად წახვედი, ნიკო?

ნიკო, გაწაფხულს ვუსმენ, ვინ იცის ძმებო, ჩვენი დიდი ბარათაშვილი ამ ჩინარის ქვეშ იჭდა საუკუნის უკან და გაწაფხულს უხმენდა. იქნებ ჩვენც ვიყავით მაშინ, ახი წლის მერეც ვინებთ ამ გაწაფხულში, გაწაფხულს გაუმარჯოს!

I მსახიობი, გაუმარჯოს ჩემო ნიკო, კარგათა სქვია.

ნიკო, გაწაფხული დიდი იმეღია თუნდაც უსახლკაროსთვის. იცის, ღამით ქუჩაში აღარ შეცვდებოდა.

III მსახიობი. გესმით რა ამბით უხმობენ, მარგარიტა, მარგარიტაო?

I მსახიობი. იქნებ პირველად არც მოგეწონათ, ზორბა და ზოზინაც გეჩვენებთ. არც მისმა ქერა თმამ და არც მოღერებულმა კისერმა თუ ვარდისფერმა სხეულმა მოგხიბლოთ, მაგრამ თქვენ მერე ნახეთ.

III მსახიობი. ქალი ვინც უნდა იყოს, ქალია, ჩვენი ნენედან არი გამოკრილი და მუღამ ვატკივს.

(გამოჩნდა თეატრკაბინი, ყელზე ყელსაბამიანი და სამაჭურებიანი მარგარიტა).

მარბარიტა. (მღერის). ცხოვრება მაცდურია ფუჭი და მათუარა.

ღღეს ვიცობლობით და აღარ ვიცით ხვალ ვიქნებით თუ არა.

ჩაჩა, თორემ მოხშირდება შენ ხახზეც ღარები. ვინც მოვიდა, უკელა წავა, მდიდარი თუ ღარიბი, ფეხზე მდგარნი შევივებთ უკანასკნელ აღიონს.

ღვინო ვხვათ და ეს სიცოცხლე სიუვარტლოში გადმოვით...
თუ პირველად უარს გეტყვის, ვერ გათვალისწინებთ...
ღამე მოდის, ხვალ ვინ იცის, მზე ამოვა თუ არა? (მარგარიტამ სიმღერით დაასრულა და გარინდული დარბაზი უცებ შეიძრა)

— ბრავო! ბრავისიმო! ბრავო, მარგარიტა!

I მსახიობი. ახლა რაღას იტყვი, მეხტრო?

II მსახიობი. ოცი წელიწადია დირიჟორი ვარ და კარგად ვიცი, ადამიანის ხმა თვით ვიოლინოზეც რთული საკრავია. მაგრამ ეს პირდაპირ ხასწაულს გავს.

III მსახიობი. კეშმარტი ტალანტი უკლებს აიძულებს ქედი მოიხაროს მის წინაშე, მე ქედ ვიხრია.

იმ საერთო აღფრთოვანებაში ნიკო გაოგნებული ზის სუფრასთან. ვერც წამომდგარა, ვერც სიტყვა დაუძრავს)

II მსახიობი. შენ რას იტყვი, ნიკო?

(ნიკო წამოდგა, წელში გაიმართა, თითქოს სიმთვრელე გადაიყარა, აღფრთოვანებულ ჩაღბში ხელში ერთადერთი წითელი ყვავილით მარგარიტასკენ გაეშურა. მიუახლოვდა, გაცემულ მარგარიტასკენ ვარდი გაუწოდა, მერე მოკრძალებით ხელზე ემთხვია, განზე გადავა, კარის სიჩელურს მიეკიდნდა და გაიჩინდა)

მარბარიტა. (ისევ მღერის). გიხდ იცხოვრო ხაუკუნე, ვერ აცდები საბაჩქველს, მოდი, ნუღარ აფვიანებ, თუ გინდა რომ გადარჩე, მხოლოდ შენ გაქვს გახადები, ჩემი გულის გამადები

მოდი, ხანამ შრიალებენ ორთაქალის ბადები, მოდი, ხელი შემომშვივე მოლოდინში გათოშობს, რა ხანია მარგარიტა გეღის „ელდორადოში“.
(მარგარიტა ესპანურ ცეკვის გატაცებით ცეკვავს. მუერად ქვეულ ნიკო თვალს არ ამოორებს მარგარიტას, მერე ცეკვა უცებ შეწყდება, მარგარიტა ნიკოს წინ გახევდება ჭიქურ მიუახლოვდება და მზერას შეატეხავს)

მარბარიტა. შენ ვინ ხარ?

ნიკო. კაცი ვარ, ღვთის გაჩენილი.

მარბარიტა. მერე ჩემთან რა გინდა, რად შემომცქერი?

ნიკო. ამდენი თვალი გიუბრებს, მეც გიციქრო, რა დაწავდება?

მარბარიტა. ასეთი თვალებით ჩემთვის ჩერ არავის შემოუხედავს.

ნიკო. ამ თვალებმა სიღამაზის ფახი იცინან, ნუ შემომწურები.

მარბარიტა. იქნებ ერთის ნახვით შეგიყვარდები?

ნიკო. ეს სიყვარული არ არის, თუ დამიჯერებ, რაღაც უფრო მეტია, ხიტყვა წამართვა, მუნჯად მაქცია, ვერა ხედავ?

მარბარიტა. ვინაც შევუყვარდი, არავის დაუშალავს. შენ რა მოგდის.

ნიმწ. ამა რა ვიცო. თავს ვერ მოვერჩე. მუ-
დავ აქ წინდა უფნა, შენ სიახლოვეს.

მარბარბიტა. ადრეც მინახიხარ „ელდორადო-
ში“, მარტო უწიხარ სუფხას.

ნიმწ. აქ ყველა თავის დარდას კლავს ღვი-
ნოში. შეც ჩემს კიას ვახარებ.

მარბარბიტა. დროც მოგპარხებია და ფუ-
ლებიც. შე ვერ შემომწვდები.

ნიმწ. რათა, სიყვარულის ნათელში გიხმობ,
გალმერსივ.

მარბარბიტა. ჩემს ტან-ფეხს, მკერდსა და
ყელ-კისერს აქ იმდენი მუშტარი ჰუფხვს, შენ
იმათთან ვერ მოხვალ.

ნიმწ. ყველა თავის ბედნიერებას ეძებს.
შეც ვეძებ.

მარბარბიტა. ყველა ეძებს, მაგრამ განა ყვე-
ლა პოულობს, დროსაც და ფულსაც ტაუი-
ლად ხარჯავ.

ნიმწ. ნუ მირისხდები, განა მინდა. გული
თავისას შერება.

მარბარბიტა. ვინც გულს ახუცა — დაიღუპა.
გონებას უხმე, არც ისე უმადოელი ჩანხარ, კეჟა
არ გეკითხებოდეს.

ნიმწ. ცეცხლი ცეცხლს აჩენს, სიყვარული
სიყვარულსა. შე ახე მჭერა.

მარბარბიტა. ცოლად ვერ გამოგყვები, დაი-
ტანჯები.

ნიმწ. შე შეყვარხარ და როცა გიყურებ,
ბედნიერი ვარ.

მარბარბიტა. მარტო ყურებას იკმარებ? რა
შეგიძლია შენგან გაიღო?

ნიმწ. ოკროს ტახტზე დაგხვამ დედოფლად.
მარბარბიტა. შეფხვავით ლაპარაკობ, შეტა
ვიცოდე რა გახადია.

ნიმწ. შე მხატვარი ვარ.

მარბარბიტა. ვითომ მადითი რას მიშტკიცებ?
ნიმწ. მხატვარი მიფეზე შეტია.

მარბარბიტა. რა ხასიცილო ხარ, მაინც ასეთს
რას ფლობ?

ნიმწ. რასაც თვალით ვხედავ ხილამაზებს.
სულ ჩემია.

მარბარბიტა. თუ მაგდენი გვაჩნია სიზლი-
დრე, შე რადავ გინდივარ?

ნიმწ. შენ ყველაზე ლამაზი ხარ.

მარბარბიტა. ასე რა თვალით შემხედო. ჩე-
მი ხილამაზით ჭერ აჩავენ გადარეულა. უბ-
რალოდ კარგა სიზღვირა ვიცი და მოწონო.
შენც ჩემმა ზმამ მოგხიზლა?

ნიმწ. ლეონოსავით მათრობს, მძნდა შევსვა
ან ვეამბორო.

მარბარბიტა. ასეთი უცნაური ხად დაიხადე-
თბილისში სხვა კეჟის ზაღბია.

ნიმწ. კახთიდან ვარ, შირხანნიდან. შე
იქიდანაც ვხედავდი ზოლზე.

მარბარბიტა. რა გინდოდა თბილისში, რა
მოგცა ამ ახნეულმა ქალაქმა.

ნიმწ. დუქან-სამიკიტნოებს მახატვინებს.
მარბარბიტა. დიდი სიზლიდრე უბოძებია.

ნიმწ. გულით ყველა მდიდარზე უხვი ვარ.
გრაფი იმიტომ დამარქვეს.

მარბარბიტა. შენ მახინებ, სრულად გეკლავ
არ უნდა იყო?

ნიმწ. შე ნათელსა და მშვენიერს ვხედავ,
ბედნიერი ვარ.

მარბარბიტა. ჩემს სიყვარულს ვეღარ აუბ-
ვალ. ხომ ხედავ ამ მაკებზე და ყელ-კისერზე
როგორი ძვირფასი სამაჭურ-მედალიონი მიკე-
თია — ერთ ქალად ღირს. ისეთ ხატუბებს
დამაჩვიეს თავფანისმცემლებმა შენ რითი გა-
მაკვირვებ?

ნიმწ. ჭერ თვითონაც არ ვიცი, რაც ძვირ-
ფასია. ყველაფერი შენთვის მინდა.

მარბარბიტა. შე ფრანგი ვარ, უცხო მხრის
ქალი რად გინდა, დასწეულდება, მოკვდება.

ნიმწ. სიწმარ-ცხადად გადამეკეცი, უშეწონ
ვერ ვიცოცხლებ.

მარბარბიტა. მაგ ავადმყოფობამ უცებ იცის
მოსვლაც და წახვლაც. დავივლი.

ნიმწ. ჩემი შენ გვიან ამოვიდა, ადრე არ
ჩავა.

მარბარბიტა. ნეტავი შენ, უცნაურო ადამი-
ანო, ჩემი იმედით გინდა იყო? გულის ამყოლი
ქალი ვარ, ჭერ ვერაფერს გიტყვი.

(ყველაფერი ისევე ამოქმედდება. მარგარიტა მე-
ტის გატაცებით ეცეცვის).

მარბარბიტა. (კაფეზანტინის პატრონს). ვინ
აჩის ის კაცი?

პატრონი. როგელი, მარგალიტა?

მარბარბიტა. შე რომ მიყურებს დაეინებით.
პატრონი. შენ ბევრი გიყურებს, გადარე
ზაღბი, გადი, თავი დაუკარ.

მარბარბიტა. ადრე, კართან რომ დგას, შე-
რამდენე დღეა ასე შემომცქერის.

პატრონი. მალა-მალაღი, ზმელ-ზმელი, შეავ
სერთუქში?

მარბარბიტა. ბო, შეავ ხერთუქში, ბაფთით.
პატრონი. ნიკალა მხატვარია, სირაქები ახ-
რებს ახატვინებენ დუქნებზე და სამალოლოდ
აქმედენ და ახმედენ.

მარბარბიტა. ეგ კაცი ხაწყალს არ გავს.

პატრონი. ახლა ამზობენ ცოტაოდენი ფუ-
ლი აზოვანო. იქნებ მოგეწონა?

მარბარბიტა. ისეთი თვალებით მიყურებს,
თითქოს გულიში იხედება.

პატრონი. ეგ ხაშენო კაცი არ არი, მარგა-
რიტა არც არაფერს დაგშავებს, ნუ დარდობ.
მარბარბიტა. რა ვიცი. მოხვედნა დაჯარ-
ბე. ყველა წავიდა, ის მაინც კართან დგას.

პატრონი. ცოტა ისეთი ვინმეა, ტვირდახე-
ტყვილი რომ იტყვიან, დალევს, აირევა და მე-
რე ასე უთქმელად არი, დამუნჩებულდი.

მარბარბიტა. „ელდორადოდან“ გავალ თუ
აჩა ხასტუმრომდე ლანდისით მომყვება.

პატრონი. აჩა მგონია ცუდი რამ გაკადროს
გრაფმა.

მარბარბიტა. ეგ სადაური გრაფია?

პატრონი. ასე შერაქვეს უბანში, ნუ დარ-

დობ. მარგალიტ. ხახტუმროში მე გაგაცილებ. მარბერძინბ. მინდა დავიფიქსო და ვერ ვიფიქსებ. არ ვიცი რა მომდის.

პატრონენი. ეს ბარათი მელიქოვმა მოგართვათ. ხოდინს გიხდით, დღეს წმინდა ნიკოლოზის ეკლესიაში მიზარბანდებდა ხალხის წირვანზე.

მარბერძინბ. ისევე აქ დგას. ფუხს არ იცვლის.

პატრონენი. მაგანე ნუღარ ფიქრობთ, ქალბატონო მარგალიტა. ეს მეთადლიონიც მელიქოვმა მოგართვათ. როგორ დგავსენდებოთ.

ფერაი ფერსა მადლი ღმერთსაო. მელიქოვზე მდიდარი არავინ არი მთელ ხალხლადკში. თქვენი კი მაწანწალა მხატვარზე ფიქრობთ.

მარბერძინბ. არც ახლოს მოდის. რომ გემყნოს. ნუთუ ასეთი ამყავს?

პატრონენი. დღეს ეს აბრეშუმის ქაბა ნამეტანი გიხდებდა. მარგალიტა. აღმოსავლური ხუნამო ხომ უკვლავ აბრუებს გარშემო. ვინ არ მოიხიბლება თქვენი სილამაზით და სიმღერით. ეს არც პირველია და არც უკანასკნელი.

მარბერძინბ. ეს სხვებს არ მგავს. ღმერთო, სიზმარში ვარ?

ქმრრ. რა მოგდის, ნაკო. თითქოს სიზმარში ხარ.

ნიძმ. სიზმარში ვარ და არ მინდა გამეღვიძლოს.

ქმრრ. შუა ღამე გადავიდა. წადი. ნიკო. შინ წადი.

ნიძმ. როცა გვიან ღამით ქალაქის ქუჩებში დადინარ, ნისლბურანში გავხვეულ მეთებს და წარიყალახ შეტყურებ, ან ხიდიდან მტკვარს ჩასცქერი, მაშინ გეგონება. გაუთავებელ სიზმარში ხარ. მეც ასე ვცხოვრობ ამ ცვარსკვლავებთან და მთვარიან ცისქვეშეთში. გრძელ უსასრულო სიზმარს ვხედავ.

ქმრრ. ღამით ბნელ ქუჩებში ქურდები და კაცისმკვლელებიც დაწანწლებენ, ნიკო.

ნიძმ. კაცისმკვლელებსა და ქურდებს ჩემთან რა ზელი აქვთ. ან მე იმითან რა მესაქმება? ხედავ, ფარნები ანთებს. ფანჯრები თბილისის კეთილი ღამისმთევლები არიან. ნაშუაღამევს ვანა ყველა სინათლეს აქრობს. ანთებულ ფანჯრებზე ჩემი ღამეული მგობრები არიან. ატერ, ერთი ფანჯარა შირსოვეის სახტუმროში, იქ სინათლე ანთია. ფანჯარასთან თმაგაშლილი მარგარიტა ზის, ღამეს გაძუარებს და ჩემზე ფიქრობს.

ქმრრ. იქნებ ხაყვარელი მყავს და იმასთან ერთად შამანურს შეეძკვევა. აქტრისაა, ნიკო. დღეს შენთან არი, ხვალ ხსევასთან.

ნიძმ. ეს წუთია თავი დაიხანა, თმა ჩამოივარცხნა და უელმოღერებულ ზის ფანჯარასთან. ამ თორე უელს მინდა უფმთხვიო. ხაიდანაც ღვთაებრივი ხმა ამოდის. ასეთი ხმა ქერ არხალ მსმენია.

ქმრრ. ფრანგების ნათქვამია, ნიკო, ყოველი ქალისთვის ერთი მამაკაცი ხაკმარისიაო. ორი კი უკვე ცოტააო. შენ რა იცი. მერამდინე ხარ. იქნებ სხვა არი მარგარიტა და შენ სხვას ზედავ

ნიძმ. როგორხაც მე ვხედავ. ნამდვილიც ის არი. მიუვარს და იმითბ.

ქმრრ. სიუვარული მონად გაქცევა. ნიკო. ნიძმ. სიუვარული დიდია. იმორბელებსავე დეც. მარგარიტა შემიუვარებს.

ქმრრ. ნეტავი შენ, თავი ბედნიერი კაცი გგონია.

ნიძმ. ბედნიერი ვარ. რადგან მხატვარი ვარ.

ქმრრ. ბედნიერი მხატვარი ქერ არავის უცვნიას ნიკო.

ნიძმ. ცნობა არ იციან და იმითბ. მე ეს ჩახახა ვარსკვლავებში. ახალი მთვარე. ქუჩები და ეს მოციმციმე ფარნები მიცნობენ. ჩემი ამბავი ამით იციან.

(თბილისში თითქოს ყველა ფარანი ერთბაშად ანთო. მახლობლად ტივზე თითქოს სანთლები ანთათო მოქეიფებებს და იქილახ ისინი: „აეანთო შექის ფარანი, მოუხართ შობს მარანი.“)

ქმრრ. მაგათი ენა იქნებ მარტო შენ გესმის. ნიკო.

ნიძმ. იმან იცოდა. ამ ქუჩებში რომ მხირად მარტო დადიოდა ღამით. ან მტკვარს ჩაქუტრებდა და უსმინდა მოლდუღუნს. მე მყერა ახლა ჩემს ფიქრებსაც ხმა აქვს და მარგარიტა უსმენს...

„მადლი შენს გამჩენს. ლამაზო. ქალო შავთვალბიანო.

დღისით მზეც, ღამე მთავარეც. წყნარო და ამოდბმარო“.

(ფარნის შექზე ორი გამეღული გამორბდება) I მამბატპნი. ერთი შეხებე, ან გიეთა. ან ლოკულობს.

II მამბატპნი. თბილისში გიუებს რა გამოღევს. თავის თავს ელამარაკება.

I მამბატპნი. რა იქნება კიბებში მოვუჩხრიკოთ.

II მამბატპნი. არც ისე უბრალო ვინმე ჩანს.

I მამბატპნი. იქნებ სქელ პორტმანი უღევს კიბეში?

II მამბატპნი. ფრთხილად, ფირუზ. იტბოები საშიში არიან ხოლმე.

I მამბატპნი. მეც რა არფი მნახე.

ნიძმ. ერთი აქეთ მოდექ, ძმობილო.

I მამბატპნი. ჩვენ გვეძიბი?

ნიძმ. სხვა აქ არავინ არი. მგელი ხომ არა ვარ, რისა გეზირია?

II მამბატპნი. რისა უნდა გვეზინოდეს. რა გინდა?

ნიძმ. თქვენი კარგად უოფნა და დედარქელობა.

I მამბატპნი. მაგის ხოქმელად გვეძახდი?

ნიძმ. ეს ფული გამომართვით. ჩემ ხახუელზე ეჭიფდო.

II მამბატპნი. ყალბია. ან ღამეში ჩას გარჩევ.

ნიძმ. ყალბი რად უნდა იყოს. ყალბი ყალბ კაცა მქონდეს.

I მამბაპაცი. ვაჰ, მამ ღიანხად ამბობ? ამ ქალაქში ჩერ არ მახსოვს ვინმეს რაიმე პა-
ნიშარად შოკდებს.

ნიქო. ალაღად მამიცია. ღვინოს დაღვეთ
და მერ მადღეგრძელებთ.

II მამბაპაცი. თქვენ ვინა ბრძანდებით, სა-
ხელი გვიბოძეთ.

ნიქო. ნიკო ვარ, ფიროსმანაშვილი, უბანში
მიცნობენ.

I მამბაპაცი. ასეთი მდიდარი კაცი თბი-
ლისში არ გაგვიცია.

ნიქო. უველა მდიდარზე მდიდარი. ღმერთმა
გადღეგრძელო!

II მამბაპაცი. იცოცხლეთ... (მიღიან) მე
შეგონი მართლა გივია.

I მამბაპაცი. თბილისში გიუბებს რა გამოლევს.
(მიღიან, ნიკო ისევ ფანართან დგას და
ლაშქულ სიგრესს გაჰყურებს)

ქორე. მარგარიტას ფანჯარაშიც სინათლე
ჩაქრა, ნიკო. ახლა შინც შინ წადი.

ნიქო. არ უთინება ნიკო ფიროსმანაშვილს,
ამ რძისფერ ნისლში გახვეული თბილისი მარ-
გარიტას სურნელებით არი სავსე. რაღაც მუშე-
კი თუ აღმოსავლური სუნამო გეფრქვევა ნი-
კო ფიროსმანო და გაბრუნებს. მეტებთან ამო-
გორებული მთვარეც და მტკვარში ჩაყრილი
ვარსკვლავები ასეთი არახოდებს არა უოფილან.
ისეთი სიშვიდღე დამფენია თბილისს, ისე
ჩემად იწვიან ღამეში ფანრები, თითქმის
ქვეყნიერება სამარადემოდ შერყვებულა და
სიკვარულით ამაღლებულა. ეს შენი და მარ-
გარიტას დღე გათენდა. ნიკო ფიროსმანო, მად-
ლი ამ დღის გამჩენს...

(თბილისში ლურჯად თენდება, ეს უცნაური
ღამე გაიცისკროვნდება, ნიკოს თეთრწინსაფრია-
ნი, ქულზე შეწინამირიანი, დიდულვაშა შეეზოვე
აქო შემოვლებდა. თავისი განუყურელი გრძელი
ცოცხით ქუნას გვის).

მამეზოვე. ვაჰ, ასე აღრე ხად უოფილხარ,
ნიკოქან?

ნიქო. შენც დაგახწარი, აქოქან, არ იქნა
ძილი არ გამეკარა, ისეთი ღამეა.

მამეზოვე. ღამით კარგ კაცს უნდა ეძინოს,
ნიკოქან, მერე კანზე ადგებს და საქმეს უარი-
თიანად მოეკიდოს.

ნიქო. ბრძენი ხარ, აქოქან, მაგრამ რა
ქნა. ძილი გამიტუდა.

მამეზოვე. შენ ეს მითხარი ისე მაგრად ხად
წვიმდა, ნიკოქან.

ნიქო. სიურმეს ვფიცავ, ღვინო არ მისვამს,
ისე ვარ შევრალი.

მამეზოვე. უღვინოდ რამ დაგათრო ვაჟკაცი
კაცი?

ნიქო. სიუხარულმა, აქოქან, სიუხარულმა.

მამეზოვე. იცის, მამ ღმერთმა ზელი მო-
ვიმართოს.

ნიქო. მოიცა. ხად გეჩქარება, აქოქან?
მამეზოვე. ჩემი გახახვეტი მე უნდა გახვე-
ტო. ბერის ვილაუბებს, საქმე ცოტა გაკეთდება.
აქომ უნდა თავისი საქმე აკეთოს.
ნიქო. ერთი უნდა ჩაკაცრო მაგ დაფუნ-
ჩულ უღვაშებში.

მამეზოვე. აქო გენაცვალოს, მთვრალი კაცი
კარგი კაცი-

ნიქო. ეს ჩემგან აქოქან, ერთიც არაუცი და
ერთიც თხლაშო. გეამება ამ დილით.

მამეზოვე. ღამით ფული გიშოვია, ციდან
ცივოდა?

ნიქო. თუ ზელი ვარსკვლავებზე მიგიწვიდე-
ბა, მეტი სიმიდრე რაღად გინდა.

მამეზოვე. გეტუბა კარგად ხლომად გიშო-
ვია. ერთი ათასად გიქციოს.

ნიქო. იცოცხლე აქოქან, შენისთანა კაცის
თვის უველაფერი ალაღია, ცხოვრებას ტალაბ-
ნაგავს აცილებ, აქოქან.

მამეზოვე. ეჰ, ამ ბოლო დროს ჯანი გრ
მომღებუ. ღმერთმა ჭადღეგრძელოს, ნიკოქან,
საით, ნიკოქან?

ნიქო. სიონში ხანთლებს დავანთებ, მერე
ცხოვრებას ვეწვი. ერთიც ვაკოცო, აქოქან.

მამეზოვე. შენ დღეს მართლაც რაღაცნაირი
ხარ, ნიკოქან.

ნიქო. მაიცა, ერთიც შეგხედო. ქული გა-
ვისწორო, ასე უნდა დაგხატო, აქოქან.

მამეზოვე. დამხატო, აქოს ერთი ფოტო ეყო-
ფა ხაშფორტში.

ნიქო. ისე დაგხატო. მთელმა ქვეყანამ გა-
გიცნოს. აქოქან.

მამეზოვე. მე რომელი ვორსცოვ-დაშკოვი
შნახე, ნიკოქან?

ნიქო. შენ შენი საქმის ოხტატი ხარ.

მამეზოვე. ეჰ, გაიხარე ნიკო, გაიხარე. ღმე-
რთმა სიხარული ნუ მოგიშალოს.

(მიღის)

ქორე. რამოდენა სიხარული გცოდნია, ნიკო.

ნიქო. ჩემი ხედნიერი დღე თენდება.

ქორე. რას აპირებ, ნიკო?

ნიქო. თეთრ ჩოხას ჩავიცვამ, ვერცხლის
ქამარ-ხანჯალს შემოვირტუავ, თავზე კრავლის
ქული დავიხურავ და ვეახლები ჩემს სატრფოს.

ქორე. მაგისთანა ქალის თვალი ხარხია, ნი-
კო. რას მიუტან, თვალი მოჭრას?

ნიქო. ჩემს გულს მივუტან ზელისგულზე
დადებულს. მიხვარს და იშიტოს.

ქორე. რა თვალით შეხედე, ნიკო, ლამის
თამარ მიფედე მოგჩვენოს.

ნიქო. ვინაც ვინ უყვარს, იმისი თამარ მე-
ფედე ის არი.

ქორე. მარტო შენი გული რომ არ იქმა-
როს. ნიკო?

ნიკო. რაც უკვლავზე ძვირფასია და ლამაზი. იმას მივუძღვნი.

ძმარო, უკვლავზე ძვირფასი და ლამაზი ოქროა, ნიკო.

ნიკო, უკვლავზე ძვირფასი და ლამაზი უკვლია. ურმებით გავუწავნი უკვლიებს.

ძმარო, ურმებით? ეს რა მოგხვლია თავში, ნიკო.

ნიკო, გულში რაც ამოვიტყობი, ავასრულებ.

ძმარო, დაგვიხებენ, ნიკო, ამდენი უკვლი რა ამბავიაო.

ნიკო, იმას გაუბარდება. მთავარი ეს არი.

ძმარო, ღმერთმა ხელი მოგიმართოს. ეს ღვთა ფეხზე ჩამოწვდა, დაიღალა ნიკო.

ნიკო, გლახო და მისი მეზურნეები ჩემი დღესები არიან, არ დამაუკდრიან ორი დღის ხამხახურბ.

ძმარო, რამდენი ბანია ჩხობა არ ჩაგვიცამს დღეები ვერ შეგვიკრავს, ნიკო.

ნიკო, თერთი ხიხარულის ფერია, ერთხელ მეც გავიხარო, რა იქნება, როგორ გინდა დიმიტრას ეჩვევო. შეხედე, რა დღეშია.

დიმიტრა, ნიკო და დღემელი მეურმეები.

დიმიტრა, ახე დაჰარგვა გავხნილა, კაცო? ლამის პოლიცია შეგძარი.

ნიკო, დღეს ჩემი დღეა, ნათლიმამ, ხაყვე-დურს ნუ მეტყვი, შენი კირიმე.

დიმიტრა, შენი კუთის ხალხი მოგიყვანია, სხვა რაღა გინდა.

ნიკო, გლახოს ვენაცვალ, ამათ ჩემი გულის მურაზი იყრან.

დიმიტრა, დღემელი მეურმეები დიდიდღან თავზე გვიდგანან, ანგარიშის დაყენებას ითხოვენ, შენ კი ორი დღე და ღამეა ქვიფობ, ეს ხაქმია?

ნიკო, მაგ მეურმეებს შე გავცემ პახუსს, ერთი აქეთ მოდით, ნიკო გენაცვალთო.

დიმიტრა, რითი კაცო, რითი ცარიელი ხალხარით? წიხკვილს თუ მარცვალთ არ დააყარე, რას დაფქვამს.

ნიკო, შე ვიცოდე და ამათ ვის ვალს გაქცევია ნიკო ფიროსმანაშვილი, თქვენს ხამხახურბი მჭირდება; კეთილი კაცებო.

I მშურში, თუ ხაქმის უზარალად გამოგადგებით, აქა ვარო.

II მშურში, არაფერში დაგზარდებით, ნიკო, ოღონდ ჩვენ ჩვენი უნდა გავვიწყლოთ, კაცნი ვართ.

ნიკო, ყვავილებით უნდა აავსოთ ურმები და ერთ ვინმესთან წაიღოთ.

I მშურში, ყვავილებით? ამდენი ყვავილი ხად გვეშოვება, ნიკო?

ნიკო, სონულაშვილებთან, ყორანაშვილებთან, აზარაშვილებთან, მთელს მდიდარში, რაც კრწანისის, ტახაშვილისა და ოქროყანის უკ-

ვილებია მთელს მდიდარში. უკვლა ერთად მოქუჩეთ და აგორ იმ ბანან ხანლს ხომ შედევთ, მირსოვერის სხატუმარა, იქ მიიტანთ.

II მშურში, ამდენი ყვავილი? ვისთანა? 3633555

ნიკო, ვინც არი, იქ ნახავთ, თქვენ ხამხახურს ნუ დამზარდებით.

დიმიტრა, ახლა კი კუიდან გადასულხარ, ძმარო, ეს რა მოგხვლია აზრად.

ნიკო, შენი კირიმე, ნათლიმამ, ამ დღეს აუგად ნუ მიხხენებ.

I მშურში, ხელმწიფის ქალსაც არ ღირსებია შე და ჩემმა ღმერთმა.

ნიკო, ის ხელმწიფის ქალზე მეტია, ლამაზების არეიდენტო.

დიმიტრა, ლამის ცხოვრება გადააყოლო იმ ფრანცუზის ქალსა. შე ჩემი მითქვამს, ნიკო, ახლა ჩანდაბამდე გზა კონია.

ნიკო, ჩანდაბის კი არა ხამოთხის კარიღება, დიმიტრა, ამა ერთიც ჩაბერთო, თქვენს უკვლავზე ხელს ვნაცვალს ჩიკო ფიროსმანი, ფული არ დაზოგოთ, იმდენი იყოს, მთელი მდიდანი მომგინოს, თანაც მარტო მანისის ვარდი კი არა, უხვად იყოს აკაციის ყვავილებიც და ირანული იახამანიც, არც ცისფერი დედოფლის თითა, ფრინტა და ხელონია დააკლოთ, არც ვარდისფერკობიანი ცხატუყავა, წითელი ლილიფარა და შროშინი, არც დედოფლის ყვავილი და იორდასალამი, არც აღმოსავლეთი ყვავა, ჩოქი და არც დამახკური, არ იერიქონია, არც კანალიკური და კუნწულა ვარდი, უკვლა ფერმა იზეიმოს მარგარიტას ფეხთაქვეშ.

I მშურში, ამისთანა ხელგაშლილობა თვადე-ბშიც არ მხნენია.

II მშურში მართლაც მეფური სიუხვეა, ნიკო, კვეყანამ გაიოცა, ვერა ხედავ?

ნიკო, მხატვარი მეფეზე მეტია, როცა უუვარს, დაუცარი, დოსტეობა.

დიმიტრა, აფხუს, რა წყალში იყრება ამდენი მონაგარი.

I მშურში, მთელი მდიდანი ხანებხა და აივნებზე გამოეფინა, ხერ გაუფიოთ, რა ხდება, ნიკო.

ნიკო, ისეთი არაფერი ხდება, ფიროსმანი ერთი დღის შეუფეა.

და სისწულეებრივად დატრილდა მთელი მდიდანი ეტლები შექუჩდენ, უცნაურ ზეიმსათასი თვალი შეაჩერდა, უკვლავური სიზმარულ ფერებში გაეხვია, ყველა და ყველავფერი აფრიამულდა, ახმურდა, აზიზიზიდა, სისტუმროს იკვანზე ახალ კიბანაცმული მარგარიტა გადმოდგა, თეთროზიანი ფიროსმანი მარგარიტასკენ მიიბიჭებს.

I მშობლადმე, კაცო, ხაწყალი ნიკალა მღე-ბავი არ არი ეს კაცი?

II მშობლადმე, ის არი, ნამდვილად ის არი, ღარიბ-ღატაკი უთხარი შენ.

I შობაღმარამ. ამდენი ყვაილი ხად იყიდა, ზოლი და გაიგე.

II შობაღმარამ. სოლოლაკში ასეთი რამ ჩემ ორ თვალს არასოდეს უნახავს.

I ძალი. ნეტავი ამ ფრანგის ქალს, ვისაც ამდენი ყვაილი უძღვნეს.

II ძალი. ბედი კაფეშანტანის ქალებს აქვთ: ბენაცავაო.

და კაფეშანტანის ქალი ყვაილების თოვანში თითქოს მალლიდან გადმოფრინდა, მთლად ათრ-თოლებულ ნიკოს წინ დაუდგა და ცრემლიანი თვალებით ეუბნება სიცილ-ტირილთ...

მარბბრძობ, ამდენი ყვაილი ხაიდან, ნიკო? ნიკო, დღეს ჩემი დაბადების დღეა, ძვირფასო ქალბატონო!

მარბბრძობ, მერე, ეს ყვაილები მე შიძღვენი დაბადების დღეს?

ნიკო. მე თქვენზე ძვირფასი არაფერი გა-მანია, ძვირფასო მარგარიტა.

მარბბრძობ, რა უცნაური კაცი ხარ, ნიკო (და მარგარიტამ აკოცა ნიკოს, მერე ერთი ვარ-დი გულში ჩაიკრა და მხოლოდ ნიკოს გა-საგონად თქვა) ზვალ ამ დროს ჩემთან გელო-დებო, ნიკო (სახლში შებრუნდა).

I ძალი. როგორ უყვარს ხაწყაღს.

II ძალი. იმას ეცოდება.

(ზოგი განცვიფრებულია, ზოგი ტირის, ზოგი იყინის სეირის მასურბელი. მერე შეიდანს ცა-რიელდება, ნიკო მართლ დგას ყვაილებით მო-ფენილ ქუჩაზე)

ძმონო, რას ფიქრობ, ნიკო.

ნიკო. აღბათ ეს არი ბედნიერი დღე. ჩემი დაბადების დღე.

ძმონო, ზევრქერ დეწიწეველია დაბადების დღე.

ნიკო, დამიწეველია, შიანც იმედით მიც-ხოვრია.

ძმონო. შენ არ იცი ზვალ რა მოგედის.

ნიკო, არ მინდა ზვალინდელზე ვიფიქრო.

ძმონო. ზვალ მარგარიტა გელოდება.

ნიკო. ვიცი.

ძმონო. ზვალ მარგარიტასთან მიხვალ და შინ არ დაგხვდება.

ნიკო, როგორ თუ არ დამხვდება.

ძმონო. თავის საყვარელს გაჰყვება პარისში.

ნიკო. საყვარელს?

ძმონო. მო, საყვარელს. არ ვინდა დაიქე-რო, ვაზენ მელიქოვი მისი საყვარელია.

ნიკო. მარგარიტას შე ვუყვარვარ.

ძმონო. ასე რატომ ვჭერა?

ნიკო. მე მიყვარს და იმითომ.

ძმონო. შენ საყვარულს იმან მელიქოვის მილიონები ამჯობინა.

ნიკო. მაშინ მისი ცრემლები რაღა იყო? ვერ დავიჭერებ.

ძმონო. თვალთმაქციო ყველა ქალი, ნიკო. ნიკო. მაშინ ბედნიერი არავინ ყოფილა/ამ ქვეყანად.

ძმონო, თუ ხიშართღე ვინდა, მწარე რთღე ეს არი ნიკო.

ნიკო, არ უნდა ნიკოს ამისთანა ხიშართღე.

ძმონო. ადგები და მარგარიტას ისეთ მიამიტ ქალად დახატავ ზეღში შენი მიტანილი ყვაი-ლებით, თითქოს გულუბრყვილო თოქინა იყო. ნიკო. დავხატავ.

ძმონო. მელიქოვის ნაჩუქარ თვალმარგალიტ-სა და ძვირფას სამაჭურებსაც ნუ დავივიწყებ.

ნიკო. არ დავივიწყებ.

ძმონო. ასე გულუბრყვილო ხანამ უნდა იყო. ნიკო.

ნიკო. მიყვარს.

ძმონო. გაიგე, ნიკო, ასე ცხოვრება არ შეიძლება.

ნიკო, მე სხვანაირად ვერ ვიცხოვრებ.

ძმონო. რატომ, კაცო, რატომ? ბრძენს უჩუქავს ზწავლა სიბერემდისო.

ნიკო. მე სხვანაირ ვარსკვლავზე ვარ გაჩე-ნილი.

ძმონო. შენ დიმიტრა ალუღიშვილიც პატი-ოსანი კომპანიონი გგონია.

ნიკო. მწარეს იტყვის ხოლმე, თორემ გული კეთილი აქვს.

ძმონო. მიხვალ და გაიგებ. ვალები გავის-ტუმრე დუქნისა და აღარაფერი შეგვარჩაო. მშრალზე დავსვავ, ნიკო.

ნიკო. ვერ დავიჭერებ, ასეთ ცოდვაში ფეხი ჩადვას.

ძმონო. ცაში ხარ, ნიკო, მიწაზე ჩამოდი, თორემ დაიღუპები.

დიმიტრა. თქვეს, განა არ ვიცი შავზე შეტიც თქვეს, წათელშიროსს უღალატაო, არ გაიტანაო, ფულს დახარბდა და ნიკო გაწირაო. არამი იუოს, ვინც არმად მოიხვეტოს. წვეთწვე-თობით ზღვა დაშრაო, ძმანო, რომ გაჰქონდა და გაჰქონდა, ვიდაც არისბტებს აჰმედა „დელო-რადლოში“. აქეთ ფრანგის ქალს აყრდა ოქროს ფხად ნაშოვნ ყვაილებს, აცმედა და ახუ-რავდა დედოფალივით, რას ფიქრობდა? გან-ძეული კი არ გვიპოვია, ცოტა ფული მოვი-გეთ და წყალივით გაგვეპარა. შორეეს თავი მისცა და თან გადმიყოლა. არა ძმანო, კმარა, რაც ვუეროგულღე. მეც კაცი ვარ, ცხოვრება მინდა, სოლოლაკში სახლი ვისი ფულღებით იყიდაო? აგერ ნიკო და აგერ მე, მამბტუნებ, ძმანო?

ნიკო. არ გამბტუნებ, დიმიტრა.

ძმონო. ემ, ნიკო, რა გეშვილება, მარტოო-ბაში ამოგხდება სული. ეს არი შენი ბედი.

ნიკო. მერე ბედს ვინ შერიგებია, ხანამ კარ-შე სული უდგას.

მარტოობა (სამეზავროდ გამზადებული).
მასათე, ნიკო. ღმერთმა ზომ იცის, არ მინ-
დოდა შენი მოტულება, მაგრამ რა მიქნა? უც-
ხოობაში ვინ ყოფილა ხეღვინერი. მე ვყოფი-
ლყავი. პარონი შეძახდა, ნიკო, სიწმარე-ცხად-
ში შეძახდა. თანაც მომბერდა ამდენი მამა-
კაცის მუშტრის თვალით უურება. საიდან მოხ-
ვედი ამ გარყვნილსა და უველათრით მოვატრე
ხალხში? მივდივარ, ნიკო, ჩემს ხედს მივყვები
და გულს შენ გიტოვებ, ნიკო, სადაც არ უნდა
ვიყო, ვინი საუვარელიც არ უნდა მერქვას.
შენთვის ვილოცებ და ვიმღერებ, ნიკო. ეს
მარტო შენ იცი, მეტმა არავინ.

ნიკო. ვიცო.

მირკო. ახლა სად წახვალ, ნიკო?
ნიკო ფიროსმანი, ისევ ბეგო პიტავეის დუ-
ქანი

ბებო. იმ დღიდან გაქრა, დაიპარა კაცი.
მიწამ ჩაუღმავა თუ წყაღმა წაიღო. თვალში დატ-
ვაკლდა, მთელი მთიდანში სად არ კითხულობდ-
ნენ სად წავიდა, რა მოუფიქროს. ზოგი ამ-
ბობდა მებადურებს მტკვარში უპოვითო, ზოგიც
გაიძახებდა ვაჭრულზე მატარებელმა გაიტანა.
ზოგიც ამტკიცებდა, იმ კვრას ჩემი ორთავ
თვალით სალდათის ბაზარზე ვნახეთ. ერთი
იმასაც ამბობდა სადგურზე ბარგის მტვირთა-
ვად მუშაობს. არ გიკვრათ, კაცო, სად
გაუჩინარდა ეს კაცი, ეგრე ადამიანის გაქრობა
იქნება?

ბეგო პიტავეი, არჩილ მისურაძე, არსენა
აბაშიძე, მხატვარი ზოზიაშვილი

არჩილი, ემ, რას გაუგებ ამ წუთისოფელს.
ბეგოქან, სადაურსა სად წაიყვანო, მოდი, პიქა
წაგაქციოთ მის სახელზე, ნიკოლას შეხანდობა-
რი იყოს.

არსენა, იქნებ ცოცხალია და ცოცხალი
ვტოროთ?

ბებო, ამ არეულ დროში კაცი დღეს არი
და ხვალ აღარა.

წიგნიანში, თავის თავის უბედური იყო,
ჩიუთი, შეუთებელი.

ბებო, მაგ კაცზე აუცი არ ითქმის. ხელს
ამოიდებდა და ჩაგვიდავდა, პერანგს გაიხდიდა
და ჩაგაცმევდა. წიკალას გაუმარჯოს!

არჩილი, სადაც იყოს, იქ გაუმარჯოს.

ბებო, ამას რომ უყურებთ, ორთაქალის ტურ-
ფას, რამდენჯერ შევხედავ, იმდენჯერ ნიკოლა
მახსენდება.

წიგნიანში, წიტი მქონდა ღვთით ხმძი-
ბული, განათლება არ მქონდა. მატვა არ იცოდა.
ხელკვანებინ კანონებში. ჭერ ერკვევოდა.

ბებო, ხელკვანების კანონებისა მე არაფე-
რი ჭიცი ძმამ, მხატვარი შენა ხარ და უკეთ
განსჯი, მე ერთი ვიცი ნაღდად. აი ეს ტურ-
ფა, უელის გამარჯვას რომ ვაპირებდე, მაგან
შავხედავ და ცხოვრება მინდა.

არსენა. ჩემ დუქანში მაგის დახატული ირე-
ში ისეთია. როგორც ცოცხალი. ეს არი აბი
დეილი გასკდა და დაწანდა ნახატის
ვიცი რა ვიღონო.

ბებო. ვერის დაღმარაზე ფილოს დუქან-
ში კიდელი კირთი შეუღებავთ. ნიკოს მხატვ-
რობაც გამქრალია.

არსენა. მარადიული რა არი ამ ქვეყნად.
ცხოვრება სიწმარა.

არჩილი, მაგ კაცს ღვთის ბეჭედი აჩნდა
შუბლზე, დუქნები დაგვიშვენა და მუშტარი
მოგვიმარავლა. ეგეთი კაცის დაქარგვა იქნება?

არსენა, რა ვიცი. იქნებ იერუსალიმში წა-
ვიდა სულის საცხოვნებლად და ჩვენზე უკეთაი
არი.

ბებო, ემ, ეს თუ ცხოვრებაა, არ ვიცი რა-
ლის დაგეგმა და უელს გამარჯვრია.

არსენა, შიწმებაში ჩანხარ ბეგო პიტავეი.
არც ეგრეა საქმე, იარაღი უნდა იყიდო, ძმამ.
ხალდათის ბაზარში ჩაღის ფასად უიღას.

ბებო, იარაღს მოხმარება უნდა, არსენა.
ბეგოს მაგის შნა ფინ მისცა.

არჩილი, გუშინღამ ქოსებს დასცემიან. დიდი
ფული და მკრძელი წაუღიოთ. ეგ არი ხა-
მართალი? მთელი ქალაქი მაგათ დუქანში მუქთ
პუქსა ვამხ, ეს არი ხამართალი?

არჩილი, ყაჩაღის ხამართალი ყაჩაღებსაც
არა სჯერათ, ბეგო.

ბებო, ნიკოლა იტყობდა ხოლმე სადღერბე-
ლოში: კაცი კამიკად გეყიდობს და მილიონ არ
გაგეყიდობსო. სხვის უბედურებაზე შენი ბედ-
ნიერება არ ატევენებინოსო. ერთს ისეთს იტ-
ყობდა, ემ, ნიკო, სადაც იყოს, იქ გაუმარჯოს!

არსენა, სადაც ის დრო, მტკვარზე ტივი,
ანთებულნი ხანთლები, ხადიდან ცინცხალად ამო-
ყვანილი ორგულეები და ნიკოს ქიეფი. პურცი
გამწარდა და ღვინოც. ღმერთი იყოს ჩვენი
შემწე.

არჩილი, ამ სალდაობებმა მთლად წაღიეც
თბილისი. გუშინ ავარსკისთვის უსვრით ბმბი.
დღე არ არა, ვინმე არ მოკლან.

ბებო, გაგეყდა ხალხი. ამდენი კაცის კვლა,
კაცო, ამდენი დაცემა? რის იმედით უნდა
იყო ღვთის გაჩენილი ძნეობრივი?

არსენა, იმედი ნუ მოგვიშოლოს ღმერთმა,
ბეგოქან, გაგვიმარჯოს!

არჩილი, გაგვიმარჯოს, ღმერთმა ხელი მო-
გამართოთ.

(სვამენ. კარებში ვილაც კაცი გამოჩნდა. შე-
ლახულ ტანსაცმელსა და ფეხსაცმელებში, დაუ-
ღევრად მოშვებულ წვერულვაშებზე ეტყობა
შორი გზიდან მოდის. ოთხივე მიკიტანი შემო-
სულს შეაჩერდება).

ბებო, მოიცა; მოიცა, თვალი ზომ არ მატ-
ყუებმ, ნიკო ხარ?

ნიკო. ნიკო ვარ, ნიკო.
ბებო. სიზმარია თუ ცხადი, მართლად შენა
ბარ?
ნიკო. ბო...
ბებო. როგორ უცხოხავით დგახარ, მოდი
დაქეო, გვიხიბარი ხად იუავი, როგორ?
ნიკო. რა ვიცი, ვიუავი.
ბებო. დამუწნდი კაცო, თუ ენა გადაუღაპე.
გვიხიბარი რაშიე.

ბარქანა, ხული შოითქვას ბეგო, შეუვხე კი-
ქა, ლუქმა გატბოს.
ბებო. არა და ამ წუთს არ ვახხენებდით,
კაცო? გამოგვიცხადა.

ბარქილი. შენ შეხანდობარს ვსვამდით, ნიკო.
ცოცხალი არ გვეგონე. ძმობაჩან.

ნიკო. ანდრძი კაცს არა კლავსო.
ბებო. არა ძმაო, იქიდან დაბრუნებულს პირ-
ველად ვხედავ, ქანვე როგორა ხარ, ნიკო?

ნიკო. ვარ...
ბებო. თბილისში იუავი თუ ხადმე წახვედი.
ქნებ ისევე რკინისგზაზე...
ნიკო. თბილისში.

ბებო. მერე რატომ ერთხელ არა გვხანე.
გვემდური რამეს?
ნიკო. მე არავის არაფერს ვემდური...

ბარქანა. შენი დაბრუნებისა იყოს, ნიკო.
ნიკო. ღმერთმა დაგლოცოთ.

ბებო. შეიდანში ვერავინ ვხანა, კაცო? სა-
და ცხოვრობდი, ვის კერქვეშ.
ნიკო. დიდუბეში, მერე შალაქენებზე.

ბებო. ახლა ყველას თავისი თავი უქირს,
როგორ ცხოვრობდი?
ნიკო. ვხატავდი. სამადლოდ შექმევდენე.

ბებო. აფხუხ, ნიკო. ამა ძმაო ჩემი ლუქანი,
იქითაც ხაკუქნაოს მოგცემ. ტიკები მიწყვიან,
მაგრამ კაცი თბილიად დაიძინებს, იუავი შენ-
თვის და ხატე. ხაკუმელსა და ბოთლ ლეინოს არ
მოგაკლებ. ფულისა რა ვიხიბარ, მე რა მუქვს
შენ მოვცე. ზომ ზედავ რა დროა. სწორ სიტ-
ყვას ვამბობ კაცებო?

ბარქანა. ოქროს სიტყვაა.
ბარქილი. აგაშენა ღმერთმა. ბეგო პიტოვეო.
ზოზიანაშვილი. ეგრე აქობებს, ნიკო. იქ-
ნებ დაკვეთიბიკ აიღო, ცოტა ხელი შოითბო.

ნიკო. დიდნახვავლი მხატვრები როგორდა
ხართ?
ზოზიანაშვილი. ერთ ფრანგ მწერალს უთ-
ქვამს, ნიკო. როცა წარბახუნები ქუხს, მუჟა
დუშხო.

ნიკო. ვითომ ეგრეა?
ზოზიანაშვილი. როგორიც ცხოვრება, ისეთი
მხატვრობა, თავი გაგვაქვს.

ნიკო. ცხოვრება არახოდებს ჩერდება, თა-
ვის გზით მიდის.
ბარქილი. მერე საით მიდის, ნიკო.

ნიკო. ეგ არავინ იცის. მიდის და მორჩა.
ბეგოქან, ერთი არაყო დამისხი.
ბებო. არაუც შეეჩვიე? გააშობს.
ბარქანა. რა გიკვირს, თბილისში ხატე
თარი არ მახსოვს. თუ დილით არაუცი არ გადა-
პკარი, ხალამომდე ვერ მიატან.

ბებო. არაუცი ჩემზე იყოს, შირწანული
მაქვს, ორჭერ ნახალი.

ნიკო. გაცოცხლოთ, სიმწარე გაშორეთ.
სიტკბო მოგცეთ.

(მეარღნე შიო მომაბერებლად აბრუნებს
არღანს, დრო გადის. ნიკო წამოდგება, ორთა-
ქლის ტურფასთან მივა, უყურებს. მერე აღ-
რე დგება ზამთრის საღამო, მერე ისევე მკრთა-
ლად განათდება. დღე წყვიდა და დღე მოვიდა.
ლუქანი თავისი ცხოვრებით ცხოვრობს, არღანი
უქრავს, ნიკო კუთხეში ხატავს).

მორო. ცხოვრება არ ჩერდება, ნიკო. შენც
შენახს აქვთებ.

ნიკო. ხანამ ცოცხალია კაცმა თავისი საქმე
უშდა აქეთოს.

მორო. კიდევ გჭრა კაცის სიკეთისა ამღე-
ნი ბორბობების მნახველს.

ნიკო. ბეგო პიტოვეი ზომ არი, ეს ხინ-
დისნამუსის კაცები ზომ არიან?

მორო. ბეგო პიტოვეი ასი თუმნისას გახატ-
ვირებს და კაპიკებისას გაქმევებს. ეგ რა სიკეთეა.

ნიკო. იმდენს ვიღებ, რამდენიც მყოფის.

მორო. მილიონებისას ხატავ და გროშიც
არ გაბაღია.

ნიკო. დრო მოვა, ფასი დაეღება.

მორო. შენ რომ ცოცხალი არ იქნები, მა-
შინ?

ნიკო. იქნებ ეგრეც მოხდეს, მხატვრის ბე-
დი ასეთია.

მორო. იმათთვის ცხოვრობ, ვინც მერე
გაგოცნობს.

ნიკო. აღამიანის ხული მუღამ უნდა კვებო
სილამაზით და სიკეთით.

მორო. ვისთვისაც ხატავ, ისინი დაგცინიან.
შენი შექმნილის ფასი არ იცინა.

ნიკო. ოდესმე გავიგებენ.

მორო. შენ ასე გჭრა, ნიკო.

ნიკო. არ მჭეროდებს არც დაუხატავდი.

მორო. ვერ გამიგია, უხედური ხარ თუ
ხედნიერი.

ნიკო. მხატვრის უხედურება ხედნიერებაა;
მორო. არ გეხმის, გარეთ რა ხდება? მერე-
ხის დაღმარებზე ბოში ისროლებს.

ნიკო. ამ შველის თვალებს მერე ძალა აქვს,
ვიდრე მაგ ბომბს.

მორო. შენ გაღმა ხარ, გამოღმა ნამდვილი
ცხოვრებაა.

ნიკო. ეგ კიდევ ვინ იცის რომელი უფრო
ნამდვილია.

მორო. როგორ შეგცვავლა ცხოვრებამ, ლა-
მაზი კაცი რას დაეშვანე.

ნიკო. სანამ ცოცხალი ვარ, ჩემი შეტვხვა არ იქნება.

ძმრო, ორმოცდაათისა ხარ და სამოცდაათისას გავზარ.

ნიკო, განგებით რამდენიც მიწერია, იმდენს ვიცოცხლებ.

ძმრო, რამდენი ხალხი გახვევია და მინც მარტო ხარ.

ნიკო, მარტო დავიბადე, მარტო მოვყვდები.

ძმრო, მარჯვენა ხელი გიკანკალებს, ნიკო, როგორღა ხატავ?

ნიკო, მარჯვენა მარცხენათი მიჭირავს; მაშ როგორ, ძმები არიან, ერთმანეთს უნდა შეეშველონ.

ახალბაზრდას ვამ, შეხედეთ რეები გამოდის. ჩინოვნიკი. პირდაპირ სახწაულია.

ჩოსოსანი, აღდგომის თეთრი ხატვანი, აქაც ჭკრიანი ჩამცხვარი.

ნიკო, უკან დაიწით, ხელი შეშლება.

ბებო, შეეშვიტ, როცა ხატავს თავზე დგომა არ უყვარს.

ბობონა, ნეტა მარხულა დახატულია, თუ ნამდვილია (თითო შეეგება ნახატს)

ბალიბანდინი, ნიკაღჯან, აქ ერთი კურდღელიც დაუხატე ჩემი ხათრით.

ნიკო, სადაც არ გესაქმება, იქ ცხვირი არ უნდა ჩაჰყო.

ბალიბანდინი, ვამ, ეგ როგორ? ჩინოვნიკი, გაიგეო?

ბალიბანდინი, ბოდიშს მოგიხდით, შენ წითლად შედებილი აღდგომის კვარცხები ნახე.

ბობონა, ანგელოზები, ანგელოზები როგორ დაფრინავენ.

(და უცებ მთელი დუქანი გაირინდა, ბაშლავმობურულ კაცში ყველამ იცნო მიშა მეტეხელი)

ჩოსოსანი, მიშა მეტეხელი, მოსდევენ ალბათ.

მეტეხელი, ბეგო პიტოვეო, მიცანი? ბებო, შენ ვინ არ გიცნობს მეტეხელო.

მეტეხელი, ისიც გიცნობს, გუშინ მეტეხის დადმართზე ბოძია ისროლეს.

ბებო, ეგაც გჭიკე, სროლის ხმაც გავიგონე.

მეტეხელი, ეტლის ცხენები დაიხოცნენ, მეტელე დაიჭრა, ხულდალი გენერალი ავარსკი გადარჩა.

ბებო, ასე თქვეს.

მეტეხელი, ჰოდა, ახლა ეანდარში გულიავეი თავისი კაცებით მომდევს, ცოცხალი თავით არ ჩავხარდები, გაქცეულს ტყვია არ ამცდება.

უნდა დამშალო.

ბებო, უკან კარი მტკობისკენ გადის, მერე ჭვას მონახავ.

მეტეხელი, როგორ ფიქრობ, ამით გაჩაქმება შეუძლიათ?

ბებო, ზოგს შიში გააჩაქმებს, მეტეხელისი.

მეტეხელი, აბა, წავედო, ბიდევეშ ვიქნები, როცა მოგვევებიან, მანისენ.

ბებო, გავიგე, ნუ გეფიქრება, ბეგოს ჩერაკო არ გაუფილნია.

მეტეხელი, მე ძვირად ვლიჩქარ, იცოდე, (ბეგოს მეტეხელი გაჰყავს, ცოტა ხანში უკან შემობრუნდება).

ჩოსოსანი, ილბალი არ გინდა? მგონი გავიდა.

ჩინოვნიკი, ამ რევოლუციონერებს ბედი აქვთ.

(ენადარში გულიავეი და ორი პოლიციელი)

ბულიბანძი, პიტოვე, სად წავიდა.

ბებო, ვინ, ხატონო!

ბულიბანძი, იცი ვიწედაც გეკითხები: მეტეხელი.

ბებო, აქ ასეთი არავინ მინახავს, კაცობას ვფიქვავ.

ბულიბანძი, მთელი ცხოვრება ტყუილით ვაქრობ, რაღა ახლა იტყვი სიმართლეს.

ბებო, რაც თვალსებს არ დაუნახავს, ენა როგორ იტყვის, ხატონო?

ბულიბანძი, როცა ენას ამოგჭმევენ, თვალსებს დაინახავენ, ამათაც არაფერი იციან, როგორ ფიქრობ.

ბებო, რა ვიცი, თუ რამე მოიჩვენათ, იტყვიან.

ბულიბანძი, ფიროსმანაშვილო, შენ პატროსან კაცად გიცნობენ უბანში, ტყუილს არ იკადრებ.

ნიკო, ტყუილი ეშმაკიხაა, ჩემო ხატონო.

ბულიბანძი, მეტეხელი გიცნობს ალბათ, დაინახავდი ამ დუქანში.

ნიკო, ჩემთვის ვხატავდი, ეგეთი არავინ დაინახავს.

ბულიბანძი, თუ ვინმეს დაეჭრება, ისევ შენ დაგეჭრება, ფიროსმანაშვილო, არც ამით დაუნახავთ? პირში წყალი აქვთ დაგუბებული, თევზებივით.

ბებო, უნდა გაუგოთ, თქვენო ბრწყინვალე, ზოგი შიშმა დააღუმა, ზოგიც სიფრთხილემ, მეტეხელი აღეს არა ხვალ თქვენს ხელშია, სად წავა, ადგილის კურდღელს ადგილის მწევარი დაიჭრსო ნათქვამია.

ბულიბანძი, მეტეხელი კარგი კურდღელია და ჩემმა ღმერთმა, მაგისტანა მგელი ამ არემარეში არ დაძრწის, იდრე თუ გვიან მოვიხელთებთ და მეტეხის ეშოში ყველაზე მაღალ ბოძზე დაკიდებთ, მაგან გუშინ გენერალი ავარსკი კინაღამ ხიცოცხლეს გამოასალმა, უხედ-

ურის ხალხს ხართ. კაცის მკვლელი, ტერორისტი გმირად მიგაჩნიათ. ეს რა დაგინათავთ? ხატარნი. ხახთა რაღა მიანცდაშიანც წითელი. ჭვარი. ღმერთი იყოს თქვენი მფარველი. (მილის). უანდარშები უკან მიუყვებიან)

ბმბმ. გადარჩა. კაცს თუ იღბალი გაქვს, გინდაც აქედან მტკვარში გადავარდი.

ჩონხოსანი. ყოველთვის კოკა წყალს არ მოიტანს, ჩემო ხატონო.

მონხმლი. ამის მერე ტანში არახოდეს გამაცილებს. ღმერთმა მშვიდობა მოგცეთ. (მილის)

ბმბმ. ტერორისტებთან კარგად უნდა იყო და ყარაღები ვერაფერს დაგვაქლებენ. დღეს მოგებას ვარ. რას ფიქრობ, ნიკო.

ნიკო. ხატვა შემაწყვებინებს. ერთი ჰიქა დამისხი.

ბმბმ. შეგვჩინდა, კაცო? მუხლები შეც მიკანკალიებს.

ნიკო. მე არავისი არ შეჩინია.

ბმბმ. თავზეხელადებული ზალხიდან კარგხ რას უნდა მოვლოდე? ეს შევილიც დაფრთხა, ხედავ რამოდენა თვალებით იურუება.

ნიკო. იარაღის დანახვან ლამის ქ ტყვის მისცა თავი.

ბმბმ. დროულად წათქვაში ტყუილი სიმაართებს ჭობს, ნიკო. კაცო გადარჩა.

ნიკო. კაცის გაცემა ტყუილის თქმანზე მეტი ცოდევა, ერთიც. ბეგო!

ბმბმ. აღელდი, ნიკო. მოჩა, რაც იყო, იყო.

(მეტეხელი შემობრუნდა)

მმმმმლი. დღესაც ჩემი დღეა. გულიაევხსაც თავი უყვარს, იცის ტყვიას ტყვიაში ვაჭენ.

ბმბმ. გადარჩხდე მიშა, ისევ არ მობრუნდეს ეს ხახეძალი.

მმმმმლი. არაყი და რამერუმე თათარიახნადა. ბეგო ნიკო, მოდი თითო ჰიქით ამ დღის დავილოცოთ სიკვლიშა ჩიარა.

ნიკო. მე შენთან ღვინოს არ დავლევ, მერტხელო.

მმმმმლი. ვითომ რატომო, გრაფო? შენმა სიყვამე გადამარჩინა. მაღლობა მიწდა ვითხრა.

ნიკო. კაცის მკვლელთან პურმარილს ვერ მივადებს.

მმმმმლი. მართლა ტყინდახეტყვილო ნიკოლა, მე კაცისმკვლელი კი არა რდოლუციონერი ტერორისტი ვარ. თავისუფლებისთვის ვიბრძვა.

ნიკო. კაცს მოხაკლავად ესროლე და გაიქცი. ჩვენი ძმობა არ იქნება.

მმმმმლი. მე უფრო დიდ მკვლელს ვერსროლე, ნიკოლ. ეს არ გეხმის?

ნიკო. ნიკოლა შენს კუპანზე ვერ იქნება, მერტხელო. მე მხატვარი ვარ. თვინიერი შეელი დამიფრტხე.

მორო. ახლა ხად მიღიხარ. კუჩაში ცილა შენ კიდე მართო დაეხტები. დათრობა გინდა.

ნიკო. ბეგოს დუქანში ღამით ცილა მათობს.

მორო. მაგ ძმელ პალტოში ჭარი ატანს. ფტრის ქუდიც დაგიძველდა, შუბლი აგტივდეხა, უინვაში, ნიკო.

ნიკო. კუჩებში სიარულით გავთებნი. თბილისი წამთარშიც მიყვარს.

მორო. წამთარი იმისია, ნიკო, ვისაც ახლა თბილი ხუზარი უნთია და ნვახშმევე ჩის შეიქცევა.

ყველამ დაგივიწყა, ნიკო. ადამიანებმა დაგვიწყეს. აღარც წაწიაშვილს ახსოვხარ.

ნიკო. აღრე მოდიოდა ხოლმე. თითო ხოთლს ვხვამდი და ხელგუნებანე ვლპარაკობდი.

მორო. ახლა არაფერს გავლევებს და აღარ მოღის.

ნიკო. ყველას თავისი გწით გაუმარჯოს.

მორო. მართლა, ნიკო, დღეს ცილაც კაცებმა გიკითხეს. გეძებენ.

ნიკო. ვინ შეძებს?

მორო. მხატვრები ვართო. წოგხ ერთვა, ნიკოლა ცოცხალი არ არიო.

ნიკო. რადგან ხატვა შემიძლია, მკვდარიც არა ვარ.

ნიკო ფიროსმანი, დავით კაკაბაძე და ლადო გულიაშვილი ბეგოს დუქანში

ნიკო. ვინ მიკითხა, ბეგო.

ბმბმ. ვერ ვიციანი, ოჩნი იყვენ, ევროპულადა წყვათ.

ნიკო. იქნებს ძმები იყვენ, წადანეჩივი.

ბმბმ. არა, იშათ ხომ ხახეზე ვიცნობ, ის ფარანგი ხადლა დიკარჯა, ნიკო?

ნიკო. ჩემი დოსტი დე ლანტიე? არ ვიცი, იქნებ პარიზშია, მე პარიზში მიწნობენ.

ბმბმ. ეხ, ნიკო, ცარიელი ნაწნობობა რა არი. ეგენიც შენი მახტის ხალხია ჩიხეცარიელები. შენი სურათები ჩაღის ფახად იყიდებს პიტოვთან. შენ რა, ნიორში ნაჭურჩალი. ფიქაი ვერ გამოგიცვლია, ლამის ტანზე შემოგადნეს.

ნიკო. არც ეტრეა ხაქმე, იშათ ჩემი ფახი იციან.

ბმბმ. ისევ შენახს გაიძახი, ის კაცები ისე შევატყვე შენს სურათებს ეძებენ, ახლა მანც გამოიჩინე მარიფათი, კაცი რომ ამ ჩვენ არეულ ღროში სურათებს დაუწყებს ძებნას, იშახ ჩიხეც ხქელი უნდა ჰქონდეს და ულხინდებს კიდეც.

ნიკო. გავი, ბეგო, ფული არ მიწდა.

ბმბმ. ისევ შენახს გაიძახი. ამოდენა ნივის კაცი და ახეთი უხერიო?

დუქანში დავით კაკაბაძე და ლადო გულია-
შვილი შემოვიდნენ. ნიკომ შეღან სერთუხუზე
ბაფთა გაისწორა; წვერი ჩამოვირცხნა. ხატვა
განავიძო.

ლალო. ნიკო ფიროსმანიშვილი ძაქვენ
ბრძანდებით?

ნიკო. მე გახლავართ. სამტრიალ მოხვედით
თუ სამოურავო.

ლალო. მე მხატვარი ლადო გულიაშვილი
ვარ, ეს კაცი მხატვარი დავით კაკაბაძეა; ჩვენ
თქვენ სურათების პატრუნიშვილი ვართ.
თქვენთან მხატვრების დავალებით მოვედით.

ნიკო. თუ კეთილი გულით მოსულხართ;
მობრძანდით. ამ ზუსტულაში ზედავთ ვიწროდ
ვარ, რიგინად ვერ მივიღებთ; არ დამძრახოთ.
დავითი. გვენდეთ; ბატონო ნიკო, კეთილი
განჯახავით მოვედით. სახლის აშენებას ვა-
პირებთ, იქნებ ბინდა გარგუნოთ.

ნიკო. სახლი უნდა ააშენოთ? თქვენ იცით
რაც თბილისში ხარდაფებია, ჩემი მოხატულია?
დავითი. ციკოთ, ბატონო ნიკო, ბევრი
თქვენი სურათი ვნახეთ ელდორადოში, ვარია-
ფში, ფანტაზიაში.

ნიკო. ძმებს ზედანევიჩებს იცნობთ? მათ
ბევრი ჩემი სურათი აქვთ.

ლალო. ვიცნობთ, ბატონო ნიკო, მოგიწვიებ
კიდევ შენაურ გამოფენაზე; გელოდებოდით,
არ მობრძანდით.

ნიკო. ტანსაცმელი დამიყვებდა. ასე ჩაც-
მული ვერ მოვედი, მომხებთარა.

ლალო. მხატვრებმა ცოტა ფული შევაგ-
როვეთ, ნუ გვიწვენ, ამ ფულით ტანსაცმელს
აყიდი, საღებავებსაც თუ ცოცხალია, ჩვენგან
არ ითაკილებს.

ნიკო. მაშ ცოცხალი არ გეგონეთ?

ლალო. ბევრი გეძებეთ. იშვიათი დავკარგეთ.
კაცი ნაკლები.

ნიკო. ეს მოწყალებია, თუ ძმურად ხელის
გამართვა.

დავითი. მოწყალება რად უნდა იყოს, ძმუ-
რად მიიღე ჩემგან.

ნიკო. ვანა ვახსოვარ ვინმეს?

დავითი. ახსოვხართ ნიკო, ბევრსაც უყვარ-
ხარ.

ნიკო. მაშ ვუყვარვარ კიდევ?

ლალო. უყვარხარ; და ბევრი გაფახებთ,
ბატონო ნიკო.

ნიკო. ძნელია მარტო ცხოვრება, უფრო
მარტივია, როცა ავად ვარ.

ლალო. რას უჩივით, ბატონო ნიკო?

ნიკო. ახლა არა მოხვება. მოცქობნდი, თუ
მიკადრებთ, ვიქა ღვინოზე დავაძირებთ. აქვე
ჩემი ძმაცა ბედოსთან.

დავითი. ნუ გაირჯებით, ბატონო ნიკო, ჩვენ
კიდევ მოვალთ. სხვა დროს იყოს.

ნიკო. სხვა დროსთვის ბევრი რამ გადავ
დე, ახლა ყოველი წუთი ფასობს ჩემთვის.
ცოცხალი არ გეგონეთ, მე კი ცოცხალი ვარ.
ეს უნდა აღვნიშნათ.

ლალო. მაშინ ჩვენ გამოსაძინებლეთ, არ
გეწყინოთ. ბატონო ნიკო.

ნიკო. მე არც ისე ზოგან ვარ, რამდენიმე
გამოვიუტრები; აქაურობა ჩემი არჩევანია; აქ
ბევრი დროც ვატარებ და ბევრიც ვიტარებ. აღ-
რე მთელი უბანი მიცნობდა, პატრუს მიცემდა.
ახლა ქუჩის ბიჭები აბოჩად მიგაღებენ, მიუვი-
რიან. მისტერენ ლამის ქვებაც მისრალონ.
რა უნდათ ჩემგან? რად მაგინებენ, რა დაუ-
შავე?

ლალო. შიტომაც გვინდა აქაურობას გან-
გარიდოთ, თქვენ სხვა ცხოვრების ღირსი ხართ.
ბატონო ნიკო.

ნიკო. არა, გვიანია, აქაურობას ვერ მოვ-
შორდები. მწუხრი ჩემი ცხოვრება ქვარცმია.
მე არ ვნანობ. ასე ჩაცმულს რომ მიგდავთ,
ამ სამოსელში ნიკო ფიროსმანი. მხატვარი.
ამ მელქანეშვიც ბევრი ჩემი მტანჯველია. სუ-
რათში ნატენ პურსა და ჯამ კერძს მაიღებენ.
მაგრამ მათ შორის გულგრილი ადამიანებიც
არიან, მემხარებიან. ხელს მიმართავენ, აქ
სურათები აქ დავხატე ბეგოს შემწეობით.
აქ რუმბეზისგან ღვინის სუნი დავა. ცოცხალ-
თარში მტკვრიდან უბერავს. მაინც ვძლებ? რა-
ტომ? მწამს ჩემი მხატვრობა და იმიტომ.
ტარახად ნუ ჩამომართმევთ, ნიკომ თვისი
ხელგონება იცის. ბევრ თქვენგანს ვიცნობ. მათ
ვეწიხვდები, დამიწინაბ.

დავითი. უციცხა და უჯანსაღს რა გამო-
ლევს. ბატონო ნიკო. კუშმარტი ხელოვანს
ბევრი მტერი ჰყავს.

ნიკო. ეგეც ციკო, მე სხვა რამ მაწუხებს.
მათთვის ხომ ცუდი არაფერი გამოიკეთებია; მე
ასეთივე მხატვარი ვარ, როგორც ისინი
არიან. მე ჩემებურად ვხატავ. დე სხვებმა გა-
იცინონ ჩემს ნამუშევრებზე, თუ ეს მათ გა-
ართობთ, მე ჩემი გზით მივდივარ.

ლალო. ეგეც გვეხმის. ბატონო ნიკო, მი-
ტომაც გვინდა თქვენთან მტეგობრობა.

ნიკო. ჩემს კონტებს უყურებთ, ასეთად მათ
გამხადეს. ისინი ახეთები არიან. მსუქნები, მამ-
ღრები, ქარგად ჩაცმულები არიან. მათ აქვთ
სახლი და მკანი. მე ყოველთვის ვაძვებობ-
დი თქვენს შორის. მხატვართა შორის ცხოვ-
რებაზე. მინდოდა შუა ქალაქში ერთი საერ-
თო სახლი გექონოდა, დიდი სამოქმედო გვეყუ-
და. ჩი გვეხვა და ხელგონებაზე გველაპარაკა.
მაგრამ ეს არასოდეს არ მოხდებოდა. მე ამ წრი-
დან ვერასოდეს გამოვალ. აქ ცხოვრობია. ქ-
თილიც და ბორბოც, ავიც და კარგაც, მდი-
დარიც და ღარიბიც, ხელგონიც და უბედუ-
რიც. და ყველაფერი ეს ერთობად მიყვარს.

ლალო. ჩვენ გვეხმის უკვენი. ბატონო ნი-
კო. შიტომაც ხატავთ ამ კონტრასტულ სურათებს
„შეწილი მილიონერი“, „თეთრი ძროხა“, „შე-
ვი ხარი“, „არწივი და კურდღელი“.

ნიკო, ცხოვრება კონტრასტია, ყველაფერს
ორი მხარე აქვს. ერთილიც და ბორბოც. მე
ცხოვრებას არ ვლაღობ. შავრამ ბორბოსაც
ერთილი თვლით გამოვსახავ. მინდა ყველა
ისეთი იყოს, როგორცადაც მე ვხედავ, უფრო
ერთილი, უფრო მშვენიერი. მე მსახული არა
ვარ აღმიაწინებსა, მიუხედავად იმისა იმათ
ხევრი ტანჯვა მომეყენეს, მე მიმტყველებლი ვარ.
ხელნიერი სხვისი უბედურებისთვის უკრუს.
ეს ჩემი ჩამოდენივე სურათიც ამას ლაპარაკობს.
გაცივრეთ, ასე რად ვხატავ მუშაობაზე ან
მუშაოზე. თვითონ ვაკეთებ ფუნქციასაც და სა-
ლუბავებხაც. ასე უკეთ გამომდის ის, რაც მინ-
და, თქვი მოგახერხეთ ამდენი ლაპარაკით.
უბედობა სიბერემ იცის.

ლაღო, ჩერ რა დროს თქვენი სიბერეა,
ბატონო ნიკო, რამდენისა ბრძანდებით.

ნიკო, განა წლები გამოხატავენ კაცის
ასაკს? საუკუნის ხნისა ვიქნები.

ლაღო, ბატონო ნიკო, მინდა გაგიხედოთ,
ჩემი პორტრეტი დაბატოთ, იმდენს ფულს გა-
დავიხდით, რამდენსაც მოისურვებთ.

ნიკო, არც ერთ კაბიკს არ გამოგართმევთ,
განა მეგობარ მხატვარს ფულს ართმევენ?

ლაღო, მაშ დამხატვართ?

ნიკო, ცოტა გამოვკამრთელდე, მოვლონიერ-
დე, მაშინ მექნება ხელნიერება დეხატო და-
ვითი.

ლაღო, ხომ არ გეწყინებათ ხეგოს ვთხო-
ვო მომუდოს თქვენი სურათები.

ნიკო, ხეგოს სხვას დავუხატავ, გაუხარდება
კიდევაც სურათების გაუღდა, ფულს მოიგებს,
იცოდეთ არ გაგიშვებთ, ასე ნუ მიუტრებთ, ნი-
კო ფიროსმანი პურმარილიანი კაცია. ნუ მი-
მატოვებთ! არ წახვიდეთ მეგობრებო, ხელოვ-
ნების აღმიაწინებთან მინდა ყოფნა.

ბიკო, ხეგო გენაცვალოს, შენ მგონი მარ-
თლაც გამდიდრდი, წიკალა.

ნიკო, ნიკო დღეს ყველა მილიონერზე მდი-
დარია. უჭიფობთ, ძმებო, ყველას გაბატონებთ,
ვინც აქ ბრძანდებით.

- ნიკალას გაუშვარჯოს!
- ჩვენთან მობრძანდი, ნიკალა!
- ჩვენი ნიკალა გამდიდრებულია.
- გული როდის აკლდა, ფული უჭირდა, იცოდეთ, ნიკალა!

(სუფრები სუფრებს მიუდგეს ხეგოს დუქანი-
ში შეეტლევებმა, წვირილუკრებმა, მეზობლებმა
მიიტნებმა, მეპურეებმა და მოხელეებმა. შე-
ერთებული სუფრა დამშვენდა კუპრივით შა-
ვი ლინით სავსე დოქებით, შოთი პურებით,
მწვანილ-ბოლოკით, მტკეპარში დაკერილი
ცოცხალით. დატრიალდა შოოს არღანი, გახურ-
და დოლი, ზურნებს ჩაბერეს მეზურნეებმა, ასე
ბედნიერი და მოლხენილი არასოდეს ყოფილა
ხეგოს დუქანი).

ნიკო, ხედისწერის წიგნი ერთი დღე
ყველას გვიწერია, ძმებო. ეს ჩემი დღეა, ამ
დღეს მთელი ცხოვრება უდღის კაცი და როცა
დადებდა, უნდა ღმერთს მაღლობა მეწერიოს
ქვეყნად გაჩენისათვის. არც ისე საწყალი და
ღარიბია ნიკო ფიროსმანი, როგორცაც მიუ-
ტრებთ, არც ავადმყოფობა მქაბნის, ჩანი მომ-
დევს, დღეს მინდა ყველანი მიუვარდეთ, ყვე-
ლას მოგაფეროთ. უპირველეს ყოვლისა ეს
ჩემი ხელოვანი ძმები დამილოცეთ. გაამოთ და
გადღებდეთლით! დააბრუნე, შოო გე წუთისო-
ფილივით მბრუნავი არღანი, ჩაბერეთ ზურნებს
მეზურნეებო! გაახურეთ დოლი ცივ წამთარ-
ში უხახუკარო ფიროსმანი ცოცხალია, ფიროს-
მანი ქიფობს, ყველას გადღებდეთლით, ერთი
ჩვენებური ბაღდადური! მე, ლაღომ და და-
ვითმა უნდა ვიცეკვოთ!

(ბეგოს დუქანი ლხინში იძირება. მერე ერთ-
ბაზად ბნელდება, როცა გათენდება, ფიროს-
მანი ისევ მარტოა, ყველანი წისულან. ნიკო
თავის თირაფს უუტრებს).

ნიკო ფიროსმანის ბოლო დღე
ნიკო, არჩილ მაისურაძე, ილია მგალობლიშ-
ვილი და ნიკოს ქვეყანა

არჩილი, ეს ისეთი ვინმე იყო, თავის გულ-
თან ძნელად მიგოშვებდა, ადვილად ვერ დაიძ-
მეკაცებდი, ხელის გამართვას განიზრახავდი და
იქნეულად შემოგხედავდა, ამბუი იყო, ჩამო-
ხეულ-ჩამოძოძილი, დათაკილებული. თით-
ქოს აღმიაწინე გული გასტეხვდა, ხიკეთისა არა
სჯაროდა, ადრე ვიცნობდი, ან ოთხი წლის
წინ, როცა მაღაკენზე ამ ხანლების ოპიკური
ვიყავი, ნიკალა იქვე მამლახობდა ახაშიდის დუ-
ქანში მხატვრობდა. ბოლო ხანებში სადაც შეე-
ხვდებოდი, ნახვამი იყო, თვალბამღვრეული,
ხელები უჯანკალებდა, ძველ წაცნობებსაც ძნე-
ლად ცნობდა, იმ დღეს სარდაფში ჩავიდე შემ-
თხვევით, ნესტიან ჩაბნელებულ იატაკზე იწვა-
ბნელში გადავწყუდი მწოლარეს, შეცრითი, ვერ
ვიცანი და შეეძახე, მანდ რომელი ხარ?

ნიკო, ნიკო ვარ, შენ ვინა ხარ?
არჩილი, არჩილი ვარ, მაისურაძე, ვერა
მხედვარ? ვერ მიცანი, ნიკო?

ნიკო, თვალბეზი ბინდი მიდგას, ცუდათა
ვარ, სამი დღეა აქა ვწევარ, გარეთ ვერ გა-
მოსვლევარ.

არჩილი, მერე რა ვუყოთ, კაცი ავით არ
გამხდარა? ცოტა კარს გამოვადებ, ხინათღერ
შემოვიდეს.

ნიკო, ბოლომდე ნუ გააღებ, ტანში მამტვ-
რებს, მცევა.

არჩილი, მუხალიც ჩაჭკობია, ნახშირი თუ
გაქვს, აგინებ.

ნიკო, ჩემი ბუხარი ჩაქრა, დააწვიმა, დაა-
თოვა და ჩაქრა.

არჩილი, ცეცხლის დანთებას რა უნდა, შე
კაცო, გათბები, ოფლი მოგივა და გამოკეთდები.

ნიკო. დრო მოვიდა, მართო ვშობილდარ, მართო მოვკვდები.

არჩილი, რა დროს სიკვდილია, გული გაიმარე, ნიკო. ახლავე წავალ, ეტლს მოვიყვან.

ნიკო. ჩემი ეტლი მოვიდა, საიქიოს ზანჯა-ლაკებიაიანი ცხენებით.

არჩილი, კარგი თუ ღმერთი გწამს, ავად ვინ არ გამხდარა.

ნიკო, ეს სარდაფი ჩემი სამარეა, თურმე შეიძლება კაცი საკუთარ საფლავშიც ცხოვრობდეს ცოტა ხანს.

არჩილი, რა გული გაგტბია, შე კაი კაცი, კაცნი არა ვართ, გიშველით.

ნიკო, კიკა წყალი მომარდემ, თუ კაცი ხარ, უფლი გამიხმა, სიციხით ვიწვი.

არჩილი, დოქიც ამოშრა. კიქასაც ვერსად ვხედავ.

ნიკო, თან მცოცხა, თან მახურებს. ჩემი თეთრი დათვი რომ იყოს, გვერდით მომიწვე-ბოდა და გამათბობდა.

არჩილი, რა სთქვი?

ნიკო, არაფერი, როცა ვინადებით, ხელები დამუჭული ჭვავებს. აქაო და ქვეშნიერება მუჭში მინდა მქონდესო. ვკვდებით და ხელები გაშლილი გვავებს, თან არაფერი მიმაქვსო. არაფერი მომიტანია, არაფერი მიმაქვს.

არჩილი, თოვლი მოდის, შეეტლებები არ ჩანან, ვინმე მაინც გამოშყვება.

ნიკო, სიჭვლილმა უველა ეტლს გაასწრო, ძნელია, თითქოს უფსკრულის პირას ვწევარ და ჩემი ხელი არავის უჭირავს თავის ხელში, რომ წამით შემკავოს, ნუ გაირჩები, ძმობილო, ფიროსმანი კვდება.

არჩილი, მყაელიც გამოვადვიებ, ნახშირს ოქროს ფასი ადევს, ილია, ილია!

ნიკო, ვის ეძახი?

არჩილი, ილია, მგალობლიშვილი, ეტლით ჩაიარა.

ნიკო, პური ბევრჭერ გვიჭამია ერთად, 30-მასხოვრები.

არჩილი, ჩამოვიღის, სად დაიქარგება ცარიელი ეტლით.

ნიკო, ჩემი აქლემი მოვიდა კართან, დაიჩოქა, მაგას წყალი ექნება კუწში. არ დაიშურებს.

არჩილი, რა თქვი, ნიკო?

ნიკო, არაფერი, აგერ ჩემი ფურირემიტ, ჩიქანი გატენილი აქვს რძით.

არჩილი, ემ, შე საცოდავო, ვის ხედავ, ნიკო.

ნიკო, ვხედავ, მე მულამ ვხედავდი იმას, რასაც სხვები ვერ ხედავდნენ.

არჩილი, წავედი, ნიკო, ეტლს ვიშოვი და მოგზარუნდები. ღმერთი შემეწყეა.

ნიკო, კარს ნუ გაიხურავ, სიხნელის მემონია, მგონი დავბრმავდი.

არჩილი, ცოტა დათბა, ნუ გეშინია, მალე მოგზარუნდები.

ნიკო, ოღონდ მართო ნუ მოვკვდები. (არჩილი მიდის)

მორო, მართო კვდები, ნიკო. არავის ვხვებარ ამოდენა ქალაქში.

ნიკო, მაისურაძე ხომ მოვიდა, ენცე ხომ კაცია.

მორო, ამ სახლების ოპიუნია, სარდაფში შეჭობვევით შემოიხება.

ნიკო, ეტლს მოიყვანს, არამიანცში წამიყვანს ექიპებთან.

მორო, რა ხანია შეეტლებს დასდევს, ვერავის მოურჩიდა, ისეთი დროა, უველას თავისი თავი უჭირს.

ნიკო, შეიტუბონ და რაც თბილისში შეეტლებია, აქ მოვლენ.

მორო, კვდები და აღამიანის ისევ გჭირა, ნიკო.

ნიკო, მჭერა.

მორო, ნეტარ არიან მორწმუნენი.

ნიკო, ხმა წამერთვა, მე იმათ ვეძახი, მე ისინი მიყვარს.

მორო, იმათ ერთმანეთისაც აღარ ესმით, ნიკო.

მულამ ასე იყო და მაინც არ გჭეროდა.

ნიკო, მე მშვიდად მოვკვდები, არავისი ცოდვა არ მაღევს.

მორო, მაგას ნუ იტყვი, უცოდველად არავინ გადახულა ამ ქვეყნიდან.

ნიკო, იმათი ნახიჩების ხმა მესმის, ისინი მოვიდნენ, ისინი მოვიდნენ... მანდ რომელი ხარ?

მეშეწმე, მე ვარ ნიკო, აქო ვარ, მეეზოვე.

ნიკო, აქამდე სად იყავი, აქო?

მეშეწმე, უბ, ბარემ ადრეც უნდა მენახე, მგარამ ჩადი ძველებურად აღარ მომდევს, ილაჩი გადამიწყდა, ვიღლები, ნიკო, მუხლები აღარ მიჭრის.

ნიკო, მეც მიმტყუნეს ფეხებმა, ამდენი მატარეს ქვეყანაზე და ბოლოს მიმტყუნეს, მანდ ძველი ფარდაგია, წამახურე აქო, იქნებ გამოთბეს ფეხები.

მეშეწმე, ემ, საწყალო ნიკალა, ვისაც ჩემი ახალგაზრდობა არ უნახავს, ნურც ჩემი სიბერე ენახოსო. რას იზამ, კაცნი ვართ, სიკვდილის შვილები.

ნიკო, ახლოს ნუ მოხვალ, მგონი ისპანკა მჭირს, არ გადაადვდოს, შენი ცოდვა არ გაშუვებს, აქო.

მეშეწმე, ემ, ჩანდახას ჩემი თავი, ომი და დავიდარაბა არ კმაროდა, ახლა ისპანკა დაგვეჩიო, ცოტა გამოვგვი აქაურობას.

ნიკო, ნუ გაირჩები, აქო, სული მეხუთება, მგონი ვთავდები.

მეშეწმე, იმედი რად გადიწურე, ნიკო, კაცნი იმედით ვცხოვრობთ.

ნიკო, იმედი? ჩემთან ერთად კვდება, იმ სანათივით, ნავთარ გამოილია და ქრება, ეს რა ხმები მოდის გარედან?

მემაწვამ, მგონი შენ გაითხოვლობენ, ნიკო. მთელი ეზო აივს ხალხით.

ნიკო. მოიაბათე, აჰო, ჩემს სამყოფელში, ძალა მეღვლე, იქნებ ვეღარ მოასწრონ ჩემი ნახვა. შენმომეშველე; აჰო, ფეხზე დადგე, ლოგინში არ მინდა სიკვდილი.

მემაწვამ. ახლა უკეთ ხარ, გამხნედი, ნიკო. (და ნიკოს სამყოფელში სიბნელის შავ ფონზე თითქოს კედლებიდან გამოვიდნენ მეძავე ქალი, წითელპერანგა მუთუვზე ვანუა, კლანტაროების ოჯახური კომპანია, მრავალშვილიანი ქალი, უშვილო მილიონერი ბადალა-შელი, მინა მეტებელი, აქირი ქოლგით ხელში, შეშის გამყიდველი ბიჭი, პატარა ბიჭი ხელში აყვანილი ბატონით, ამით იქით თითქოს ზღვა ხალხი დგას ეზოში).

მემაწვამ. მიცანი, ნიკო, გახსოვარ?

ნიკო. მუდამ მახსოვდი, შენი ზედი მაფიქრებდა.

მემაწვამ. იმ დღის აქეთ დღემელი ვარდო შაიდავში არავის უნახავს. ერთ ვაშლიჭვარდელ კაცზე გავთხოვდი, შვილები გავაჩინე, ვირქობი და ვცხოვრობ, ეს თეთრი ვარდი შენი ნაჩუქარია, ამ ვარდით არ დამხატე? მოგიტანე ნიკო, ვიცო თეთრი ვარდები გიყვარს.

ნიკო. მადლობელი ვარ.

მემაწვამ. ამ წითელ პერანგში როგორღა დამიფეხვებდი, ნიკო. რა ხანა შენთან მოხვალის ვაირობე, ამ დღითი აღბაღზე ეს ორბაღული დავიჭირე და მოგართვი.

ნიკო. რად წუხდებოდდი, წყალიც არ გადამდის ყელში.

მემაწვამ. რაღა უნდა იყოს მტკვრისა, ნიკო. თევზი მოგონდება.

ნიკო. ცეცხლიც არ მინთია, მაყალი ჩამიქრა.

მემაწვამ. შენის ბამბინდვალნი ბიჭი. შენა მოგიტანე, ძია ნიკო, მთელი საბაღე ავიღე ჩემს სახედარს.

ნიკო. წამთარი გაგრძელდა, შენა ძვირობს, რად გაიხარე.

მემაწვამ. ახა, თუ მიცანი, ნიკო.

ნიკო. თვალს დამაკლდა, მაგრამ შენ მაინც ცხნობ. აქირი ხარ.

მემაწვამ. ვირი მომიკვდა, აქამდე მატარა მთელ ქალაქში და ხოლოს მომიკვდა. ახლა ფეხით დავდივარ მთელ თბილისში ავადმყოფეთთან, რევატიზმით მტანჯავს და ადრე ვიღვები. შენთან მიტომ დამიკვიანდა მოხვლა. ნიკო. ჯვიან მოხვდი; ვეღარ მიშველი, მაინც მადლობელი ვარ.

მემაწვამ. წამალს მოგცემ, ტკივილებს შეგომსუბუქებს.

(სამი მოქვიფე მამაკაცი)

I მამბბბბ. მახისი წამალი ჩვენ ვიცით, პურმარტილი დავიძველდა, ნიკო.

II მამბბბბ. უშენოდ პური ვერ გაგვიტეხია, მთელ თბილისში გეძებთ.

III მამბბბბ. კიკა წითელი ღვინო, მიწის

სიხბლია შენი წამალი, ნიკო. ამ ზედალით მოგარბით.

ნიკო. კიკა წითელი ღვინო მართლაც მომამაგრებდა. ფეხზე ძლივს ვდგავარ, შენც მოხვედი, კვირვო?

მალნი. წვირღვივლს ვერ ახუფავდი, ნიკო. არ დამძარბო, არ მიწყინო, შენი კირიმე, ეს ერთი ქილა რძე, და ერთი ქილა მარწონი მოგართვი, ჩემს ოხლებს გადავარჩინე. წამალად დაგედოს, ნიკო.

ნიკო. შენც მიკადრე, უშვილძირო მილიონერი? ისეუ საათზე იხედები, მუდამ ასე გეჩქარებოდა, ჩემთვის მაინც შოიციადე?

მილიონერი. მოვედი, ნიკო, ჩემს კენინასთან ერთად გეახელე. ვერაფერი სამყოფელი გქონია, ნიკო.

ნიკო. ფიქრისთვის ქმარა. აქ მთელი ქვეყნის ფიქრი ეტევა. სამგზავროდ გაცვია, საით გაგვიწვია?

მილიონერი. არფული დროა, ნიკო. კარჩხში მივდივარ, ერთადერთი ძმა იქა მუჯს. იქ მინდა დავლიო ჩემი ცხოვრების დღეი. უკან არაფერი მჩრებმა.

ნიკო. იმოდენა სახლარს რას უშვრები სოლოლაკში? ცარიელს ტოვებ?

მილიონერი. იმითმაც მოვედი შენთან. ნიკო, ქვეყანა პატროხან კაცად გვიწოვს. ნათქვამია, მოხარებული მგელა შეინახო. ჩემს სახლს გიტოვებ, ვიცო, ნამუსხანად უპატრონებ და დამხვედრებ, თუ მოუფლი. შენ იცი და შენმა კაცობამ.

ნიკო. არა მჭირდება, ამბროს. ვერ გამოგადგები. ესეც შეუოფა, რახაც უუტრებ. შერე კიდეც ოთხი ფიცრის შეკრახს რა უნდა? შენ გახანხნდი, შეტბენლო, აკი გაწყვიინე, მამათი?

მემაწვამ. შენ უნდა მამათი, ნიკო. იმ დღიდან კაცისთვის ტყვია არ მისვრია, იარაღი მტკვარში გადავყარე, ზედაც კინერზე რა მკიდა? სიონში დავიფიცე, კაცის კვლავზე ხელი ავიღე. ახლა ნამუსხანი პურმარტილი მოვედი შენთან.

ნიკო. მამ ამ კაცსაც შეუტრედი, მილიონერს? მეტბეაღნი, მაჭახ და უწვლახს სრნიი გუგაქავს. ხანამ ვართ ერთმანეთი უნდა გვიყვარდებ?

ნიკო. შენც ამით მოუვი, ნათლიმამ?

დინიტრბ. რა მექნა, სიხარებმა არ მომახვენა, მთელ თბილისში გეძებდი. ვფიქრობდი, ასე იციხს დეკარგვა, იქნებ ხაღმე გამოჩნდებ მეთქი. მეც კაცი ვარ, ნიკო. ჩიგარი მეწყოდა შენს გახხენებაზე. იმედო გადამიწყდა შენი ნახვის. პარაკლისიც გადაგხიდაე სიონში. რამედნეჩერ შენ სახელზე ხანთელი დამინთია, სული მიანც ვერ დავიმშვიდე ვინ გაქცევია თავის თავს, მე გავცეპოდი. ახა, ძმამ, შენი ალალე წილი, დემრთმა მოგამბაროს სიკეთეში, ოღონდ მე გამახთავიუფლდე. დავიტანე კაცი. არ გეცოდები?

ნიკო. ამას იქით არაფერი შვირდება. დი-
მიტრა.

მარბარიტა. ნუთუ ველარც მიცანი, ნიკო,
ახე გამოშვალა პარიზმა? სიშორეს დავიწყება
სცოდნია, ნიკო. გავსუქდი, ჰალარა თმას ვი-
ღებავ, ნაოკებს ვმალავ, მაინც რაგორ შე-
ვიცვალე? ნიკო.

ნიკო. მე ამ სიშორედანაც გხედავდი უკ-
ველ დღე, უკველწამიერ, სიშორეშიც და ცხად-
შის. მარგარიტა.

მარბარიტა. იქნებ ჩემი ხმაც გესმის შორი-
დან, ნიკო, რად დრო გადის, უფრო მიყვარხარ,
(მიუბნლვდება, მუბლზე კოდნის).

ეს ცხოვრება მაცდური ფუჭი და მატუარა,
დღეს ვცოცხლობთ და აღარ ვიცით ხვალ
ვიქნებით, თუ არა.

ჩუპარა, თორემ მოხშირდება შენ სახეზე ღარები,
ვინც მოვიდა, ყველა წავა, მდიდარი თუ ღარიბი“.
სოლიტო. ძია, ნიკო, ეს ბატკანი მოგიუ-
ვანე, შენი წაჩუქარია.

ნიკო. რქებზე ხანთლები აუთე, შვილო,
წინ გამიძღვება სულეთში.

(არჩილ მისსურაძე და ილია მამულიაშვილი
გამოჩნდნენ)

არჩილი. ფეხზე ამდგარხარ, ნიკო, აგერ
ეტლიც მოგიუვანე.

ნიკო. ჩემი ეტლი რა ხანია მოვიდა, კიჩარ-
თან მიცდის.

არჩილი. ილია თუ იცანი, მგალობლიშვილი,
ხარფუხელი შეეძლე?

ნიკო. მე ახლა ყველას ვცნობ, ვინც და-
ვიწყებული მყავდა, იმათაც.

არჩილი. ვიჩქაროთ ნიკო, ამდენი დროც
არა გვაქვს მე და ამ კაცს. იქნებ მიხეილოვს-
კის ხაავადმყოფოში ქობდეს, ილია?

ილია. მოვუჩქაროთ, თუ თოვლი ხლომად
დასდო, (გახვლა გაგვიჩნდებდა, ამ ვერანა
ცხენებს ნაღები უსურდებოთ ქვაფეხიღუ-
აბა, დაგვეურდენი, ნიკო.

ნიკო. არც ისე წავიშხარდარ, ხიარული ვერ
შევიძლო.

არჩილი. რად თაკილობ, თუ ერთმანეთს
მხარი არ მივაშველეთ გაჭირვებაში, ეს ვე-
ყნა ყველას ფეხქვეშ მოგვიგდებს. წავედით.
ნიკო. წარვედით.
არჩილს
გაგვიჩვენა

ნიკო. მთელი ცხოვრება მაგას გავიძახოდი.
არავინ გამოგონა, რად მაჩქარებ, ვერა ხედავთ.
სტუმრები მყვანან?

ილია. რაო, რას ამბობს?
არჩილი, ხაღური სტუმრები, ნიკო, აქ
არავის ვხედავ.

ნიკო. მე ვხედავ, მე ვხედავდი იმას, რა-
ხაც სხვები ვერ ხედავდნენ.

ძმარო. შენი უხედურებაც ეს იყო, ნიკო,
მუდამ იმას ხედავდი, რასაც სხვები ვერ ხედა-
ვდნენ.

ნიკო. იქნებ ეს იყო ჩემი ხედნიერება?
ბრმა განა მარტო ის არი, ვინაც თვალში ხი-
ნათლი დავაქვდება.

ძმარო. ისევ შენსაზე დგახარ, ახე იუყს.
მარტო მოხვედი, მარტო მიიხარ.

ნიკო. რატომ მარტო, ამით ვერა ხედავ?
შვილო, სოლიკო, ამ ბატკანს რქებზე ხანთლები
დაუთეთ და წინ გამიძებნი, სულეთში ნათლით
უნდა შევიდეს ნიკო ფიროსმანისშვილი.

არჩილი. წავიდეთ, ნიკო, ღმერთი იუყს
შენი შემწე.

ილია. ხომ არაფერი გვჩვენა, არჩილ?

ნიკო. რაც მოვიტანე, ის მიმაქვს, ბარი
ბარხა ვართ მე და ეს წუთისმყვანი, სულ
ეს იყო, სხვა არაფერი.

არჩილი. აბა, ნიკო, ვიაროთ, გაგყვებს მწყა-
ლობელი ანგელოზი.

ნიკო. მშვიდობა დამიტოვებია, კეთილ ხალხს
გაუმარჯოს!

(პირქვარს გაღიწერს, მიღის, რქებზე ხანთ-
ლებდანთებული ბატკანი წინ მიუძღვება ისმის
ეტლი შებმული ცხენების ზანზალაკების ელა-
რუნი. მერე ზანზალაკების ხმა ზარების რეკაში
გადადის და ისევ ფიროსმანის სურათებით ივ-
სება სცენა)

ძმარო. წავიდა და თავიხი საიდუმლოც თან
წაიღო. მაინც ვინ იყო ეს კაცი?

დასასრული